

ยุทธศาสตร์ การจัดการ มลพิษ



กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

๒๐๒๐ ปี

และแผนจัดการมลพิษ
พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔



สารบัญ

บทที่ ๑ บทนำ	หน้า ๓
๑. หลักการและเหตุผล	๓
๒. สาระสำคัญและผลการดำเนินงานตามแนวทางการจัดการมลพิษ ภายใต้แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙	๔
บทที่ ๒ สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการมลพิษในอนาคต	๒๑
๑. คุณภาพอากาศและเสียง	๒๑
๒. คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน	๒๓
๓. คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง	๒๔
๔. ขยะมูลฝอยชุมชน	๒๕
๕. ของเสียอันตราย	๒๖
๖. สารอันตราย	๒๗
๗. การร้องเรียนปัญหามลพิษ	๒๘
บทที่ ๓ ปัจจัยแวดล้อมด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญในระดับชาติ	๒๙
ปัจจัยแวดล้อมด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญของประเทศไทย	
๑. นโยบายรัฐบาล (แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗)	๓๐
๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)	๓๑
๓. วาระปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ	๓๒
๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๓๕
๕. แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๓๙
ปัจจัยแวดล้อมด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญในระดับสากล	
๖. ผลจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development: UNCSD) (Rio+20)	๔๓
๗. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ	๔๔
๘. ความตกลงปารีส (Paris Agreement)	๔๖
บทที่ ๔ ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงานจัดการมลพิษระยะ ๒๐ ปี และระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)	๔๗
๑. ภาพในอนาคตด้านสิ่งแวดล้อม	๔๗
๒. วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี	๕๑
๓. เป้าหมายยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี	๕๑
๔. วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี	๕๑
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๕๑

สารบัญ

	หน้า
๖. ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และตัวชี้วัดการดำเนินงาน	๕๒
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง	๕๕
- การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๕๕
- การผลิตภาคเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๕๗
- การท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื้อที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๕๘
- การคมนาคมขนส่งและการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๕๙
- การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	๖๑
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดกำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด	๖๓
- การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ	๖๓
- การจัดการกากอุตสาหกรรม	๖๖
- การจัดการสารอันตรายในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม	๖๗
- การจัดการน้ำเสียชุมชน	๖๙
- การตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิด	๗๑
- การตรวจสอบและควบคุมยานพาหนะ	๗๓
- การจัดการปัญหาหมอกควัน	๗๔
- การจัดการมลพิษเชิงพื้นที่	๗๕
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ	๗๖
- การบริหารจัดการในภาพรวม	๗๖
- การใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคม	๗๘
- การเพิ่มประสิทธิภาพด้านกฎหมาย	๗๙
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการมลพิษ	๘๐
- การดำเนินงานตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ	๘๒
๗. โครงการ/กิจกรรมสำคัญในระยะ ๕ ปี ภายใต้แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๘๓
๘. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ	๘๖

บทที่ ๕ กลไกการแปลงแผนและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ๘๗

ภาคผนวก ๘๙

ภาคผนวก ก	บัญชีอักษรย่อชื่อหน่วยงานรับผิดชอบ	๙๐
ภาคผนวก ข	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และคณะทำงานจัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๙๑
ภาคผนวก ค	หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๙๓๘๓	๙๗

บทที่ ๑

บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยยังอยู่ในช่วงที่ต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลงในหลายบริบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งลักษณะในเชิงโครงสร้างทางด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมภายในประเทศ ทั้งที่เป็นจุดแข็งและจุดอ่อนที่ต้องเผชิญ และผสมผสานกับปัจจัยภายนอกของการเปลี่ยนแปลงในภูมิภาคอาเซียน และระดับสากล ก่อให้เกิดทั้งโอกาสและความเสี่ยงในหลากหลายมิติ ทั้งนี้ ในอนาคต ๒๐ ปีข้างหน้าต่อจากนี้ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เจ็อนไขในปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศจะมีนัยสำคัญในทุกมิติ และจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศไทยอย่างมาก โดยเฉพาะความพยายามในการกระจายความเจริญและการพัฒนาให้มีความทั่วถึงมากขึ้น จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้ความเป็นเมืองเติบโตอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนภาวะโลกร้อนและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ผันผวนก่อให้เกิดภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงเป็นแรงผลักดันให้ต้องมีการกำหนดรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินธุรกิจ และการดำรงชีวิตให้มีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

รัฐบาลปัจจุบันจึงมีการวางยุทธศาสตร์ชาติ โดยจัดทำเป็นยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี เพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว และมีความประสงค์ที่จะให้ประเทศไทยมีการวางแนวทางในการดำเนินงานด้านต่างๆ ในระยะยาวให้สอดคล้องกับกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานหลักในการเสนอนโยบายการจัดการมลพิษของประเทศ ได้จัดทำแผนจัดการมลพิษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดการมลพิษของประเทศที่สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงบริบทในระดับประเทศและระดับโลก และเป็นแนวทางเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาประเทศด้านการจัดการมลพิษที่มีเป้าหมายและทิศทางร่วมกัน แผนจัดการมลพิษฉบับแรก คือ แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕ และแผนฉบับดังกล่าวได้สิ้นสุดลงใน ปี ๒๕๕๙

ด้วยการเปลี่ยนแปลงในบริบทของประเทศ ซึ่งประสงค์จะให้ส่วนราชการมีการวางแนวทางการดำเนินงานในระยะยาว การจัดทำแผน ฉบับที่ ๒ จึงได้จัดทำเป็นยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี สอดรับกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อกำหนดทิศทางการจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะยาว และกำหนดแนวทางการดำเนินงานในแต่ละช่วงทุก ๕ ปี โดยเฉพาะระยะ ๕ ปีแรก เรียกว่าแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับประเทศ ทั้งนโยบายรัฐบาล การปฏิรูปประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ สถานการณ์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญในระดับสากล โดยเฉพาะเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) โดยใช้กรอบแนวคิดบนหลักการของการพัฒนาที่มุ่งไปสู่เศรษฐกิจสีเขียว ส่งเสริมให้เป็นสังคมของการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และทุกภาคส่วนร่วมรับผิดชอบสิ่งแวดล้อมและจัดการปัญหามลพิษร่วมกัน เพื่อนำไปสู่คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานและการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ฉบับนี้ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมมลพิษ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยงานและภาคีที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

๒. สารสำคัญและผลการดำเนินงานตามแนวทางการจัดการมลพิษภายใต้แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

๒.๑ ผลการดำเนินงานที่สำคัญ

การจัดการมลพิษจากภาคชุมชน

สารสำคัญ จัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อแบบครบวงจรและระบบศูนย์รวม ลดและคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่บ้านเรือน ผลักดันการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน (Waste to Energy) เก็บรวบรวมและกำจัดของเสียอันตรายชุมชน การเรียกคืนซากของเสียอันตรายจากผลิตภัณฑ์ใช้แล้ว ควบคุมการเผาของเสียและวัสดุเหลือใช้ ลดปริมาณน้ำเสีย ขยายประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชน เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษในภาคชุมชนและการท่องเที่ยว ใช้ผลการตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมประกอบการพิจารณาอนุมัติ อนุญาต และต่อใบอนุญาตการประกอบกิจการ แก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับมลพิษและมีกลไกการขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้น

๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการขยะมูลฝอยชุมชน มูลฝอยติดเชื้อ ของเสียอันตรายชุมชนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

- ปี ๒๕๕๗ รัฐบาลประกาศให้ “ขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ” ทุกหน่วยงานร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ทำให้การจัดการและแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยของประเทศมีแนวโน้มดีขึ้น มีการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนในรูปแบบศูนย์รวม ส่งเสริมประชาชนลดและคัดแยกขยะมูลฝอยโดยใช้หลักการ 3Rs สร้างตลาดซื้อ - ขายขยะรีไซเคิลในชุมชน ส่งเสริมธุรกิจรีไซเคิลหรือการแปรรูปใช้ใหม่

อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อจำกัดเรื่องความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่กำจัด ความร่วมมือของภาคประชาชน และกฎระเบียบที่เอื้อต่อการจัดการขยะมูลฝอย

- คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการกฎหมายใหม่ ๔ ฉบับ ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์การจัดการมูลฝอยทั่วไป ร่างกฎกระทรวงว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข และ ร่างพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ...)

- จัดสรรงบประมาณสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีระบบหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและมูลฝอยติดเชื้อภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ จำนวน ๑๓๖ โครงการ (ปี ๒๕๕๖ จำนวน ๒๓ โครงการ ปี ๒๕๕๗ จำนวน ๙ โครงการ และ ปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑๐๔ โครงการ)

- รัฐบาลกำหนดให้ขยะมูลฝอยเป็นหนึ่งในพลังงานทางเลือกและมีการจูงใจให้เอกชนลงทุน เช่น รับซื้อไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนผ่านระบบ Feed-in Tariff สนับสนุนโรงกลั่นน้ำมันผลิตน้ำมันจากขยะมูลฝอย (Waste to Oil) โดยการประกันราคา สนับสนุนเอกชนในการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงานไฟฟ้า (Waste to Energy) เปิดดำเนินการแล้ว ๔ แห่ง คือ เทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และ กรุงเทพมหานคร อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ๒ แห่ง คือ เทศบาลตำบลแม่ริ้ว จังหวัดพัทลุง และองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย

- การสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับความจำเป็นในการจัดให้มีระบบหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย มูลฝอยติดเชื้อ และของเสียอันตรายชุมชนในพื้นที่ซึ่งไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ประชาชนยังมีการต่อต้านในพื้นที่ที่จะเป็นสถานที่จัดสร้างระบบฯ รวมถึงยังไม่มี การสร้างกลไกการตอบสนองตามความเหมาะสม

๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนต้องจัดการน้ำเสียได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

- การจัดการน้ำเสียชุมชนยังไม่มีประสิทธิภาพ การให้ประชาชนลดการใช้น้ำเพื่อลดปริมาณน้ำเสียจากชุมชน เป็นเพียงการรณรงค์สร้างจิตสำนึก การออกระเบียบเพื่อติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับบ้านเรือน และการรับรองผลิตภัณฑ์ระบบบำบัดน้ำเสียสำหรับบ้านเรือนตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยังไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ ไม่มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียด รวมถึงการจัดสรรงบประมาณเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียรวมทั้งมีอยู่เดิม และก่อสร้างใหม่ภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดลดลงต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ (จาก ๑,๑๔๙ ล้านบาทในปี ๒๕๕๓ เหลือ ๗๑ ล้านบาทในปี ๒๕๕๘) ในขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียรวมทั้งก่อสร้างแล้ว ๑๐๐ แห่ง (ไม่รวมโครงการคลองด่าน) มีการเดินระบบ ๘๗ แห่ง นอกจากนี้ น้ำเสียจากบ้านเรือนและสถานประกอบการจำนวนมากยังไม่ถูกรวบรวมเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำเสียรวม

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย เพียง ๙ แห่ง ได้แก่ เมืองพัทยา เทศบาลเมืองแสนสุข เทศบาลเมืองศรีราชา จังหวัดชลบุรี เทศบาลตำบลท่าแร่ จังหวัดสกลนคร เทศบาลตำบลหัวขวาง จังหวัดมหาสารคาม เทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต เทศบาลนครสงขลา เทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และเทศบาลบ้านเพ จังหวัดระยอง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นบรรจุหลักสูตรการบริหารจัดการด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความรู้ในการปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม (รวมเรื่องการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชน) แต่ยังไม่เป็นหลักสูตรบังคับ

๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ ควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีการออกข้อบัญญัติเพื่อควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดรวมกว่า ๗๐๐ ฉบับ แต่ยังไม่ครอบคลุมกิจการที่ก่อให้เกิดน้ำเสียในปริมาณมาก เช่น หอพัก โรงแรม และยังไม่มีการนำหลักเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมไปผนวกในข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อการควบคุมและพิจารณาการอนุญาต/ต่อใบอนุญาตการประกอบกิจการในชุมชน
- มีมาตรการทางสังคมเชิงบวก ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ประกอบการ ชุมชน และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น รางวัลชุมชนต้นแบบปลอดขยะ โรงเรียนปลอดขยะ สำนักงานสีเขียว โรงแรมที่มีการบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รางวัลสินค้านวัตกรรมที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมยอดเยี่ยม เป็นต้น
- ยังไม่มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านมลพิษระหว่างหน่วยงาน ทั้งข้อมูลชนิดและปริมาณของสารมลพิษ ในการอนุญาตประกอบกิจการ ผลการตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษ คุณภาพสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม ผลกระทบด้านสุขภาพจากภาวะมลพิษ รวมทั้งยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลของประชาชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ
- การบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษในภาคชุมชนในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพ ขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่

ปัญหาและอุปสรรค

- นโยบายของหน่วยงานและกฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความซ้ำซ้อน ไม่ชัดเจน ขาดสภาพการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- นโยบายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการกิจด้านอื่นมากกว่าด้านสิ่งแวดล้อม
- สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยไม่เพียงพอ และการจัดหาสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเพิ่มเติมทำได้ยาก เนื่องจากมีการต่อต้านและไม่ยอมรับจากประชาชนบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กยังขาดความพร้อมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย และมีข้อจำกัดในการรวมกลุ่มพื้นที่เพื่อจัดการขยะมูลฝอยแบบรวมศูนย์ (Cluster)
- ขาดกลไกทางกฎหมายจากหน่วยงานระดับนโยบายในการรวบรวม ขนส่ง และกำจัดของเสียอันตราย ชุมชน อาทิ ซากเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ซากรถยนต์เก่า อย่างถูกต้อง ทำให้ของเสียอันตรายชุมชนส่วนใหญ่จึงถูกทิ้งและกำจัดรวมกับขยะมูลฝอยทั่วไปในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
- ยังไม่มีกฎหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บค่าธรรมเนียมการให้บริการจัดการขยะมูลฝอย
- ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในระบบกำจัดหรือบำบัดของเสียน้อย
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งไม่สามารถบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียรวมทั้งก่อสร้างแล้วเสร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังคงมีระบบบำบัดน้ำเสียรวมไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ
- ขาดการใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle : PPP) เพื่อให้ผู้ประกอบการหาวิธีลดมลพิษ ลดปริมาณการเกิดน้ำเสีย และไม่มีรายได้จากการจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียรวมที่สะท้อนค่าใช้จ่ายของภาครัฐ
- กฎระเบียบในการควบคุมการจัดการน้ำเสียจากบ้านเรือน อาคาร หมู่บ้านจัดสรร ยังไม่มีประสิทธิภาพ และการจัดการน้ำเสียด้วยระบบบำบัดน้ำเสียรวมยังไม่เพียงพอ

การจัดการมลพิษจากภาคเกษตรกรรม

สาระสำคัญ ขับเคลื่อนการผลิตภาคเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าทางการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคุม ลด และจัดการการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายและเสนอทางเลือกการใช้สารทดแทน พัฒนารฐานข้อมูลสารเคมีและควบคุมสารเคมีที่ยังมิได้มีการกำหนดเป็นวัตถุอันตรายตามกฎหมายหรือตามข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีที่มีความเสี่ยงสูง กำหนดมาตรการเกษตรปลอดการเผา ดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่ง และมลพิษหมอกควัน

๑) การผลิตภาคเกษตรกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรทำการเกษตรปลอดการเผาและจัดการเศษวัสดุ โดยการไถกลบทดแทนการเผา การปลูกพืชทางเลือกแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
- ส่งเสริมให้มีการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เองในชุมชนในพื้นที่ ๔๔๒ อำเภอ ๙๙ จังหวัด สามารถผลิตปุ๋ยได้ ๖๙,๒๕๙ ตัน
- พัฒนาเกษตรกรให้เข้าสู่ระบบมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) และพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร เช่น การผลิตข้าว ผัก ไม้ สุก และกุ้ง เข้าสู่มาตรฐานตามระบบการจัดการคุณภาพมีการออกใบรับรองมาตรฐาน (Q) เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย อย่างไรก็ตาม สินค้าเกษตรของไทยมีเพียงร้อยละ ๓ เท่านั้น ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่เกี่ยวข้องกับปศุสัตว์ จึงจำเป็นต้องทบทวนมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ตลอดทั้งห่วงโซ่ของการผลิตอาหารและยกระดับให้เป็นมาตรฐานเชิงบังคับ
- ใช้มาตรการทางสังคมยกย่องผู้ที่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้แก่ เกษตรกร สถาบันเกษตรกร สหกรณ์ ที่มีผลงานดีเด่นหรือมีการทำการเกษตรแบบยั่งยืนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน ๘ สาขา เพื่อยกย่องประกาศเกียรติคุณและเผยแพร่ผลงานให้สาธารณชนทราบและยึดถือเป็นแบบอย่าง
- ปัจจุบันมีการนำน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรมบางประเภทและน้ำทิ้งจากฟาร์มสุกรไปใช้ในพื้นที่เกษตรบางพื้นที่ แต่ยังไม่มีการเฝ้าระวังรับการดำเนินงานดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้การนำน้ำเสียที่บำบัดแล้วไปใช้ประโยชน์ยังไม่แพร่หลาย

๒) การจัดการสารอันตรายในภาคเกษตรกรรม

- มีการควบคุมสารเคมีที่มีความเป็นพิษสูงและมีความเป็นอันตรายในภาคเกษตรกรรม โดยกำหนดเป็นวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้การควบคุมดูแลของ ๖ หน่วยงาน ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมวิชาการเกษตร กรมประมง สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กรมปศุสัตว์ และกรมธุรกิจพลังงาน
- ให้ความรู้เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและปลอดภัย ใช้สารที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เช่น เชื้อจุลินทรีย์ สารสกัดชีวภาพ และศัตรูธรรมชาติแทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่เป็นอันตราย
- ยังไม่มีข้อเสนอการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมจากสารเคมีทางการเกษตร เพื่อควบคุมการใช้สารเคมีอันตรายจากภาคเกษตรกรรม

๓) การควบคุมการเผาในที่โล่ง

- จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในที่โล่งเป็นประจำทุกปี โดยมีกลไกการดำเนินงานและการบัญชาการทั้งในระดับส่วนกลาง ระดับภูมิภาคและระดับจังหวัด ให้จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลักตามระบบศูนย์สั่งการแบบเบ็ดเสร็จ (Single Command) และมีการประเมินผล (After Action Review : AAR)

- ให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรเกี่ยวกับผลกระทบจากการเผาในพื้นที่เกษตร ส่งเสริมการปลูกพืชทดแทน การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนที่สูง การรวมกลุ่มในรูปแบบเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา รณรงค์ประชาสัมพันธ์เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกของเกษตรกรผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ

- ในปี ๒๕๕๙ มีการยกร่าง Roadmap อาเซียนปลอดหมอกควัน (ASEAN Haze-Free Roadmap) เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัด มาตรการ แนวทางการดำเนินงาน เพื่อเปลี่ยนให้ภูมิภาคอาเซียนเป็นภูมิภาคปลอดหมอกควันภายในปี ๒๕๖๓

ปัญหาและอุปสรรค

- เกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศยังใช้สารเคมีไม่ถูกต้อง ไม่ปลอดภัย และการจัดการซากบรรจุภัณฑ์ทางการเกษตรยังไม่ถูกต้อง ซึ่งอาจเกิดจากการโฆษณาและการขายตรงวัตถุอันตรายทางการเกษตรที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

- กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการสารเคมียังไม่ทันสมัย ไม่ครอบคลุมตลอดวงจรชีวิตของสารเคมีทั้งหมดที่มีการผลิต นำเข้า ใช้ในประเทศ และกำจัด รวมถึงสารเคมีที่อยู่ภายใต้พินธกรณีระหว่างประเทศ

- มาตรฐานสินค้าเกษตร โดยเฉพาะมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) ไม่ได้พิจารณาให้ครอบคลุมตลอดทั้งห่วงโซ่การผลิตอาหาร และไม่มีก้ามนำไปใช้ในเชิงบังคับเท่าที่ควร ทำให้มีสินค้าเกษตรที่ได้รับรองมาตรฐานน้อยมาก

- การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้ให้กับประชาชน เพื่อลดการเผาในพื้นที่เกษตรกรรมยังไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดเทคโนโลยีและเครื่องจักรกลเพื่อจัดการเศษวัสดุการเกษตร ต้นทุนในการไถกลบตอซึ่งมีราคาสูง จึงยังคงเผาเศษวัสดุการเกษตรหรือเผาไร่เนาเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก

- กฎหมายไม่มีบทลงโทษที่รุนแรงต่อผู้กระทำผิดที่ทำการเผา

- ขาดกฎหมายและมาตรการที่ชัดเจนในการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทเกษตรกรรมหลายแห่ง เช่น การเผาปลูกในพื้นที่ชลประทาน การทำปุ๋ยคอก อุตสาหกรรมชุมชน โดยส่วนใหญ่ไม่มีระบบการจัดการน้ำเสียหรือบำบัดน้ำเสียไม่เป็นไปตามมาตรฐาน และระบายน้ำเสียที่มีปริมาณความสกปรกสูงสู่แหล่งน้ำ

การจัดการมลพิษจากภาคอุตสาหกรรม

สาระสำคัญ ขับเคลื่อนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กำหนดพื้นที่พัฒนาเมืองอุตสาหกรรมนิเวศหรือมาตรการบริหารจัดการมลพิษเชิงพื้นที่ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสะอาด จัดเก็บค่าธรรมเนียมการระบายมลพิษ เพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ พัฒนาระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษและฐานข้อมูลเพื่อควบคุมการระบายมลพิษ มีมาตรการกำกับดูแลการจัดการสารเคมีและของเสียอันตราย มีระบบการติดตามและรายงานการขนส่งวัตถุอันตรายและของเสียอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม และจัดทำแผนปฏิบัติการภาวะฉุกเฉินด้านอุบัติเหตุมลพิษจากภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากอุบัติเหตุสูง

๑) การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- กำหนดพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม (Zoning) เพื่อรองรับการลงทุนของอุตสาหกรรมเป้าหมายในภูมิภาค โดยมุ่งเน้นการพัฒนาปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการประกอบอุตสาหกรรม และจัดการพื้นที่อุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิมอย่างเหมาะสม ตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่
 - จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Industrial Town) ในพื้นที่เป้าหมาย ๑๕ จังหวัด ที่มีอุตสาหกรรมหนาแน่น โดยนำร่องใน ๕ จังหวัดแรก ได้แก่ ปราจีนบุรี ระยอง ฉะเชิงเทรา สมุทรปราการ สมุทรสาคร และอีก ๑๐ จังหวัด ได้แก่ ปทุมธานี ชลบุรี นครปฐม ราชบุรี พระนครศรีอยุธยา สุราษฎร์ธานี สระบุรี นครราชสีมา ขอนแก่น และสงขลา
 - ออกนโยบายพื้นที่สีเขียวหรือแนวถนนหรือกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษเป็นแนวกันชน (Buffer zone/ Protection strip) นอกเหนือจากมาตรการที่กำหนดในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ที่ให้สถานประกอบการ มีพื้นที่สีเขียว ร้อยละ ๕ และอยู่ระหว่างกำหนดระยะขอบเขตพื้นที่สีเขียวในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม/เขตประกอบการอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งโดดเดี่ยว (Stand Alone) เพื่อป้องกันผลกระทบของการแพร่กระจายมลพิษต่อความเป็นอยู่ของชุมชน
 - กำหนดเป็นเงื่อนไขประกอบมาตรการใน EIA และ/หรือในการส่งเสริมการลงทุน โดยให้อุตสาหกรรมที่มีการปล่อยสารเบนซีน สาร 1,3-บิวทาไดอิน และ 1,2-ไดคลอโรอีเทน หากมีโครงการที่จะขยายหรือก่อสร้างโรงงานต้องทำให้โครงการเดิมปล่อยมลพิษลดลงในอัตราส่วนที่มากกว่าโครงการใหม่ หรือจัดสรรสัดส่วนรูปแบบอื่น เพื่อให้ความเข้มข้นของสารดังกล่าวในบรรยากาศมีค่าคงที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด
 - จัดทำโครงการอุตสาหกรรมสีเขียว เพื่อจูงใจและผลักดันให้ภาคอุตสาหกรรมประกอบกิจการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีโรงงานอุตสาหกรรมที่ได้รับการรับรอง ปี ๒๕๕๘ (๒๕๕๕ - ๒๕๕๘) รวม ๒๓,๗๖๒ ราย มีการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไปใช้ในการให้สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การลดหย่อนภาษี การกู้เงินจากกองทุนหรือสถาบันการเงิน เริ่มต้นนำร่องในโครงการบางประเภท
 - จัดตั้งคณะทำงานภายใต้คณะกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม และจัดทำหลักเกณฑ์การนำน้ำทิ้งอุตสาหกรรมไปใช้ประโยชน์ในภาคเกษตรกรรม โดยมีโรงงานเป้าหมาย ได้แก่ โรงงานเกี่ยวกับน้ำมันพืช หรือสัตว์ หรือไขมันสัตว์ กิจการเกี่ยวกับการทำแป้ง โรงงานดัม กลั่นหรือผสมสุรา โรงงานผลิตเอทิลแอลกอฮอล์ และโรงงานยาง
 - จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการใช้ประโยชน์กากของเสียเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนใช้ประโยชน์ของเสียและลดปริมาณของเสียที่ต้องกำจัด ส่งเสริมและกระตุ้นความรู้ ความเข้าใจของภาคอุตสาหกรรมในการจัดการกากอุตสาหกรรมตามหลัก 3Rs และเป็นการสนับสนุนให้ลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกในภาคอุตสาหกรรม
 - จัดนิทรรศการแสดงสินค้าเพื่อสร้างตลาดสำหรับผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้เป็นที่รู้จัก และส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีการประกอบ/ผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนามาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและตราคุณภาพให้กับสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือการติดฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-Labeling) และขยายผลการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐให้ครอบคลุมถึงระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ยังไม่มีการจัดเก็บภาษีผลิตภัณฑ์หรือสินค้าที่ก่อมลพิษหรือค่าธรรมเนียม การระบายนพิษทั้งที่ผลิตในประเทศหรือนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ที่จะเป็นการสร้างโอกาสทางการตลาดและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันให้กับผู้ผลิตสินค้านี้

- ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐานสากล เช่น ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐาน ISO 14001 ความรับผิดชอบต่อสังคม อาทิ CSR-DIW ที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ISO 26000
- สนับสนุนให้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีเป็นพี่เลี้ยงให้แก่อุตสาหกรรมที่เป็นวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ให้มีการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและอยู่ร่วมกับชุมชนได้ ส่งเสริมรวมกลุ่มของภาคอุตสาหกรรมเพื่อร่วมกันแก้ปัญหามลพิษในพื้นที่ร่วมกัน

๒) เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ และควบคุมแหล่งกำเนิด

- ปรับปรุงมาตรฐานการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และกำหนดระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้ผู้ประกอบการเตรียมความพร้อมในการรองรับการประกาศใช้
- ออกกฎระเบียบภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อควบคุมและส่งเสริมให้โรงงานอุตสาหกรรมมีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังและกำกับดูแลให้การประกอบกิจการปฏิบัติตามกฎหมายและเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด เช่น หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการตรวจสอบและควบคุมการรั่วซึมของสารอินทรีย์ระเหยง่ายจากอุปกรณ์ในโรงงานอุตสาหกรรม กำหนดปริมาณของสารเจือปนในอากาศที่ระบายออกจากโรงงานผลิตแก้วและกระจก กำหนดให้มีการแจ้งและรับแจ้งการมีบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมประจำโรงงาน การขึ้นทะเบียนผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษน้ำและอากาศ ระบบการจัดการมลพิษภาคอุตสาหกรรม กำหนดให้มีการจัดทำรายงานชนิดและปริมาณสารมลพิษที่ระบายออกจากโรงงาน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาคความซ้ำซ้อนของข้อกำหนดการควบคุมการปล่อยน้ำทิ้งจากโรงงานลงสู่แหล่งน้ำภายใต้กฎหมายของหน่วยงานต่างๆ
- ยังไม่มีการใช้แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการสิ่งแวดล้อม เช่น Best Available Techniques (BAT), Best Environmental Practice (BEP) เป็นเกณฑ์ประกอบการพิจารณาอนุญาตจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมแห่งใหม่
- พัฒนาระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง แต่ยังมีข้อจำกัดในการเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญกับหน่วยงานของรัฐ เพื่อรายงานต่อหน่วยงานกำกับ ดูแล และใช้ประกอบการควบคุมการระบายมลพิษ เพิ่มเติมการติดตั้งสถานีตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง
- มีมาตรการทางสังคมเชิงบวก ยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่มีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี เช่น รางวัลสถานประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมีการจัดการสภาพแวดล้อมดีเด่น (EIA Monitoring Awards) รางวัลอุตสาหกรรมดีเด่นประเภทการรักษาสิ่งแวดล้อม รางวัลเหมืองแร่สีเขียว (Green Mining) โรงไม้ เหมืองหิน ดินดาว เป็นต้น
- บังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษในภาคอุตสาหกรรม แต่ยังไม่ครอบคลุมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และยังไม่มีการกำหนดกลไกการวางหลักประกันและการขดเขตความเสียหายที่ชัดเจน

๓) กำกับดูแลการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายในภาคอุตสาหกรรม

- มีแผนงาน/โครงการที่สำคัญในการลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีในภาคอุตสาหกรรม ภายใต้แผนยุทธศาสตร์การจัดการสารเคมีแห่งชาติ ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีปัญหา หรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูงลดการใช้สารเคมีที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การใช้สารทดแทน การสื่อสารให้ผู้ประกอบการมีความรู้ ความเข้าใจการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment : LCA) การควบคุมให้บำบัด กำจัดสารเคมีและกากของเสียอันตรายอย่างถูกต้อง และป้องกันไม่ให้เกิดการลักลอบทิ้ง

- พัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษหรือระบบการรายงานข้อมูลการปลดปล่อยสารเคมีหรือมลพิษจากแหล่งกำเนิดสู่ตัวกลางสิ่งแวดล้อมทั้งอากาศ น้ำ และดิน รวมทั้งข้อมูลการเคลื่อนย้ายของเสียจากสถานประกอบการเพื่อบำบัดหรือกำจัด (PRTR) โดยเลือกจังหวัดระยองเป็นพื้นที่นำร่อง
- ควบคุมสารเคมีที่มีความเป็นพิษสูงและมีความเป็นอันตราย โดยกำหนดให้เป็นวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ ภายใต้พันธกรณีด้านการจัดการสารอันตรายระหว่างประเทศ ได้แก่
 - อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ กำหนดสารเคมี รวมทั้งสิ้น ๔๗ ชนิด
 - อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยการจัดการสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Persistent Organic Pollutants: POPs) ปัจจุบันมีการห้ามใช้สาร POPs โดยควบคุมให้เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ ๔ ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว จำนวน ๑๘ ชนิด จากทั้งหมด ๒๓ ชนิด
 - พิธีสารมอนทรีออลว่าด้วยสารทำลายชั้นบรรยากาศโอโซน ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินโครงการลดและเลิกใช้สารไฮโดรคลอโรฟลูออโรคาร์บอน
- ยังไม่มีการสร้างกลไกการเรียกคืนและการจัดการซากบรรจุภัณฑ์หรือซากผลิตภัณฑ์ที่เป็นของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม
- คณะรัฐมนตรีเห็นชอบกับแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ เพื่อกำกับดูแลการจัดการกากอุตสาหกรรมตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางอย่างครบวงจร ได้แก่ ผู้ก่อกำเนิดของเสีย ผู้ขนส่งของเสีย ผู้บำบัด/กำจัด/รีไซเคิลของเสีย และผู้กำกับดูแลของเสีย มีเป้าหมายให้โรงงานผู้ก่อกำเนิดกากอุตสาหกรรมเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรม (ดำเนินการแจ้งการขนส่งกากอุตสาหกรรมออกไปบำบัด/กำจัด/รีไซเคิลยังโรงงานผู้รับดำเนินการที่ได้รับอนุญาต) เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องปีละอย่างน้อย ๑๒,๐๐๐ โรงงาน
- มีการเตรียมพื้นที่รองรับกากอุตสาหกรรม ๖ แห่ง ทั่วประเทศ และมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์จัดการกากอุตสาหกรรมแบบบูรณาการ จำนวน ๑๕ จังหวัด ใน ๖ ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดลำปาง ลำพูน ภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี ตาก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น ภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ปราจีนบุรี ระยอง สระแก้ว ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดสมุทรสาคร สระบุรี และภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช สงขลา
- ออกแบบระบบเชื่อมโยงการแลกเปลี่ยนระบบฐานข้อมูลการขนส่งกากอุตสาหกรรมและการรับข้อมูลจากผู้ให้บริการระบบรายตำแหน่ง (Global Positioning System Provider) เพื่อติดตามยานพาหนะที่ขนส่งวัตถุอันตราย กำกับการขนส่งกากอันตรายตามประกาศกรมโรงงานอุตสาหกรรม เรื่อง กำหนดเงื่อนไขใบอนุญาตมิไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายเพื่อการขนส่ง พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยมียานพาหนะที่ขึ้นทะเบียนแล้วกว่า ๓,๐๐๐ คัน
- พัฒนากลไกการสื่อสารการควบคุมและแก้ไขปัญหาพิษระหว่างชุมชนและแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยคัดเลือกพื้นที่ใกล้หลุมฝังกลบกากของเสียอันตรายของบริษัทเอกชน (ตำบลห้วยแห้ง อำเภอแก่งคอย ตำบลหนองปลาไหล ตำบลกุดน้ำเป่า อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี) เพื่อให้ชุมชนและแหล่งกำเนิดมลพิษแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การปนเปื้อนและแนวทางแก้ไข เสริมศักยภาพชุมชนในการเฝ้าระวังและปกป้องชุมชนจากมลพิษ
- จัดทำแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติเพื่อเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติให้แก่หน่วยงานทุกภาคส่วนในการปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างบูรณาการเป็นระบบ โดยมีกรมโรงงานอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมจังหวัดเป็นหน่วยงานสนับสนุนข้อมูลตามแนวปฏิบัติภาวะฉุกเฉินด้านอุบัติเหตุมลพิษภาคอุตสาหกรรม

ปัญหาและอุปสรรค

- ขาดกฎหมายและระเบียบที่ครอบคลุมผู้ประกอบการรายย่อย ทำให้มีการลักลอบทิ้งสารเคมีและของเสียอันตรายจากโรงงานอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ออกสู่สิ่งแวดล้อม รวมทั้งระบบการจัดการน้ำเสียของโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่งยังไม่เป็นไปตามมาตรฐาน
- หน่วยงานอนุมัติรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) กับหน่วยงานอนุญาต ยังไม่สามารถใช้ EIA เป็นเครื่องมือในการป้องกันผลกระทบจากมลพิษได้
- ยังไม่มีกฎหมายและการบังคับเก็บค่าธรรมเนียมการระบายมลพิษจากภาคอุตสาหกรรม เนื่องจากยังไม่สามารถเร่งรัดให้มีการออกมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อมที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการ

การจัดการมลพิษจากภาคคมนาคมและการขนส่ง

สาระสำคัญ ส่งเสริมการใช้น้ำมันพาทนะและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ เพิ่มสัดส่วนการใช้เชื้อเพลิงสะอาด พัฒนาระบบโครงข่ายการขนส่งสาธารณะเพื่อลดปริมาณการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในเขตเมือง เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ ควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษโดยกำกับ ดูแล ปรับปรุง และห้ามใช้น้ำมันพาทนะที่มีมลพิษเกินมาตรฐาน นำผลการตรวจมลพิษจากยานพาหนะเชื่อมโยงกับการต่อทะเบียนรถยนต์ประจำปี รวมทั้งกำกับดูแล จัดระบบผู้ประกอบการตรวจสภาพยานยนต์ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สถานประกอบการซ่อมบำรุงที่เกี่ยวข้องให้มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม มีแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันการนำเข้าและขนส่งสารพิษ การลักลอบทิ้งของเสียจากการเดินเรือและการขนส่งทางทะเล รวมถึงการเกิดอุบัติเหตุทางเรือที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๑) ส่งเสริมการใช้น้ำมันพาทนะและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ

- ส่งเสริมการลงทุนผลิตรถยนต์ประหยัดพลังงาน หรืออีโคคาร์ ออกประกาศกรมสรรพสามิตจัดเก็บภาษียอดยนต์ตามปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) สู่ชั้นบรรยากาศ เพื่อให้ผู้ผลิตปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีในการผลิตและออกแบบรถยนต์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๙
- ประกาศยกเลิกการจำหน่ายน้ำมันเบนซิน ๙๑ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๖ เพื่อส่งเสริมการใช้แก๊สโซฮอล์ E20 และ E85 โดยมีเป้าหมายการใช้เอทานอล ๓.๐ ล้านลิตร/วัน ในปี ๒๕๕๔ เพื่อเพิ่มปริมาณการใช้เอทานอล ที่ได้จากการผลิตภายในประเทศและลดการใช้น้ำมันดิบจากการนำเข้า เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็น Green Energy
- ใช้ระบบการขนส่งที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเขตเมืองมากขึ้น โดยขยายการก่อสร้างเพิ่มและเชื่อมเส้นทางระบบรถไฟฟ้าในกรุงเทพมหานคร จัดทำระบบการเชื่อมต่อระบบขนส่งมวลชน เช่น รถต่อเรือ ส่งเสริมให้ประชาชนใช้ระบบขนส่งมวลชน เช่น รถเมล์ฟรี รถไฟฟ้า พัฒนาเส้นทางจักรยาน เพื่อส่งเสริมการใช้จักรยานในเมือง แม้ว่าระบบโครงข่ายรถไฟฟ้าและระบบเชื่อมต่อการเดินทางอาจยังขยายไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ หรือระบบขนส่งมวลชนยังไม่ได้เชื่อมต่ออย่างสมบูรณ์ แต่มีแนวโน้มดีขึ้น รวมถึงความนิยมในการใช้จักรยาน แต่ต้องเพิ่มการสร้างช่องทางจักรยานให้มีความปลอดภัยมากขึ้น
- ออกมาตรการทางภาษีส่งเสริมให้มีการใช้รถยนต์ลดมลพิษหรือมลพิษต่ำ โดยรถที่ใช้เชื้อเพลิงร่วม (Dual Fuel) หรือสลับ (Bi-fuel) กับแก๊ส CNG จะได้ลดภาษีประจำปีร้อยละ ๒๕ และรถที่ใช้เชื้อเพลิงแก๊ส CNG เพียงอย่างเดียว (Dedicated) จะได้ลดภาษีร้อยละ ๕๐
- ยังไม่มีการนำมาตรการควบคุมการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลตามหมวดทะเบียนเลขคู่ เลขคี่ ในเขตเมืองหรือการเก็บค่าธรรมเนียมเข้าพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่นมาบังคับใช้ในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการจราจร

๒) เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ ควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ

- ปรับปรุงมาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษจากยานพาหนะที่เข้มงวดขึ้น และสอดคล้องกับขนาดและประเภทของรถยนต์ในปัจจุบัน ยกกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มาตรฐานเครื่องยนต์ มาตรฐานน้ำมันเชื้อเพลิงจาก EURO3 เป็น EURO4
- กำหนดให้รถยนต์ตรวจสภาพก่อนต่อทะเบียนประจำปี แต่ยังไม่มีการกำหนดอายุการใช้งานของรถรับจ้างสาธารณะ หรือการลดระยะเวลาของการนำยานพาหนะเข้ารับการตรวจสภาพประจำปี
- องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้มงวดในการตรวจสอบเพื่อให้มีการบำรุงรักษารถยนต์โดยสาร ระบายมลพิษให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานก่อนออกให้บริการ และปลดระวางรถยนต์โดยสารที่มีสภาพเก่าทรุดโทรม ไม่นั่นคง ไม่ปลอดภัยสำหรับให้บริการผู้โดยสาร และปล่อยควันดำเกินมาตรฐาน
- ตรวจจัปรถยนต์ที่มีการระบายมลพิษไม่เป็นไปตามมาตรฐาน โดยตั้งด่านตรวจสอบ ตรวจจัปริมถนน
- ปรับปรุงมาตรฐานระดับเสียงของรถยนต์ (รถใช้งาน) ที่เข้มงวดขึ้นและสอดคล้องกับขนาดรถ รวมทั้งแยกตามปีที่จดทะเบียน การกำหนดมาตรฐานระดับเสียงยานพาหนะใหม่ขณะวิ่ง ปัจจุบันยังไม่มีสนามทดสอบระดับเสียงรถขณะวิ่งเพื่อใช้เป็นสนามทดสอบกลางในประเทศ
- จัดการปัญหามลพิษทางเสียงจากอากาศยาน โดยกำหนดเส้นทางการบิน ข้อกำหนดทางเทคนิคการบิน เพื่อลดเสียง แต่ยังไม่มีการปรับปรุงแผนการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับผลกระทบทางเสียงรอบท่าอากาศยาน
- มีมาตรการควบคุมควันดำและระดับเสียงจากเรือ แต่ยังไม่ครอบคลุมประเภทรถไฟฟ้า และรถไฟ
- ยังไม่มีการนำผลการตรวจยานพาหนะที่มีมลพิษเกินมาตรฐานเชื่อมโยงกับการต่อทะเบียนประจำปี และการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงาน

ปัญหาและอุปสรรค

- การขยายโครงข่ายระบบขนส่งสาธารณะยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และระบบเชื่อมต่อกันยังไม่สมบูรณ์ ทำให้ยังไม่สามารถลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลได้
- การควบคุมยานพาหนะที่ก่อมลพิษยังไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากยังไม่มีการเชื่อมโยงระหว่างการอนุญาตการต่อทะเบียนประจำปีกับผลการตรวจมลพิษทางอากาศและเสียง ทำให้ยังมียานพาหนะที่มีสภาพเครื่องยนต์เสื่อมโทรมออกสู่ท้องถนน ประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายที่ยังไม่เข้มงวด
- ขาดกฎหมายควบคุมปริมาณยานพาหนะและอายุการใช้งานของยานพาหนะ เพื่อลดปริมาณยานพาหนะบนท้องถนน
- ขาดมาตรการจูงใจ ทั้งมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมที่จะสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล
- นโยบายรัฐบาลบางอย่างยังไม่สอดคล้องและไม่ส่งเสริมการจัดการคุณภาพอากาศ เช่น โครงการรถยนต์คันแรก ที่ทำให้มีปริมาณรถยนต์บนท้องถนนมาก มีการใช้พลังงานและปล่อยมลพิษทางอากาศเพิ่มขึ้น

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน การพัฒนาศักยภาพและความเข้มแข็งของภาคส่วน และการวิจัยและพัฒนาเพื่อสนับสนุนการจัดการมลพิษ

สาระสำคัญ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการจัดการของเสียภาครัฐ ติดตามการแก้ไขปัญหามลพิษและแจ้งข้อมูลข่าวสารโดยเครือข่ายภาคประชาชน พัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเครือข่ายภาคประชาชนให้มื่อองค์ความรู้ด้านการจัดการมลพิษ นำแนวความคิดการจัดการมลพิษไปใช้ในการวางแผนบริหารพัฒนาท้องถิ่น

๑) การวิจัยพัฒนา จัดลำดับความสำคัญ และจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการจัดการมลพิษ

- หน่วยงานวิจัยได้ให้ทุนสนับสนุนนักวิจัยของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ ในการวิจัยเทคโนโลยีในการจัดการมลพิษที่เหมาะสม การผลิตผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนเงินทุนแก่กิจกรรมที่เกี่ยวกับการนำของเสียหรือวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์ มีการจัดตั้งโครงการวิจัยเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาการขับเคลื่อนเทคโนโลยีพลังงานชีวมวลให้บรรลุเป้าหมายตามที่กระทรวงพลังงานกำหนด

- การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการมลพิษ และหน่วยงานที่สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยียังขาดการบูรณาการการทำงานระหว่าง ๒ ภาคี จึงทำให้หลายงานวิจัยไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการมลพิษและการแก้ไขปัญหามลพิษบางเรื่องขาดองค์ความรู้หรือข้อมูลที่สำคัญ

๒) การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

- หน่วยงานภาครัฐได้กำหนดกระบวนการและขั้นตอนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษมากขึ้น

- มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ความรู้เพื่อปรับรูปแบบพฤติกรรมกรการบริโภคของประชาชนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แต่ยังไม่เข้มข้นเพียงพอ

- การมีส่วนร่วมรับผิดชอบตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (PPP) ยังไม่บรรลุผล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในหลายพื้นที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเก็บค่าธรรมเนียมและค่าบริการกำจัดของเสีย

- ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการติดตาม ตรวจสอบ และแจ้งข้อมูลข่าวสารผู้ฝ่าฝืนกฎหมายให้แก่หน่วยงานภาครัฐมากขึ้น เป็นการเข้ามาตรวจทางสังคมในการกดดันให้ผู้ประกอบการ มีความตระหนักและรับผิดชอบต่อในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษเพิ่มขึ้น

ปัญหาและอุปสรรค

- ยังไม่มีมาตรการจูงใจให้ประชาชนใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การลดภาษีให้สินค้ามีราคาถูกลง เพื่อทำให้เกิดการกระตุ้นให้ประชาชนบริโภคเพิ่มขึ้น
- ประชาชนส่วนใหญ่ขาดจิตสำนึก ไม่สนใจในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม เห็นว่าเป็นหน้าที่ของภาครัฐ ที่ต้องดูแลจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม
- ระบบการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมยังขาดความต่อเนื่องตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา
- ขาดมาตรการทางเศรษฐศาสตร์และสังคมในการสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนและประชาชนกระทำผิด หรือทำให้หันมาใส่ใจรักษาสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น
- หน่วยงานที่รับผิดชอบแต่ละด้าน ยังมองเฉพาะบริบทภารกิจของตนเอง ขาดการมองเป้าหมายร่วมของการดูแลรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในภาพรวม
- เครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ยังไม่เป็นรูปธรรม
- ขาดการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่เป็นประเด็นใหม่ๆ อย่างเป็นระบบ

๒.๒ การบรรลุเป้าหมายของแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙

๒.๒.๑ การบรรลุตัวชี้วัดในแต่ละเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลย้อนหลัง		ค่าเป้าหมายตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙					ผลการดำเนินงาน			
	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
เป้าหมายที่ ๑ : คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้นและอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้											
๑. คุณภาพน้ำ											
๑.๑ สัดส่วนของจำนวนแหล่งน้ำผิวดินที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปต่อจำนวนแหล่งน้ำผิวดินที่มีการตรวจวัดทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐	๗๕	๘๕	๖๔	๖๘	๗๑	๗๕	๘๐	๘๒	๗๗	๗๘	๗๔
๑.๒ สัดส่วนของสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปต่อจำนวนสถานีที่มีการตรวจวัดทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕	๘๙	๘๘	๙๑	๙๒	๙๓	๙๔	๙๕	๙๓	๕๑	๘๖	๘๘

ตัวชี้วัด	ข้อมูลย้อนหลัง		ค่าเป้าหมายตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙					ผลการดำเนินงาน			
	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
๒. คุณภาพอากาศและเสียง											
๒.๑ ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM ₁₀) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างน้อยร้อยละ ๙๘	๙๗.๗	๙๙.๔	๙๗	๙๗	๙๗	๙๘	๙๘	๙๗.๑	๙๖.๓	๙๗.๒	๙๗.๕
๒.๒ จำนวนวันที่เกินค่าโอโซนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานอย่างน้อยร้อยละ ๙๙	๙๕.๙	๙๖.๗	๙๘	๙๘	๙๘	๙๙	๙๙	๙๕.๒	๙๒.๓	๙๓.๕	๙๑.๕
๒.๓ จำนวนวันที่มีระดับเสียงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (อย่างน้อยร้อยละ ๘๑)	๘๓.๙	๘๓.๘	๗๙	๗๙	๘๐	๘๐	๘๑	๘๑.๐	๘๐.๐	๘๐.๓	๘๑.๒
เป้าหมายที่ ๒ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษเพิ่มขึ้น											
๓. การจัดการน้ำเสีย ขยะมูลฝอยและสารอันตราย											
๓.๑ ความสามารถในการบำบัดน้ำเสียชุมชนอย่างถูกหลักวิชาการต่อปริมาณน้ำเสียชุมชนทั่วประเทศเพิ่มขึ้น (ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐)	๒๖.๑	๒๖.๕	๒๒	๒๔	๒๖	๒๘	๓๐	๒๖.๕	๒๖.๖	๒๖.๖	๒๘.๙
๓.๒ อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ	๑๖.๑	๑๖.๒	๒๗	๒๘	๒๙	๓๐	๓๐	๒๑.๔	๑๙.๒	๑๘.๔	๑๘.๕
๓.๓ อัตราการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของเสียอันตรายชุมชนและมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกหลักวิชาการต่อปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐	N.A.	N.A.	๔๒	๔๔	๔๖	๔๘	๕๐	N.A.	N.A.	๓๑.๓	๓๕.๕

ตัวชี้วัด	ข้อมูลย้อนหลัง		ค่าเป้าหมายตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙					ผลการดำเนินงาน			
	๒๕๕๓	๒๕๕๔	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘	๒๕๕๙	๒๕๕๕	๒๕๕๖	๒๕๕๗	๒๕๕๘
๓.๔ จำนวนสารเคมีที่ยังมิได้มีการกำหนดเป็นวัตถุอันตรายตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือตามข้อตกลงระหว่างประเทศได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดไม่น้อยกว่า ๕๐ ชนิด	-	-	๑๐	๒๐	๓๐	๑๐	๕๐	๑	๕	๗	๑๐
๓.๕ ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีที่มีความเสี่ยงสูงมากที่สุด จำนวน ๕๐ ลำดับแรกตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕	-	-	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	-	-	-	๗
๔. การร้องเรียนด้านมลพิษในประเทศ											
๔.๑ ร้อยละการลดลงของจำนวนเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษในประเทศ (ร้อยละ)	-	-	๑	๑	๑	๑	๑	ลดลง ๒๓.๐๕	ลดลง ๐.๕๘	เพิ่มขึ้น ๘.๐๕	เพิ่มขึ้น ๕๗.๓๘
๔.๒ จำนวนเรื่องร้องเรียน (เรื่อง)	-	๗,๒๘๒	-	-	-	-	-	๕,๖๐๕	๕,๕๗๗	๖,๐๒๖	๑๑,๕๕๒

๒.๒.๒ การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ

เป้าหมายที่ ๑ : คุณภาพสิ่งแวดล้อมดีขึ้นและอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้

๑) คุณภาพน้ำ

๑.๑) สัดส่วนของจำนวนแหล่งน้ำผิวดินที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปต่อจำนวนแหล่งน้ำผิวดินที่มีการตรวจวัดทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐: คุณภาพน้ำในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ ๘๒ เหลือร้อยละ ๗๔ ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งยังไม่บรรลุตามเป้าหมาย โดยมีสาเหตุมาจากปริมาณน้ำเสียที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่ยังไม่เพียงพอ และไม่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการควบคุมและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรมและภาคชุมชน ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

๑.๒) สัดส่วนของสถานีตรวจวัดคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปต่อจำนวนสถานีที่มีการตรวจวัดทั้งหมดไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๕: ข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ มีค่าอยู่ในช่วงร้อยละ ๕๑ - ๙๓ โดยคุณภาพน้ำมีทิศทางที่เสื่อมโทรมลง ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยมีสาเหตุจากการบำบัดน้ำเสียที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานและการลักลอบทิ้งน้ำเสียปล่อยออกสู่น้ำลำคลองและไหลลงสู่ทะเล นอกจากนี้ ยังมาจากการขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยวโดยไม่มี การควบคุมและไม่ได้คำนึงถึงศักยภาพการรองรับของพื้นที่ โดยเฉพาะบริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะ

๒) คุณภาพอากาศและเสียง

๒.๑) ค่าเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมงของฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM₁₀) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน อย่างน้อยร้อยละ ๙๘: สถานการณ์ภาพรวมของประเทศ ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๙๗.๑ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๙๗.๕ ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งใกล้เคียงค่าเป้าหมาย เนื่องจากมีมาตรการปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงจาก EURO3 เป็น EURO4 ส่งเสริมระบบขนส่งมวลชนควบคุมการระบายมลพิษจากยานพาหนะ รวมทั้งมีมาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษจากรถยนต์ใหม่ที่เข้มงวดขึ้น อย่างไรก็ตามพื้นที่ภาคเหนือ ๙ จังหวัด และจังหวัดสระบุรี ยังเป็นพื้นที่วิกฤตปัญหาฝุ่นละออง โดยภาคเหนือ ๙ จังหวัด มาจากไฟป่า การเผาในพื้นที่ป่าและพื้นที่เกษตร จังหวัดสระบุรี มาจากการประกอบกิจการโรงไม้ บดหรือย่อยหิน โรงงานปูนซีเมนต์ โรงงานปูนขาว การจราจร และกิจกรรมการบรรทุกขนส่ง

๒.๒) จำนวนวันที่ก๊าซโอโซนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน อย่างน้อยร้อยละ ๙๙: สถานการณ์ภาพรวมของประเทศ ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๙๕.๒ ในปี ๒๕๕๕ เป็นร้อยละ ๙๑.๕ ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากมีการเผาไหม้เชื้อเพลิงทั้งจากยานพาหนะ เครื่องยนต์ เครื่องจักร และส่วนหนึ่งมาจากการเผาในที่โล่ง รวมทั้งภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ โรงกลั่นน้ำมัน คลังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง เตาเผา หรือหม้อไอน้ำในโรงงานอุตสาหกรรม

๒.๓) จำนวนวันที่มีระดับเสียงอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน อย่างน้อยร้อยละ ๘๑: สถานการณ์ภาพรวมของประเทศ พบว่าในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ ๘๔ ในปี ๒๕๕๕ (ซึ่งสูงกว่าค่าเป้าหมาย) เป็นอยู่ในช่วงร้อยละ ๘๐ - ๘๐.๓ ในปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๘ ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากปัญหาการจราจรและปริมาณรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น

เป้าหมายที่ ๒ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษเพิ่มขึ้น

๓) การจัดการน้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสารอันตราย

๓.๑) ความสามารถในการบำบัดน้ำเสียชุมชนอย่างถูกหลักวิชาการต่อปริมาณน้ำเสียชุมชนทั่วประเทศเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐: ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ บำบัดน้ำเสียได้ร้อยละ ๒๖.๕ - ๒๙ สถานการณ์โดยรวมมีแนวโน้มดีขึ้น แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายและการตั้งค่าเป้าหมายมีค่าต่ำ สาเหตุเนื่องมาจากระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนทั่วประเทศก่อสร้างเพิ่มขึ้นน้อยมาก ระบบฯ ที่มีอยู่หลายแห่งชำรุดเสียหาย และมีน้ำเข้าระบบเพียงร้อยละ ๔๐ ของความสามารถในการรองรับน้ำเสียของระบบ ทำให้ระบบฯ ที่มีอยู่ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับการบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวและการเจริญเติบโตของชุมชนและอุตสาหกรรม

๓.๒) อัตราการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ (Recycle) ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศ: ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ ๒๑.๔ ในปี ๒๕๕๕ เหลือร้อยละ ๑๘.๕ ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่การจัดการขยะมูลฝอยยังไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นระบบ มาตรการที่นำมาใช้บังคับให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยเป็นเพียงมาตรการสมัครใจ ทำให้ยังพบขยะมูลฝอยถูกทิ้งปะปนกันโดยไม่มีการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง รวมทั้งยังไม่มี的增加มูลค่าให้วัสดุรีไซเคิล โดยการกำหนดสัดส่วนของวัสดุรีไซเคิลในการผลิตสินค้า

๓.๓) อัตราการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้ออย่างถูกหลักวิชาการต่อปริมาณขยะมูลฝอยทั่วประเทศเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐: ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๖ ยังไม่มีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ชัดเจน ข้อมูลตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๕๘ มีแนวโน้มการจัดการดีขึ้น จากร้อยละ ๓๑ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓๕.๕ เนื่องจากรัฐบาลกำหนดให้การแก้ไขปัญหามลพิษเป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการจัดการปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนของเสียอันตราย กากอุตสาหกรรม และมูลฝอยติดเชื้อ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย อย่างไรก็ตามยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากขาดกลไกในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ทั้งเรื่องความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่กำจัด ความร่วมมือของภาคประชาชน และกฎระเบียบที่เอื้อต่อการจัดการขยะมูลฝอย

๓.๔) จำนวนสารเคมีที่ยังมิได้มีการกำหนดเป็นวัตถุอันตรายตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือตามข้อตกลงระหว่างประเทศได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดไม่น้อยกว่า ๕๐ ชนิด: ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ ได้ดำเนินการแล้ว ๑๐ ชนิด ภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ และอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยการจัดการสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด เนื่องจากต้องใช้ระยะเวลา และมีกระบวนการหลายขั้นตอน เพื่อเตรียมความพร้อมในการยกเลิกและหาสารเคมีอื่นมาทดแทน

๓.๕) ลดความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีที่มีความเสี่ยงสูงมากที่สุด จำนวน ๕๐ ลำดับแรกตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕: ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๘ มีการประเมินความเสี่ยงอันตรายจากสารเคมีที่มีความเสี่ยงสูงมากที่สุด ๗ ชนิด ภายใต้การควบคุมวัตถุอันตรายตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ ๒) โดยได้เพิ่มเติมกลุ่มสารควบคุมตามคุณสมบัติ ๑๐ ประเภท ที่ยังไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบในการควบคุมกำกับดูแลการผลิตหรือการนำเข้า เพื่อรวบรวมข้อมูลสารเคมีดังกล่าวจัดทำเป็นทำเนียบสารเคมีที่มีอยู่แล้วของประเทศไทย (Thailand Existing Chemicals Inventory) ขณะนี้ อยู่ในระหว่างการจัดทำ ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนด

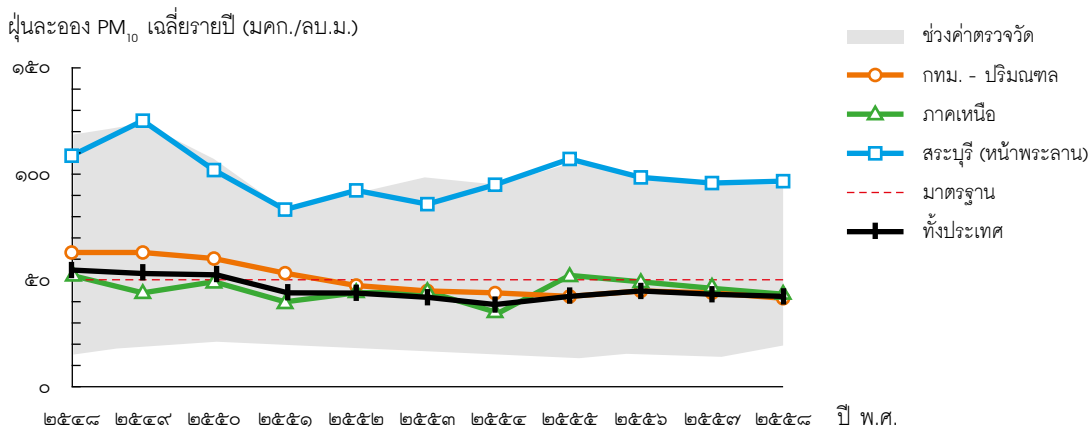
๔) การลดลงของจำนวนเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษในประเทศ (ร้อยละ ๑): ในช่วงปี ๒๕๕๕ - ๒๕๕๗ สถิติจำนวนเรื่องร้องเรียนด้านมลพิษในประเทศไทยเพิ่มขึ้น จาก ๕,๖๐๔ เรื่อง ในปี ๒๕๕๕ เป็น ๑๑,๔๕๒ เรื่อง ในปี ๒๕๕๘ ซึ่งยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่การบริหารจัดการยังไม่มีประสิทธิภาพ ยังพบการลักลอบปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความเดือดร้อนกับประชาชน อีกส่วนหนึ่งคือหน่วยงานภาครัฐให้ความสำคัญในการให้บริการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนมากขึ้น จึงเพิ่มช่องทางการรับแจ้งปัญหามลพิษทั้งในระดับภูมิภาคและท้องถิ่นมากขึ้น จำนวนเรื่องร้องเรียนจึงเพิ่มมากตามไปด้วย

บทที่ ๒

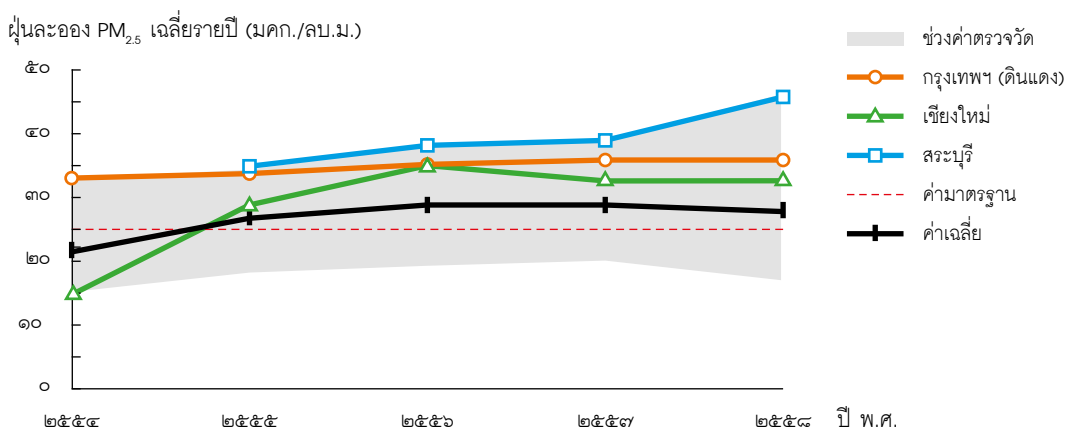
สถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการมลพิษในอนาคต

๑. คุณภาพอากาศและเสียง

สถานการณ์ในภาพรวมของประเทศ คุณภาพอากาศในภาพรวมในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มดีขึ้น แต่ยังคงมีสารมลพิษทางอากาศที่เกินค่ามาตรฐานในหลายพื้นที่ของประเทศ โดยสารมลพิษหลักที่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๑๐ ไมครอน และ ๒.๕ ไมครอน ก๊าซโอโซน และสารอินทรีย์ระเหยง่าย แหล่งกำเนิดมลพิษทางอากาศมีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่ ซึ่งในภาพรวมทั้งประเทศ มลพิษทางอากาศส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมการใช้พลังงานในภาคคมนาคมขนส่ง การผลิตไฟฟ้า และอุตสาหกรรม

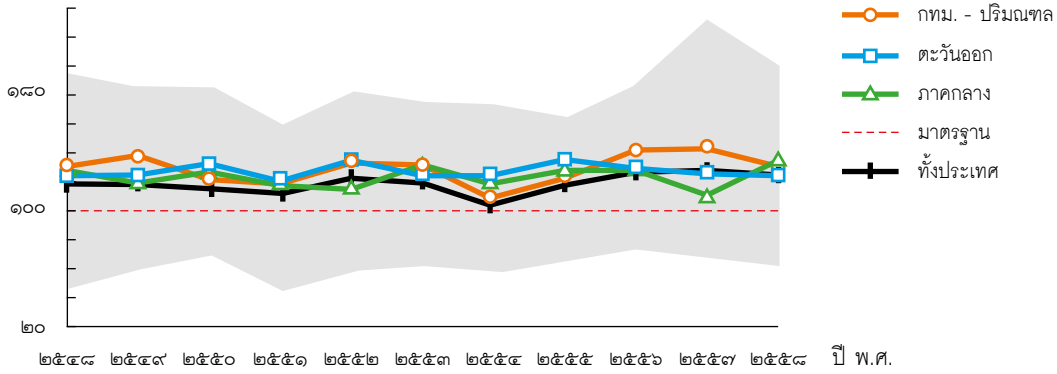


ปริมาณฝุ่นละออง (PM₁₀) เฉลี่ยรายปี และค่าเฉลี่ยรายพื้นที่ ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๘

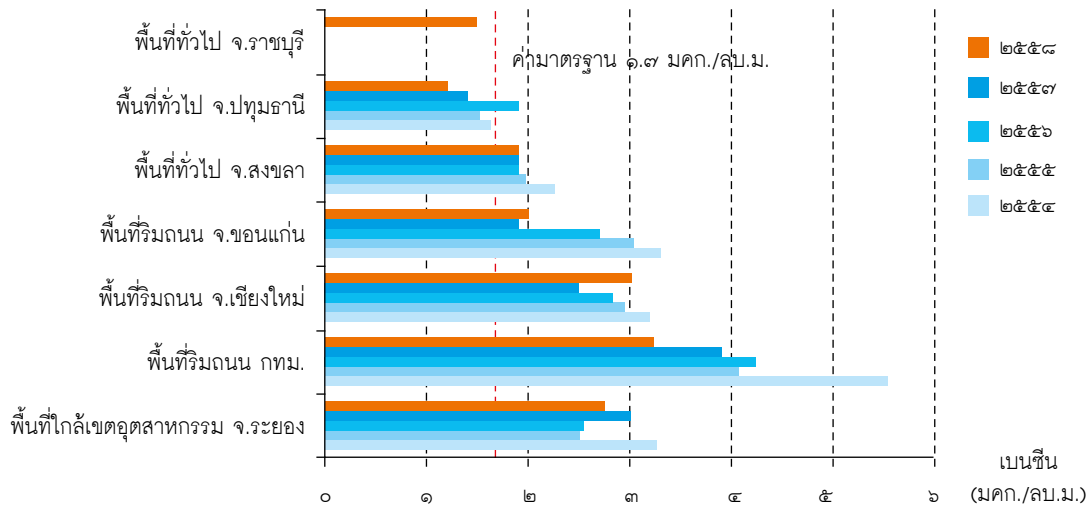


ปริมาณฝุ่นละออง (PM_{2.5}) เฉลี่ยรายปี และค่าเฉลี่ยรายพื้นที่ ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๘

ก๊าซโอโซนค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมง (ppb)



ปริมาณก๊าซโอโซน (O₃) ค่าเฉลี่ย ๑ ชั่วโมงสูงสุด และค่าเฉลี่ยรายพื้นที่ ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔



ปริมาณสารเบนซีนเฉลี่ยรายปี ในพื้นที่ ๗ จังหวัดที่มีการตรวจวัดปี ๒๕๕๔ - ๒๕๖๔

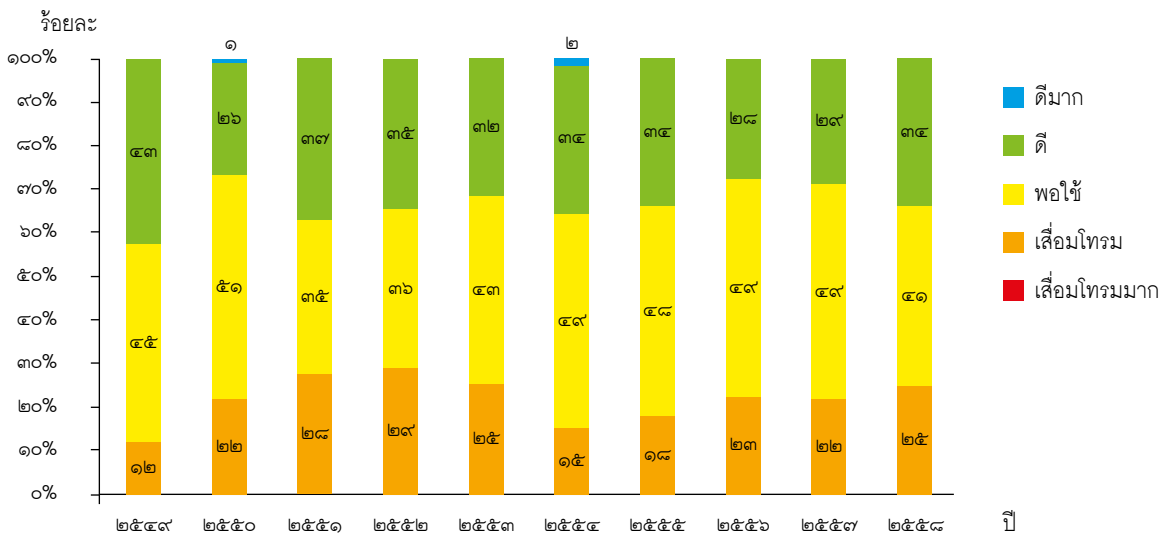
ระดับเสี่ยงในพื้นที่ทั่วไปอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานและมีแนวโน้มลดลง ยกเว้นบริเวณริมถนนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ซึ่งสาเหตุหลักมาจากการจราจรหนาแน่น

พื้นที่ที่วิกฤตคุณภาพอากาศ ยังคงเป็นพื้นที่เดิม ได้แก่

- กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีปัญหาฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน และ ๒.๕ ไมครอน ก๊าซโอโซน และสารอินทรีย์ระเหยง่าย เช่น สารเบนซีน ที่เกินมาตรฐาน แต่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากมาตรการในการควบคุมมลพิษจากยานพาหนะและการก่อสร้าง
- พื้นที่เขตควบคุมมลพิษตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี มีปัญหาฝุ่นละอองในบรรยากาศเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งเกิดจากกิจกรรมการผลิตปูนขาวและปูนซีเมนต์ในพื้นที่ โดยเฉพาะในช่วงหน้าแล้ง เดือนมกราคม - เมษายน และเดือนตุลาคม - ธันวาคม ของทุกปี
- พื้นที่เขตควบคุมมลพิษพื้นที่มาบตาพุดและบริเวณใกล้เคียง จังหวัดระยอง มีปัญหาหลัก คือสารอินทรีย์ระเหยง่าย ได้แก่ สารเบนซีน สาร 1,3-บิวทาไดอีน และสาร 1,2-ไดคลอโรอีเทน ที่ยังคงเกินค่ามาตรฐานแต่มีแนวโน้มลดลง ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีและอุตสาหกรรมในพื้นที่และแหล่งกำเนิดอื่น ๆ
- สถานการณ์หมอกควันใน ๙ จังหวัดภาคเหนือ มีปัญหาปริมาณฝุ่นละอองสูงเกินค่ามาตรฐาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากไฟป่าและการเผาในพื้นที่เกษตร อย่างไรก็ตามจำนวนวันที่ฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานลดลง ส่วนหนึ่งมาจากการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันภาคเหนือ การกำหนดให้จังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบหลักตามระบบศูนย์สั่งการแบบเบ็ดเสร็จ เน้นการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ปัญหามลพิษข้ามแดน จากปัญหาหมอกควันภาคใต้ที่เกิดจากการเผาป่าและพื้นที่เกษตรในพื้นที่ป่าพรุ เกาะสุมาตรา และเกาะบอร์เนียว สาธารณรัฐอินโดนีเซีย และจากปัญหาการระบายสารมลพิษจากรถยนต์บริเวณด่านชายแดน โดยเฉพาะจากรถบรรทุกขนส่งสินค้า

๒. คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำพิวดิน

คุณภาพน้ำโดยรวมของแม่น้ำสำคัญและแหล่งน้ำหลักอยู่ในเกณฑ์พอใช้ แหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมเพิ่มจำนวนขึ้น โดยแม่น้ำที่มีคุณภาพเสื่อมโทรมมาอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แม่น้ำกวัง แม่น้ำลำตะคองตอนล่าง แม่น้ำท่าจีนตอนล่าง แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง แม่น้ำท่าจีนตอนกลางและตอนล่าง และแม่น้ำเพชรบุรีตอนล่าง

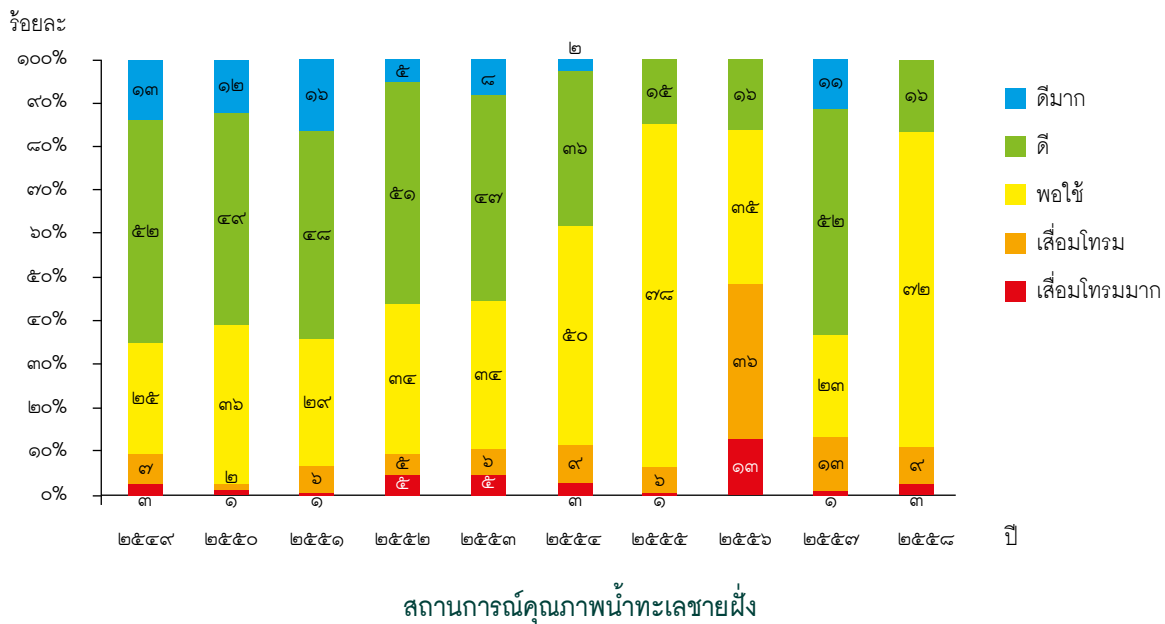


สถานการณ์คุณภาพน้ำแม่น้ำสายหลักและแหล่งน้ำสำคัญ

สาเหตุสำคัญของปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมีปัจจัยสำคัญมาจากน้ำเสียชุมชนที่เพิ่มขึ้น เนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวของชุมชน โดยเฉพาะชุมชนที่ตั้งอยู่ริมน้ำที่ส่วนใหญ่ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำโดยตรง ในขณะที่เดียวกันระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนมีไม่เพียงพอในการรองรับการบำบัดน้ำเสียที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวของภาคชุมชนและภาคอุตสาหกรรม ระบบบำบัดน้ำเสียรวมหลายแห่งชำรุดเสียหายจากหลายสาเหตุ เช่น เกิดอุทกภัย ขาดการดูแลและบำรุงรักษา เป็นต้น ทำให้ไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมเพิ่มขึ้นน้อยมาก ปัจจุบันมีเพียง ๑๐๐ แห่ง บำบัดน้ำเสียได้ ๒.๗ ล้านลูกบาศก์เมตร/วัน (คิดเป็นร้อยละ ๔๖ ของปริมาณน้ำเสียชุมชน ๕.๘๗ ล้านลูกบาศก์เมตร/วัน) ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย ได้แก่ พื้นที่ลุ่มน้ำวิกฤต พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยว เขตควบคุมมลพิษ เป็นต้น) แต่มีน้ำเข้าระบบเพียงร้อยละ ๔๐ หรือประมาณ ๑.๐๘ ล้านลูกบาศก์เมตร/วัน โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการก่อสร้างหรือปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนคือ ความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำหนดรูปแบบระบบฯ การจัดหาที่ดิน และการอนุมัติงบประมาณในการก่อสร้าง

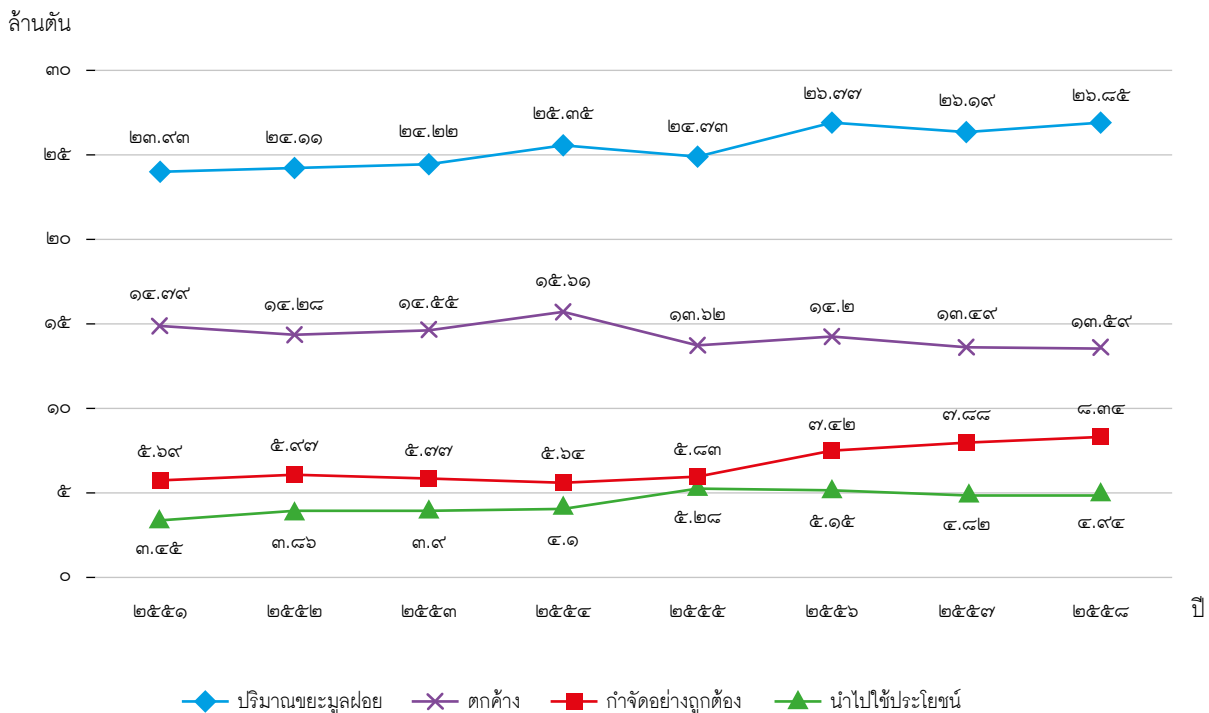
๓. คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง

สถานการณ์คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา คุณภาพน้ำทะเลส่วนใหญ่อยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ ๗๒ โดยมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เสื่อมโทรมลง สาเหตุมาจากน้ำเสียชุมชนที่ไม่ได้บำบัดหรือบำบัดไม่ได้ตามมาตรฐานและปล่อยออกสู่แหล่งน้ำไหลลงทะเล การขยายตัวของแหล่งท่องเที่ยวริมฝั่งทะเล โดยเฉพาะพื้นที่เกาะ โดยไม่ได้คำนึงถึงศักยภาพการรองรับของพื้นที่ และการเกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสีบ่อยขึ้น ซึ่งมักเกิดขึ้นบริเวณชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย โดยมีสาเหตุมาจากน้ำเสียบนบกที่ไหลลงทะเลเป็นปัจจัยเร่งที่ทำให้เกิดการรวมตัวของสาหร่าย ประกอบกับมีปริมาณสารอาหาร (โดยเฉพาะสารประกอบไนโตรเจน ฟอสเฟต) ออกซิเจน แสงแดด และอุณหภูมิ ทำให้อาหารแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว เกิดปรากฏการณ์น้ำทะเลเปลี่ยนสี



๔. ขยะมูลฝอยชุมชน

ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ปี ๒๕๕๘ มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ๒๖.๘๕ ล้านตัน (๗๓,๕๖๐ ตัน/วัน) อัตราการเกิดขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจาก ๑.๑๑ เป็น ๑.๑๓ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนโดยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๔,๕๔๕ แห่ง (ร้อยละ ๕๙) มีการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยและนำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ๑๕.๔๙ ล้านตัน (ร้อยละ ๕๘) กำจัดได้อย่างถูกต้องเพียง ๘.๓๔ ล้านตัน/ปี (ร้อยละ ๓๑) ส่วนที่เหลือ ๑๓.๕๙ ล้านตัน (ร้อยละ ๕๐.๖๑) มีทั้งตกค้างอยู่ในชุมชน นำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เช่น เมากลางแจ้ง เทกองทิ้งในบ่อดินเก่าหรือพื้นที่กร้าง โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก สำหรับการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ ปัจจุบันมีเพียง ๔.๙๔ ล้านตัน (ร้อยละ ๑๘)



ปริมาณขยะมูลฝอยใหม่ที่เกิดขึ้น การตกค้างทั้งในชุมชนและสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย การกำจัดอย่างถูกต้อง และการนำไปใช้ประโยชน์

ปริมาณขยะมูลฝอยเก่าที่อยู่ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ยังไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง มีการประเมินว่ามีจำนวน ๓๐.๔ ล้านตัน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ และ ณ กลางปี ๒๕๕๙ ลดปริมาณเหลือ ๖.๒๒ ล้านตัน ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายรัฐบาลที่ประกาศให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการได้ร่วมกันแก้ปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอย

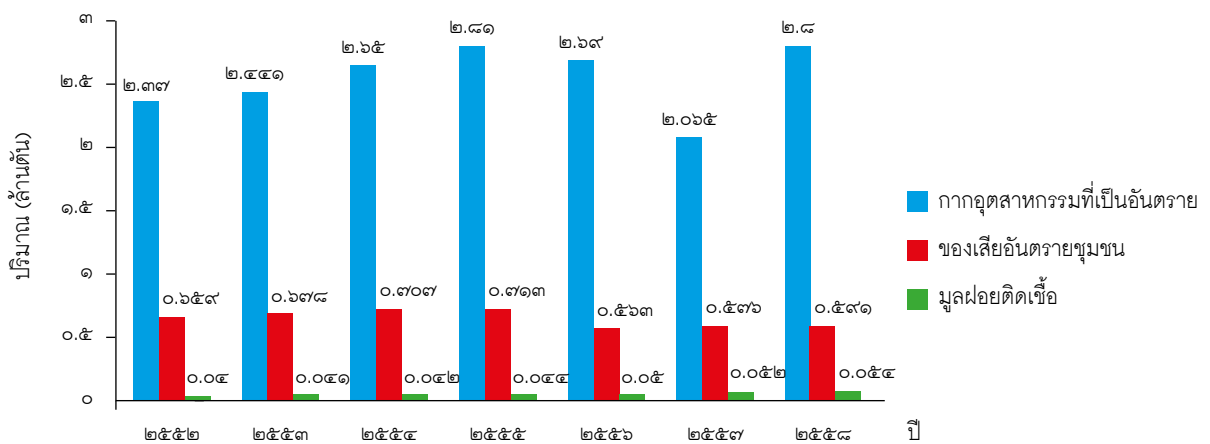
๕. ของเสียอันตราย

ของเสียอันตราย แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท ได้แก่ ของเสียอันตรายชุมชน ของเสียอันตรายอุตสาหกรรม และมูลฝอยติดเชื้อ

ของเสียอันตรายชุมชน ปี ๒๕๕๘ มีปริมาณเกิดขึ้น ๐.๕๙ ล้านตัน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และที่เหลืออีกร้อยละ ๓๕ เป็นของเสียอันตรายประเภทอื่นๆ จากชุมชน เช่น แบตเตอรี่ หลอดไฟ ภาชนะบรรจุสารเคมี แต่ของเสียอันตรายที่เกิดขึ้น ถูกส่งไปกำจัดได้ไม่ถึง ๒๐๐ ตัน/ปี เนื่องจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ การทิ้งของเสียอันตรายชุมชนปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป การที่ยังไม่มีระบบคัดแยก รวบรวม สถานที่กำจัดไม่เพียงพอ มีการรีไซเคิลด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้อง ผู้รับซื้อขยะดำเนินการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์อย่างไม่ปลอดภัยต่อสุขภาพอนามัย รวมทั้งยังไม่มีกฎระเบียบในการจัดการ

ของเสียอันตรายอุตสาหกรรม ปี ๒๕๕๘ กากอุตสาหกรรม มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๗.๔ ล้านตัน แบ่งเป็น กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ๒.๘ ล้านตัน (ร้อยละ ๗.๕) และกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย ๓๔.๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๙๒.๕) ซึ่งกากอุตสาหกรรมอันตรายถูกจัดการได้เพียง ๐.๙๗ ล้านตัน (ร้อยละ ๓๔.๖) บางส่วนถูกทิ้งปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป ไม่ถูกรวบรวมเข้าสู่ระบบจัดการ มีการลักลอบทิ้งในพื้นที่ต่างๆ แต่การลักลอบทิ้งกากของเสียมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีความเข้มงวดในการกำกับและดูแลสถานประกอบการ โรงงาน ผู้รับจ้างบำบัด กำจัด และขนส่งกากของเสียอันตราย และมีการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้ลักลอบทิ้งกากของเสียอันตรายอย่างต่อเนื่อง

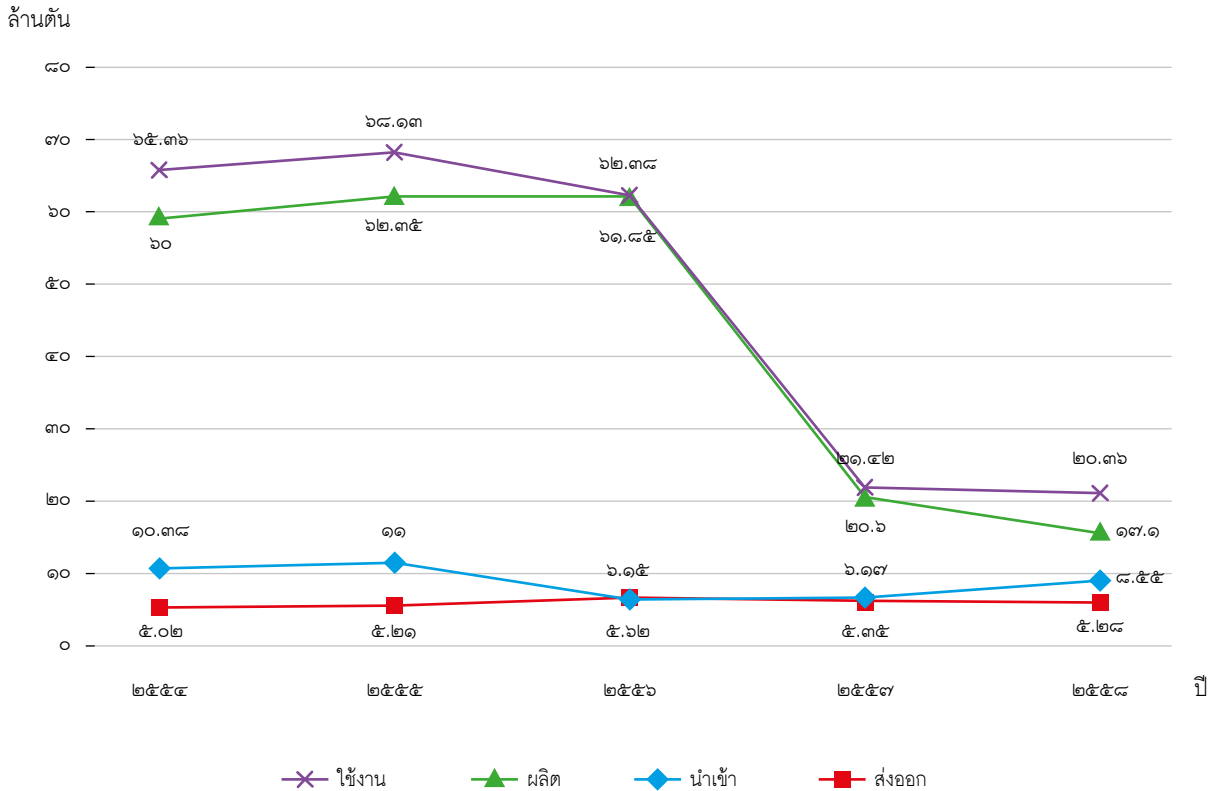
มูลฝอยติดเชื้อ ปี ๒๕๕๘ เกิดขึ้นประมาณ ๕๓,๘๖๘ ตัน มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ส่วนใหญ่เป็นมูลฝอยติดเชื้อที่เกิดจากโรงพยาบาลรัฐ ๓๐,๕๙๑ ตัน (ร้อยละ ๕๗) รองลงมาคือ คลินิก ๑๐,๓๔๙ ตัน (ร้อยละ ๑๙) โรงพยาบาลเอกชน ๙,๑๘๓ ตัน (ร้อยละ ๑๗) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหรือสถานีนามัย ๓,๔๓๑ ตัน (ร้อยละ ๖) สถานพยาบาลสัตว์ ๓๑๑ ตัน (ร้อยละ ๐.๖) และห้องปฏิบัติการเชื้ออันตราย ๓.๑ ตันต่อปี (ร้อยละ ๐.๐๐๖) โดยปริมาณมูลฝอยติดเชื้อที่ได้รับการจัดการถูกต้องจากเตาเผาของโรงพยาบาล องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชน คิดเป็นร้อยละ ๖๕ และมีมูลฝอยติดเชื้อที่หายไปจากระบบ ประมาณ ๑๘,๘๕๔ ตัน (ร้อยละ ๓๕) อาจเกิดจากการเก็บรวบรวมและกำจัดในสถานที่ของตนเองหรือบางส่วนถูกส่งไปกำจัดร่วมกับโรงพยาบาลของรัฐที่เป็นเครือข่าย รวมทั้งอาจเกิดจากปัญหามูลฝอยติดเชื้อถูกทิ้งปนไปกับขยะมูลฝอยชุมชน ระบบเก็บขนไม่มีประสิทธิภาพ สถานที่กำจัดไม่เพียงพอ และการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ



ปริมาณของเสียอันตราย จำแนกตามประเภท

๖. สารอันตราย

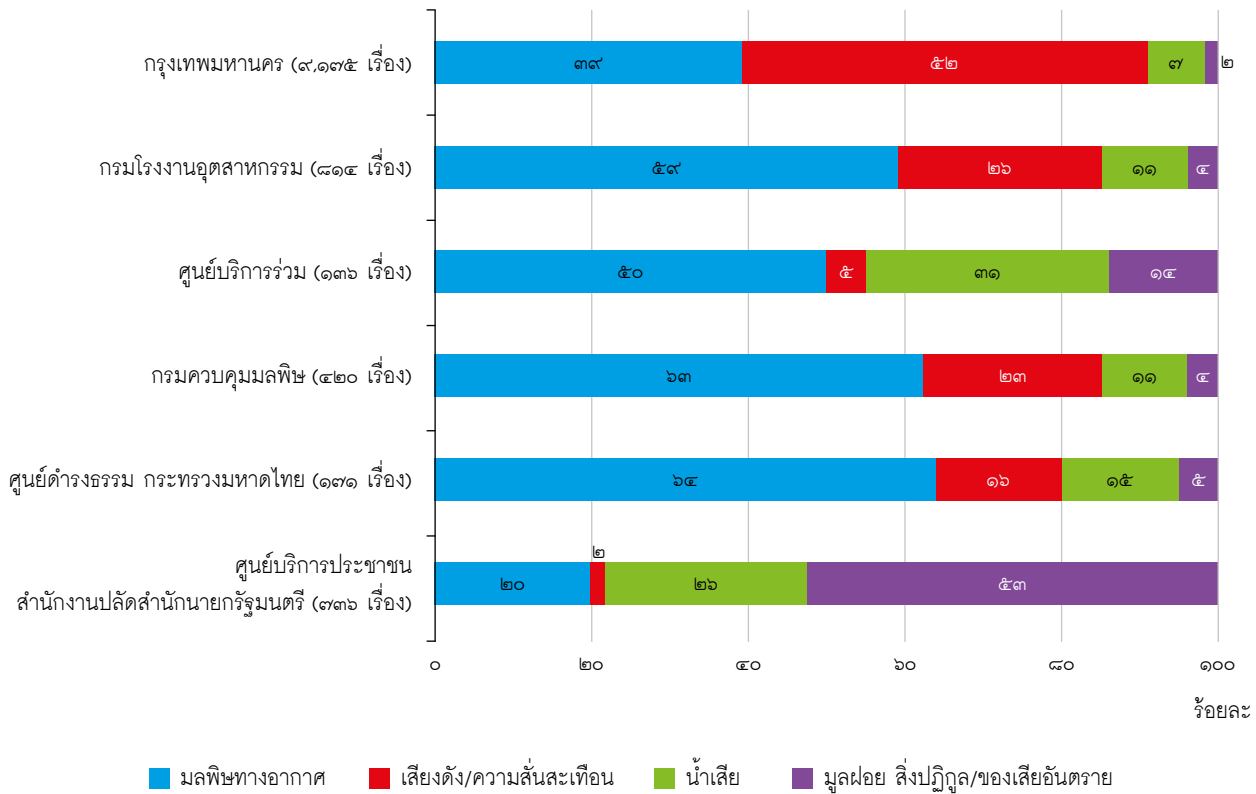
ประเทศไทยนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศเพื่อใช้ในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และอื่นๆ เช่น ด้านการแพทย์ และการสาธารณสุข ๘.๕๕ ล้านตัน/ปี ในช่วงห้าปีที่ผ่านมา แนวโน้มการนำเข้าสารเคมีและการผลิตสารเคมีในประเทศลดลง รวมถึงปริมาณการใช้ลดลงด้วย ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายการลดการใช้สารเคมีของรัฐบาล สารเคมีที่นำเข้าหรือผลิตขึ้นภายในประเทศ ส่วนใหญ่นำมาใช้ในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรม โดยสารเคมีบางส่วนถูกนำมาใช้อย่างไม่ถูกต้อง ทำให้เสี่ยงต่อโอกาสในการเกิดอุบัติเหตุ การปนเปื้อนของสารเคมีในอาหารและสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน



ปริมาณการใช้สารเคมี การผลิต การนำเข้า และการส่งออกในประเทศไทย

๗. การร้องเรียนปัญหามลพิษ

ในช่วงระยะเวลา ๕ ปีที่ผ่านมา จำนวนเรื่องร้องเรียนมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่เกิดจากสถานประกอบการ และบ้านพักอาศัย พื้นที่ที่ได้รับเรื่องร้องเรียนมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาเรื่องเสียงดังและความสั่นสะเทือน ส่วนจังหวัดอื่นเป็นการร้องเรียนปัญหาเรื่องมลพิษทางอากาศ เช่น กลิ่นเหม็น ฝุ่นละออง



สัดส่วนประเภทปัญหามลพิษที่มีการร้องเรียน ปี ๒๕๕๘

บทที่ ๓

ปัจจัยแวดล้อมด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญในระดับชาติ

การกำหนดกรอบแนวคิดและทิศทางการจัดการมลพิษในอนาคตได้เชื่อมโยงกับแนวคิดและทิศทางภายใต้นโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) วาระปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ นโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญในระดับสากล ได้แก่ ผลจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development: UNCED) (Rio+๒๐) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ และความตกลงปารีส (Paris Agreement) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และแนวโน้มนโยบายที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศและการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม และนำมาเชื่อมโยงกันเพื่อให้การจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ สอดรับกับนโยบายและยุทธศาสตร์ประเทศ รวมทั้งสอดคล้องเป็นไปในทิศทางและเป้าหมายเดียวกับแผนฉบับต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษเพื่อให้หน่วยงานหุ้นส่วนสำคัญได้นำยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษแปลงไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งนโยบายและแผนในระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษในมิติและประเด็นต่างๆ ทั้งบริบทภายในประเทศ ภูมิภาคอาเซียนและในระดับสากล สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยแวดล้อมด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญของประเทศไทย

๑. นโยบายรัฐบาล (แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗)

นโยบายรัฐบาลมีทั้งหมด ๑๑ ประการ โดยมีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ ๔ ประการ ดังนี้

๑.๑ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

• เฝ้าระวังการควบคุมมลพิษทั้งทางอากาศ ชยะ และน้ำเสีย ที่เกิดจากการผลิตและบริโภค โดยให้ความสำคัญในการเร่งรัดแก้ไขปัญหาการจัดการขยะเป็นลำดับแรก ส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะในพื้นที่วิกฤต ซึ่งจะใช้ที่ดินของรัฐเป็นหลัก สนับสนุนพื้นที่ที่สามารถจัดการขยะมูลฝอยโดยการแปรรูปเป็นพลังงาน ส่วนขยะอุตสาหกรรมจะวางระเบียบมาตรฐานการบริหารจัดการเป็นพิเศษ โดยกำหนดให้ทิ้งในบ่อขยะอุตสาหกรรมที่สร้างขึ้นอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน และให้แยกเป็นสัดส่วนจากบ่อขยะชุมชน สำหรับขยะของเสียอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และขยะติดเชื้อ จะพัฒนาระบบกำกับติดตามตรวจสอบและเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการลักลอบทิ้ง รวมทั้งจัดการสารเคมี โดยลดความเสี่ยงและอันตรายที่เกิดจากการรั่วไหล และการเกิดอุบัติเหตุ ให้ความสำคัญกับการจัดการอย่างครบวงจร ตั้งแต่การผลิต การนำเข้า การส่งออก การใช้ การขนส่ง การกำจัดทำลาย การใช้มาตรการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด รวมทั้งมาตรการสนับสนุนอื่น อาทิ การใช้สารทดแทนที่มีความปลอดภัยมากกว่าการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ในระดับพื้นที่จะเร่งแก้ไขปัญหในพื้นที่มาบตาพุด ซึ่งเป็นฐานอุตสาหกรรมหลักของประเทศอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติ ทั้งการลดและขจัดมลพิษ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การดูแลคุณภาพชีวิตประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากอุตสาหกรรม รวมทั้งการพัฒนาปรับปรุงขีดความสามารถโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

๑.๒ การเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของประเทศ

• พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเดิมและแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในประเทศให้มีคุณภาพ
• มีการสร้างโรงไฟฟ้าเพิ่มขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐและเอกชน ด้วยวิธีการที่เปิดเผย โปร่งใส เป็นธรรม และเป็นมิตรต่อสภาวะแวดล้อม

• พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและคมนาคม ทางบกเริ่มโครงการรถไฟฟ้ามหานครสายสีแดงในกรุงเทพมหานครและรถไฟฟ้าเชื่อมกรุงเทพมหานครกับเมืองบรีวารเพิ่มเติม ทางอากาศโดยปรับปรุงท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ระยะที่ ๒ ท่าอากาศยานดอนเมืองและท่าอากาศยานสากลในภูมิภาค และทางน้ำโดยพัฒนาการขนส่งสินค้าทางลำน้ำและชายฝั่งทะเล เริ่มจากท่าเทียบเรือชายฝั่งที่ท่าเรือแหลมฉบัง ท่าเรือชายฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน ผลักดันให้ท่าเรือในลำน้ำเจ้าพระยาและป่าสักมีการใช้ประโยชน์ในการขนส่งสินค้าภายในประเทศและเชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบัง

• พัฒนาอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพพื้นฐานของประเทศ โดยพัฒนาวัตถุดิบและกระบวนการผลิตให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๓ การส่งเสริมบทบาทและการใช้โอกาสในประชาคมอาเซียน

- พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเริ่มจากการพัฒนาด้านการค้าชายแดนและโครงข่ายการคมนาคมขนส่งบริเวณประตูการค้าหลักของประเทศ โดยระยะแรกให้ความสำคัญกับด้านชายแดนที่สำคัญ ๖ ด้าน ได้แก่ ปาดังเบซาร์ สะเดา อรัญประเทศ แม่สอด บ้านคลองลึก และบ้านคลองใหญ่

๑.๔ การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรม

- ส่งเสริมให้โครงการลงทุนขนาดใหญ่ของประเทศ เช่น ด้านพลังงานสะอาด ระบบราง ยานยนต์ไฟฟ้า การจัดการน้ำและขยะ ใช้ประโยชน์จากผลการศึกษาวิจัยและนวัตกรรมของไทยตามความเหมาะสม

๒. ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

- วิสัยทัศน์ : “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยความยั่งยืน คือ ๑) การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศน์ ๒) การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลกซึ่งเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น ๓) มุ่งประโยชน์ส่วนร่วมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน และ ๔) ประชาชนทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- อนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๙ ด้านสิ่งแวดล้อม คือ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อไป ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้อง คือ

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- ๑) การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ บนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ โดยการใช้ดิจิทัลและการค้ามาเพิ่มมูลค่าและยกระดับห่วงโซ่มูลค่าในระดับสูงขึ้นไป และขยายฐานการบริการให้มีความหลากหลาย มีความเป็นเลิศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ภาคการท่องเที่ยว บริการสุขภาพ

- ๒) การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- ๑) การจัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- ๒) วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ กลุ่มน้ำ
- ๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ๖) การใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๓. วาระปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ

๓.๑ วาระปฏิรูป : ระบบพลังงาน

ให้ความสำคัญต่อการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานทดแทน พลังงานหมุนเวียนที่สะอาดมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนอย่างยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้มีการใช้พลังงานทดแทนในหน่วยงานภาครัฐ

๓.๒ วาระปฏิรูป : ภาคการเกษตร

ปฏิรูประบบความปลอดภัย/มาตรฐานสินค้า โดยกำหนดมาตรฐานบังคับสำหรับสินค้าเกษตร เช่น การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของข้าวขาวด้านการผลิตในพื้นที่การเกษตร (GAP) และการผลิตสินค้าปลอดภัย

๓.๓ วาระปฏิรูป : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๓.๑ ประเด็นปฏิรูป : การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ให้เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน การผลิตที่ใช้เทคโนโลยี การเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามหลักวิธีปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อาทิ การลดการเผาซากตอซัง การห้ามใช้สารเคมีทางการเกษตรในพื้นที่สูงและพื้นที่ต้นน้ำ การนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์

- เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจัดการน้ำเสีย

- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ โดยลดความเข้มข้นของการใช้น้ำ (Water Intensive) ผ่านการประหยัด การพัฒนาเทคโนโลยีประหยัดน้ำ ผลักดันให้เกิดเครื่องมือในการบริหารจัดการน้ำโดยใช้หลักเศรษฐศาสตร์ ใช้มาตรการทางด้านราคา เพื่อส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

- สร้างระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่เดิม กำหนดมาตรฐานการจ่ายค่าบำบัดน้ำเสียที่เป็นธรรม

- เร่งรัดการออกกฎ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ทั้งการคัดแยก เก็บขน และกำจัดมูลฝอย ค่าธรรมเนียมการเก็บขนและกำจัดมูลฝอย ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น
- จัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจร โดยการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาครัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ/หรือส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุน
- ให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและเฝ้าระวังไม่ให้เกิดการลักลอบทิ้งสารอันตราย กากอุตสาหกรรมและมูลฝอยติดเชื้อในสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนผู้ประกอบการให้ผลิตสินค้าที่มีส่วนประกอบจากวัสดุรีไซเคิลเพิ่มมากขึ้นและพัฒนาวิธีการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์
- ให้ความรู้กับทุกภาคส่วนในการลดขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน โดยหลักการ 3Rs คัดแยกและจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงเยาวชน
- พัฒนามาตรฐานคุณภาพอากาศและเสียงในบรรยากาศ มาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษให้มีความเข้มงวดและครอบคลุมแหล่งกำเนิดหลักในแต่ละประเภทและสารมลพิษที่สำคัญ
- แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ เช่น ปัญหามลพิษอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) และโอโซน (O_3) ในเมืองใหญ่ เขตควบคุมมลพิษจังหวัดระยองหรือพื้นที่อุตสาหกรรม ปัญหามลพิษในพื้นที่ย่านหน้าพระลาน ปัญหามลพิษจากหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ ๙ จังหวัด
- นำระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษทางอากาศจากปล่องโรงงานอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring Systems : CEMs) มาใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยมีการพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญกับหน่วยงานรัฐ
- นำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) มาใช้ในการเรียกเก็บค่าเสียหายจากผู้ประกอบการที่มีการปล่อยมลพิษทางอากาศและเสียง สร้างแรงจูงใจในการลดการก่อมลพิษ
- จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างบูรณาการ ทั้งการจัดการน้ำเสีย และขยะมูลฝอย ภายใต้หลักการ 3Rs (Reduce Reuse และ Recycle) เพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สร้างระบบหมุนเวียนวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรชีวิตตั้งแต่การออกแบบ การใช้วัสดุดิบที่สามารถหมุนเวียนมาใช้ใหม่ได้ การลดการใช้ ทรัพยากร แหล่งกำเนิด การยืดอายุการใช้ การใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า การขนส่ง การจัดเก็บ การกำจัด การฟื้นฟูสภาพ การใช้ซ้ำและการนำกลับมาใช้ใหม่

๓.๓.๒ ประเด็นปฏิรูป: การปฏิรูประบบ โครงสร้างองค์กร และกฎหมายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- จัดทำประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม ตรากฎหมายใหม่ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน อาทิ การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย กฎหมายเกี่ยวกับภาษีสิ่งแวดล้อม
- เร่งรัดการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.
- พัฒนาระบบการยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมให้ครอบคลุมตั้งแต่การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การคุ้มครองสิทธิชุมชน การพิสูจน์ความเสียหายโดยใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์
- ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินคดีและการเยียวยาความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม และการบังคับคดีด้านสิ่งแวดล้อม
- จัดตั้งองค์กรและสถาบันเกี่ยวกับความยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม รวมถึงพัฒนารูปแบบที่จะผลักดันสู่การจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อม

๓.๓.๓ ประเด็นปฏิรูป: การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- เพิ่มเติมเรื่องการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมและกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ฉบับแก้ไข
- ศึกษาการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จัดทำโครงการนำร่องการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในสาขาที่ก่อมลพิษสูง เช่น การลดการใช้ถุงพลาสติกและโฟม
- ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม (Multilateral Environmental Agreements: MEAs) และความตกลงทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

๓.๓.๔ ประเด็นปฏิรูป: การสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- สร้างแรงจูงใจผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ให้สิทธิพิเศษด้านภาษี สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การยกย่อง ให้รางวัล และสนับสนุนแนวทางการขยายความรับผิดชอบให้แก่ผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการบริโภคสินค้า และให้ผู้ผลิตปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดวัฏจักรผลิตภัณฑ์
- เพิ่มขีดความสามารถและสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชนในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สร้างศักยภาพของสื่อมวลชนในการถ่ายทอดเพื่อสร้างสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมร่วมกัน จัดตั้งสถานีโทรทัศน์สาธารณะ (Green Channel) เพื่อเป็นช่องทางให้ความรู้ด้านการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแก่ภาคส่วนต่างๆ
- สร้างเครือข่ายนักวิชาการและเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่น เพื่อต่อยอดงานวิจัย พัฒนา และนำผลงานวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งในเชิงนโยบายและในทางปฏิบัติ

๓.๔ วาระปฏิรูป : การปฏิรูปกฎหมายและระบบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ

- บูรณาการกฎหมายเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นกฎหมายหลักฉบับเดียว เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริหารจัดการและบังคับการ
- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยส่งเสริมภาคเอกชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กำหนดให้มีมาตรการเยียวยาและให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้กับที่ตั้งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จัดตั้งศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และสร้างวินัยของคนในชาติ

๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จำนวน ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ จำนวน ๔ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

๔.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

- ใช้เครื่องมือทางภาษีเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อเป็นช่องทางในการเพิ่มรายได้ภาครัฐ
- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยยับยั้งเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง โดยสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ผ่านมาตรการทางการเงินการคลัง การส่งเสริมการผลิต การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้าเกษตรที่ใช้สารเคมี มาตรการส่งเสริมการตลาด การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับกลุ่มผู้บริโภค การพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐาน และการพิสูจน์ตรวจสอบคุณภาพสินค้าเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการจัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม
- ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ควบคุมการใช้สารเคมีการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด
- ส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมปรับกระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

๔.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

• แก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม

- เร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศและน้ำในพื้นที่วิกฤต จัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น การรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการร่วมลงทุนของภาคเอกชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะ จัดการขยะที่ครบวงจรตั้งแต่ต้นทางจนปลายทาง โดยลดปริมาณการผลิตขยะและให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด การแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน การออกกฎหมายและมาตรการจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยเฉพาะซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ต้นทางรวมถึงการควบคุมการนำเข้า จัดให้มีแหล่งรวบรวมและแหล่งรับกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชนกระจายอยู่ทั่วประเทศ พัฒนาระบบควบคุมการขนส่งของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมให้ได้มาตรฐาน สร้างวินัยคนในชาติเพื่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืน โดยให้ความรู้ปลูกจิตสำนึก และสร้างความตระหนักให้ประชาชน นักเรียน เยาวชน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการบริหารจัดการขยะ โดยใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ทบทวนเกณฑ์การเก็บค่าธรรมเนียมการจัดการขยะที่เหมาะสม รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง

- เร่งแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากชุมชนและน้ำเสียจากอุตสาหกรรม พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน บริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียอย่างครบวงจร โดยนำน้ำทิ้งที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ด้านอื่น สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนและเมือง จัดเก็บค่าธรรมเนียมในการบำบัดน้ำเสีย ดูแลรักษา ซ่อมบำรุง ติดตามและประเมินประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ปรับปรุงกฎระเบียบภายใต้กฎหมายควบคุมอาคารที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดน้ำเสีย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการอนุญาตให้ระบายมลพิษที่ค้ำเนื่องถึงปริมาณมลพิษสะสมรวมในแหล่งรองรับน้ำเสีย

- เร่งแก้ไขปัญหามลพิษทางดินและน้ำใต้ดิน ร่วมดำเนินการประสานกับประเทศเพื่อนบ้านทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีตามข้อกำหนดในข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและเป็นธรรมสำหรับการแก้ไขปัญหามลพิษจากการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร วิจัยพืชอื่นทดแทนที่เหมาะสม มีตลาดรองรับและต้นทุนต่ำกว่า และสร้างอาชีพทดแทน

- ปรับปรุงเทศบัญญัติท้องถิ่น กฎหมายควบคุมอาคารเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และมีการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ขยายผลการพัฒนาเมืองสีเขียวในมิติต่างๆ อาทิ เมืองน่าอยู่ เมืองคาร์บอนต่ำ เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ เมืองเกษตรสีเขียว เมืองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

- ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด การออกแบบระบบการผลิตและสร้างนวัตกรรมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แนวทางการจัดการเชิงรุก เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมเฉพาะกลุ่มตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ส่งเสริมสินค้าหลากหลายเขียว และหลากหลายสิ่งแวดล้อมอื่นๆ การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - สนับสนุนการพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์ การใช้วัสดุอินทรีย์และการใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมี การเกษตร สนับสนุนงานวิจัยและจัดทำพื้นที่ต้นแบบเพื่อสาธิตการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดให้มีแหล่งทุนและกลไกทางการตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับรูปแบบการทำการเกษตรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาการรับรองมาตรฐานและการตรวจสอบคุณภาพสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรับรองของระบบนิเวศ พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะระบบการจัดการมูลฝอยและบำบัดน้ำเสีย
 - สร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปสู่การบริโภคที่ยั่งยืน โดยสร้างความตระหนักรู้ของผู้บริโภค โดยให้ข้อมูลที่ถูกต้องพอเพียง เสริมสร้างทัศนคติในการดำรงชีวิต ให้เป็นวิถีชีวิตที่พอเพียงและยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ด้วยการศึกษทั้งในระบบและนอกระบบ การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ผ่านช่องทางต่างๆ ที่เข้าถึงผู้บริโภค เลือกลงมาตรฐานจูงใจที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ประยุกต์ใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภค สร้างเครือข่ายการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ห้างสรรพสินค้าในเมือง และตลาดในท้องถิ่น ขยายผลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของภาครัฐให้ครอบคลุมถึงระดับภูมิภาค และท้องถิ่น ขยายประเภทของสินค้าให้มากขึ้นและครอบคลุมสินค้าทางการเกษตร โดยเฉพาะสินค้าเกษตรอินทรีย์
- สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน
- บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เสริมสร้างขีดความสามารถในการเตรียมความพร้อมและการรับมือภัยพิบัติ พัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน ระบบการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย
- พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - ปรับปรุงกลไกและกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน
 - ผลักดันการนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ให้มีผลบังคับใช้ตามกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
 - สร้างจิตสำนึกความตระหนัก และปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
 - ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและชุมชนเพื่อสร้างพลังร่วม
- การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

๔.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่ง
 - พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง โดยการสร้างรถไฟฟ้า ปรับปรุงการบริการรถโดยสาร พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสนับสนุนการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ในเขตเมือง (Non-Motorized Transport: NMT) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางข้าม ทางเท้าและทางจักรยานในพื้นที่ที่สามารถเชื่อมต่อการเดินทางกับระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง
 - กำหนดมาตรการการลดปริมาณการใช้ยานพาหนะส่วนบุคคลในเขตเมือง (Demand Management) เพื่อให้ประชาชนเปลี่ยนรูปแบบการเดินทางมาใช้ระบบขนส่งสาธารณะเพิ่มขึ้น และการเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ถนนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายการบำรุงรักษาโครงข่ายถนนของภาครัฐ
- การพัฒนาด้านพลังงาน
 - พัฒนามาตรการสนับสนุนด้านการเงินและสร้างแรงจูงใจในการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของภาคอุตสาหกรรม ภาคขนส่ง ภาคธุรกิจ และภาคครัวเรือน อาทิ มาตรการ/โครงการเพื่อส่งเสริมการประหยัดพลังงาน การบังคับใช้เกณฑ์มาตรฐานอาคาร (Building Energy Code : BEC) สำหรับอาคารใหม่ และเกณฑ์มาตรฐานการประหยัดพลังงานสำหรับผู้ผลิตและจำหน่ายพลังงาน (Energy Efficiency Resources Standard: EERS) เตรียมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานรองรับการใช้ยานยนต์ไฟฟ้าอย่างกว้างขวางในอนาคต
 - เพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการ การผลิต และการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานสะอาด อาทิ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานน้ำ ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ พืชพลังงาน และขยะ
- การพัฒนาระบบน้ำประปา
 - จัดทำแผนการบริหารจัดการด้านการใช้น้ำของกลุ่มผู้ใช้น้ำประปาประเภทต่างๆ และใช้มาตรการ 3Rs (Reduce Reuse และ Recycle) และการจัดเก็บค่าน้ำเสีย เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสร้างจิตสำนึกให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัดในภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรม

๔.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

- การพัฒนาเมือง
 - จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ปรับปรุงการรวบรวม การคัดแยก การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และจัดตั้งสถานที่จัดการขยะมูลฝอยร่วมกันระหว่างชุมชน รณรงค์การใช้น้ำอย่างประหยัดเพื่อช่วยลดมลพิษทางน้ำ และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในเขตเมือง
 - พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง เพื่อบรรเทาปัญหาจราจรและให้ประชาชนเข้าถึงบริการระบบขนส่งสาธารณะซึ่งมีต้นทุนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญต่อระบบรถประจำทาง ระบบทางจักรยาน ทางเท้า และการพัฒนาสถานีขนส่งสาธารณะในเขตเมือง
 - เมืองสำคัญ ๑) กรุงเทพฯและปริมณฑล แก้ไขปัญหาจราจร ขยะ น้ำเสีย น้ำท่วม และมลภาวะทางอากาศ ๒) ภูเก็ต หาดใหญ่ ให้มีระบบการบริหารจัดการขยะที่เหมาะสม

- การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ

- พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

- เร่งรัดการแก้ปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เศรษฐกิจหลักให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการกำกับดูแลตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมให้ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง

- สนับสนุนอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเดิมและส่งเสริมอุตสาหกรรมอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ลดการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด ลดการรั่วซึมของสารอินทรีย์ระเหยง่ายโดยเฉพาะในพื้นที่มาบตาพุด และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ขยายพื้นที่อุตสาหกรรมในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรมเพื่อควบคุมผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเชื่อมโยงกันเพื่อลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด

- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ที่ได้มาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนและรองรับการเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ โดยการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ ขยะ น้ำเสีย

- พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ พื้นที่

- ยกกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

- แก้ปัญหาขยะมูลฝอยโดย “การลดใช้ ใช้ซ้ำ และแปรรูป นำกลับมาใช้ใหม่” จัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยร่วมกันระหว่างชุมชนและการจัดการน้ำเสีย กำหนดมาตรการควบคุมผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่อาจมีต่อพื้นที่รอบนอก

๕. แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ประกอบด้วย ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งมี ๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ ได้แก่

๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้รับการป้องกัน บำบัด และฟื้นฟู

๕.๑.๑ การป้องกัน ลด และขจัดมลพิษ

๑) นำเครื่องมือและกลไกทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลดการปล่อยมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด เช่น การจัดเก็บภาษีการปล่อยมลพิษ การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อมลพิษสูง การเรียกเก็บเงินค่ามัดจำ-คืนเงิน บรรจุภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ต่างๆ และส่งเสริมหลักการ 3Rs (Reduce, Recycle, Reuse)ให้นำมาประยุกต์และปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

๒) จัดทำกฎระเบียบเกี่ยวกับจัดการขยะมูลฝอย โดยเฉพาะร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสุขลักษณะการจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการการเก็บขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ.

๓) กำหนดให้มีการจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environment Assessment: SEA) สำหรับการพัฒนาโครงการบนพื้นที่ขนาดใหญ่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือการพัฒนาโครงการหลายโครงการในระยะเวลาเดียวกัน หรือใกล้เคียงกัน และมีผลกระทบสะสม ก่อนตัดสินใจดำเนินโครงการ รวมถึงกำหนดให้มีการประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

- ๕) พัฒนารูปแบบข้อมูลด้านสารเคมีสำหรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร ภาคการศึกษา หรือการศึกษาวิจัย รวมถึงภาคอื่นๆ ให้มีความเชื่อมโยงกันทั้งในกระบวนการผลิต นำเข้า จำหน่าย ขนย้าย และกำจัด
- ๕) เร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอยชุมชน โดยให้มีการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง เพื่อให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤต ผลักดันกฎหมายการลดและนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์
- ๖) พัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และของเสียอันตรายที่เหมาะสมและก่อให้เกิดความคุ้มค่า ส่งเสริมภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนและดำเนินการแปลงขยะผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า และให้มีการจัดการอย่างเป็นระบบครบวงจร ส่วนขยะที่ไม่สามารถกำจัดได้ ให้มีการศึกษาวิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการจัดการ
- ๗) ปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกให้แก่นักเรียน นักศึกษาในโรงเรียนและสถานศึกษา พัฒนาครู อาจารย์ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการถ่ายทอดความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ นักเรียน นักศึกษา
- ๘) ส่งเสริมการลดปริมาณขยะจากต้นทาง โดยการงดหรือเลิกการใช้กล่องโฟม ถุงพลาสติก หรือวัสดุที่ย่อยสลายได้ยาก
- ๙) พัฒนากลไกทางภาษีเพื่อควบคุมการใช้กล่องโฟม ถุงพลาสติก หรือวัสดุที่ย่อยสลายได้ยากให้ลดการใช้ลงไป พัฒนาพลาสติกชีวภาพ รวมถึงวัสดุอื่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้
- ๑๐) สนับสนุนร้านรับซื้อของเก่าที่รับซื้อและมีการคัดแยกขยะมูลฝอย โดยต้องได้รับการอนุญาตประกอบกิจการ มีสถานที่จัดเก็บที่ได้มาตรฐาน มีการขนส่งที่ปลอดภัย และประกอบกิจการที่ไม่ก่อผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน สิ่งแวดล้อม หรือชุมชนข้างเคียง
- ๑๑) ให้ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้าสนับสนุนผู้ประกอบการคัดแยกซากผลิตภัณฑ์ ซากบรรจุภัณฑ์ และของเสียอันตรายชุมชน มีการจัดการที่ถูกต้อง ไม่เป็นอันตรายต่ออนามัยของผู้คัดแยก และไม่เป็นมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม
- ๑๒) เพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility) ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิตผลิตภัณฑ์ การรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ การจัดสถานที่จัดเก็บ การขนส่ง จนถึงการจัดการอย่างถูกต้อง เหมาะสม และปลอดภัย ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม
- ๑๓) เพิ่มศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยสนับสนุนให้มีระบบการจัดการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่และศักยภาพในการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียม เพื่อให้มีงบประมาณเพียงพอในการเดินระบบ และบำรุงรักษาระบบได้อย่างต่อเนื่อง
- ๑๔) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาขยะที่คัดแยกและไม่สามารถกำจัดได้ ขยะอันตราย สารอันตรายให้นำมาใช้ประโยชน์ได้ใหม่อย่างคุ้มค่า วิจัยและพัฒนาวัสดุทดแทนกล่องโฟม และถุงพลาสติก ที่ย่อยสลายได้ยาก
- ๑๕) ติดตามและเฝ้าระวัง เพื่อมิให้มีการลักลอบทิ้งของเสียและสารอันตราย ภาคอุตสาหกรรมและมูลฝอยติดเชื้อในสิ่งแวดล้อมทั้งบนบกและในทะเล และป้องกันการลักลอบนำเข้าสู่สารอันตรายมาใช้ในกิจการที่ผิดวัตถุประสงค์ การรั่วไหล และการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี

๑๖) ติดตาม และตรวจสอบการให้บริการการจัดการของเสียอันตรายและสารอันตราย กากอุตสาหกรรม และมูลฝอยติดเชื้อในสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการให้เป็นไปตามมาตรฐานและมาตรการที่กำหนดอย่างเคร่งครัด

๑๗) สร้างความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักด้านการจัดการน้ำเสียให้แก่ประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง ทุกภาคส่วนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุน

๑๘) ควบคุม และกำกับแหล่งกำเนิดมลพิษให้อยู่ในระดับที่ไม่เกินมาตรฐานที่กำหนด ทั้งแหล่งกำเนิด ที่มีจุดปล่อยชัดเจน และบริหารจัดการแหล่งกำเนิดที่ไม่มีจุดปล่อยที่ชัดเจน รวมทั้งคำนึงถึงค่ามลพิษสะสมรวม และมีการศึกษา เปรียบเทียบกับศักยภาพการรองรับมลพิษของพื้นที่ เพื่อกำหนดมาตรการในการลดมลพิษและพัฒนามาตรฐานการปล่อยมลพิษ ที่เหมาะสม

๑๙) ปรับปรุงและแก้ไขกฎหมายและค่ามาตรฐานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และสภาพปัญหาคุณภาพ อากาศของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่คุณภาพอากาศอยู่ในขั้นวิกฤต และมีปัญหาหมอกควัน

๒๐) จัดทำ พัฒนา และเชื่อมโยงฐานข้อมูลมลพิษจากยานพาหนะด้านคุณภาพอากาศและเสียง ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕.๑.๒ การเยียวยาช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ

๑) จัดตั้งระบบกองทุนฉุกเฉิน เพื่อชดเชยค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องแก่ผู้ได้รับผลกระทบ ร่วมกับการศึกษาและกำหนดใช้มาตรการทางการคลังที่เหมาะสม เป็นธรรม และเป็นไปตามหลักการผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้จ่าย

๕.๑.๓ การฟื้นฟูพื้นที่วิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๑) ติดตามและเฝ้าระวังสถานการณ์มลพิษในพื้นที่วิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมเปิดเผย ข้อมูลให้สาธารณชนได้รับทราบอย่างต่อเนื่องผ่านทุกช่องทาง

๒) ฟื้นฟูพื้นที่วิกฤตที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่ปนเปื้อนมลพิษ และเขตควบคุมมลพิษ

๕.๑.๔ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมือง และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ

๑) การติดตั้งระบบการจัดการน้ำเสียขนาดเล็ก การติดตั้งถังดักไขมันของชุมชนริมน้ำลำคลอง การดูแลสภาพแวดล้อมและอนามัยสิ่งแวดล้อม

๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน

๕.๒.๑ การส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืน

๑) ให้ความรู้แก่ทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความตระหนัก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และค่านิยมการใช้ชีวิตประจำวันในการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการใช้สินค้าที่ติดฉลากสิ่งแวดล้อม ฉลากสินค้าเกษตรอินทรีย์ ฉลากแสดงประสิทธิภาพการใช้พลังงานหรือทรัพยากรของสินค้า ฉลากแสดงการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่บรรยากาศ โรงแรมใบไม้เขียว แหล่งท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และภาชนะหรือวัสดุหรือถุงพลาสติกชีวภาพที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ ไม่เป็นสารตกค้างหรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

๒) รณรงค์ ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง ให้ประชาชนใช้ชีวิตอย่างพอเพียงในการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นกิจวัตรประจำวัน

๓) สนับสนุนการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้านสิ่งแวดล้อม และเพิ่มนวัตกรรมการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความตระหนักและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร สื่อสารทางช่องทางใหม่ๆ ให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายในช่วงวัยต่างๆ

๔) ผลักดันหรือปรับปรุงระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในหน่วยงานภาครัฐ

๕.๒.๒ ส่งเสริมการผลิตและบริการที่ยั่งยืน

๑) ให้ความรู้ในการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร ลดและเลิกการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีพิษร้ายแรงต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดการสารเคมีและซากบรรจุภัณฑ์สารเคมีในภาคการเกษตรให้ถูกวิธีอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง

๒) สนับสนุนแหล่งทุนและกลไกทางการตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำ การเกษตรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น

๓) พัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับมาตรฐานความปลอดภัย โดยสนับสนุนให้มีการรับรองสินค้าที่ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของต่างประเทศ

๔) สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา และจัดทำพื้นที่ต้นแบบ เพื่อสาธิตการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิต ให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะวิถีปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และการเกษตรอินทรีย์

๕) สนับสนุนการแบ่งปันการบริการ เครื่องมือ และทรัพยากรส่วนเกินที่เกิดจากการผลิต ระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและลดต้นทุนการผลิต และเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงสนับสนุนการพัฒนา นิคมอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ โดยเชื่อมโยงกับการประเมินสิ่งแวดล้อมในระดับยุทธศาสตร์ การวางผังเมือง และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม

๖) ผลักดันการใช้ และยกระดับมาตรฐานสิ่งแวดล้อมให้เป็นสากลในการจัดการองค์กร หรือสถานประกอบการ

๗) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านการใช้เทคโนโลยีสะอาดภายในประเทศ รวมถึงการสร้างศักยภาพบุคลากรในภาคอุตสาหกรรม เพื่อสนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๘) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสร้างแรงจูงใจให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการปล่อยมลพิษ และลดการใช้วัสดุและสารอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม

๙) พัฒนาระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะระบบการจัดการขยะมูลฝอย (รวมขยะทะเล) และบำบัดน้ำเสียชุมชน การเดินทางที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดทำทางจักรยาน

ปัจจัยแวดล้อมด้านนโยบายเกี่ยวกับการจัดการมลพิษที่สำคัญในระดับสากล

๖. ผลจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development: UNCS D) (Rio+20)

ผลจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนทำให้เกิดผลลัพธ์ “The Future We Want” หรือ “อนาคตที่เราต้องการ” โดยทุกภาคส่วนมีความเข้าใจร่วมกันที่จะผลักดันให้เกิดแนวความคิดของเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยการดำเนินงานต้องมีความยืดหยุ่นและไม่มีลักษณะที่ต้องดำเนินการเหมือนกันในทุกประเทศ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ ดังนี้

๖.๑ น้ำและการสุขาภิบาล (Water and Sanitation)

- เน้นความจำเป็นในการรับรองมาตรการเพื่อลดมลพิษทางน้ำและเพิ่มคุณภาพน้ำ ปรับปรุงการบำบัดน้ำเสีย ประสิทธิภาพของน้ำ และลดอัตราการสูญเสียน้ำอย่างมีนัยสำคัญ

๖.๒ มหาสมุทรและทะเล (Oceans and Seas)

- ความอุดมสมบูรณ์ของมหาสมุทรและความหลากหลายทางชีวภาพทางทะเล อาจได้รับผลกระทบเชิงลบจากมลพิษทางทะเล เช่น ขยะทะเล โดยเฉพาะพลาสติก สารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน โลหะหนัก ซึ่งเกิดจากแหล่งกำเนิดทางทะเลและแหล่งกำเนิดบนบก ได้แก่ การเดินเรือ และน้ำชะล้างจากแผ่นดิน
- สนับสนุนข้อริเริ่มตอบสนองต่อภาวะความเป็นกรดในมหาสมุทร และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อทรัพยากรและระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๓ สารเคมีและของเสีย (Chemicals and Waste)

- ระบบการจัดการสารเคมีที่ดีมีความสำคัญอย่างมากสำหรับการป้องกันสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม การผลิตและการใช้สารเคมีในตลาดโลกที่เติบโต ต้องการความร่วมมือระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น การยืนยันเป้าหมายที่จะบรรลุการจัดการสารเคมีตลอดวงจรชีวิต และการจัดการของเสียอันตรายที่เหมาะสม จะนำไปสู่การลดผลกระทบร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามที่ระบุไว้ในแผนการดำเนินงานโจฮันเนสเบิร์กตามแนวทางการจัดการสารเคมีและของเสียที่เหมาะสมในทุกระดับ
- ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดขาดศักยภาพการจัดการสารเคมีและของเสียที่เหมาะสมตลอดวงจรชีวิต จึงต้องเพิ่มความพยายามที่จะยกระดับการทำงาน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถ รวมถึงการมีหุ้นส่วนความร่วมมือการสนับสนุนทางวิชาการและการปฏิรูปโครงสร้างของการบริหารงาน
- การรับรองแนวทางการจัดการสารเคมีตลอดวงจรชีวิต การพัฒนานโยบายการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดการของเสียที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การนํานโยบายเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้ลดการใช้ ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ และเพิ่มการนำพลังงานจากการกำจัดของเสียกลับมาใช้ใหม่เพื่อจุดมุ่งหมายในการจัดการของเสียส่วนใหญ่ในลักษณะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและทำให้ของเสียกลับมาเป็นทรัพยากร โดยของเสียต่างๆ เช่น ขยะอิเล็กทรอนิกส์และพลาสติกมีความแตกต่างกัน จึงควรมีรูปแบบการจัดการที่แตกต่างกันด้วย

- ประเทศต่างๆ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ใช้มาตรการทั้งหมดที่เป็นไปได้เพื่อป้องกันการจัดการของเสียอันตรายที่ไม่เหมาะสมและการลักลอบทิ้งของเสียอันตรายต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศที่มีขีดจำกัดของความสามารถในการจัดการ การใช้มาตรการดังกล่าวต้องสอดคล้องกับพันธกรณีของประเทศภายใต้เครื่องมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
- การประเมินบนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับความเสี่ยงของสารเคมีที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม และความสำคัญของการลดการได้รับสารเคมีอันตรายของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการพัฒนาสารเคมีทางเลือกที่ปลอดภัยและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแทนสารเคมีอันตรายในขั้นตอนการผลิตและในผลิตภัณฑ์ มีการประเมินวงจรชีวิตของสารเคมี การให้ข้อมูลแก่สาธารณะ การเพิ่มความรับผิดชอบของผู้ผลิต การวิจัยและพัฒนาการออกแบบที่ยั่งยืนและการแบ่งปันความรู้ตามความเหมาะสม

๗. เป้าหมายการพัฒที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) มีจำนวนทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย โดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ จำนวน ๗ เป้าหมาย ได้แก่

๗.๑ เป้าหมายที่ ๓ สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย

ลดจำนวนการตายและการป่วยจากสารเคมีอันตราย และจากการปนเปื้อนและมลพิษทางอากาศ น้ำ และดิน ให้ลดลงอย่างมาก ภายในปี ๒๕๗๓

๗.๒ เป้าหมายที่ ๖ สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

๑) ยกระดับคุณภาพน้ำ โดยลดมลพิษ ขจัดกาที่ขยะและลดการปล่อยสารเคมีและวัสดุอันตราย ลดสัดส่วนน้ำเสียที่ไม่ผ่านกระบวนการลงครึ่งหนึ่ง และเพิ่มการนำกลับมาใช้ใหม่ทั่วโลก ภายในปี ๒๕๗๓

๒) ดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบองค์รวมในทุกระดับ รวมถึงผ่านทางความร่วมมือระหว่างเขตแดนตามความเหมาะสม ภายในปี ๒๕๗๓

๓) ขยายความร่วมมือระหว่างประเทศ สนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถให้แก่ประเทศกำลังพัฒนา ในกิจกรรมและแผนงานที่เกี่ยวข้องกับน้ำและสุขอนามัย รวมถึงด้านการเก็บน้ำ การขจัดเกลือ การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการน้ำเสีย เทคโนโลยีการนำน้ำกลับมาใช้ใหม่

๗.๓ เป้าหมายที่ ๘ ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานที่เต็มที่ และมีผลิตภาพ และการมีงานที่สมควรสำหรับทุกคน

พัฒนาความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของโลกในการบริโภคและการผลิต และพยายามที่จะตัดความเชื่อมโยงระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ซึ่งเป็นไปตามกรอบการดำเนินงาน ๑๐ ปีของแผนการทำงานเพื่อการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โดยมีประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำในการดำเนินการ ไปจนถึงปี ๒๕๗๓

๗.๔ เป้าหมายที่ ๙ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม

ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและโรงงานอุตสาหกรรมให้มีความยั่งยืน โดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรรวมทั้งการใช้กระบวนการทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยให้ดำเนินการตามขีดความสามารถของแต่ละประเทศ ภายในปี ๒๕๗๓

๗.๕ เป้าหมายที่ ๑๑ ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิคุ้มกัน และยั่งยืน

ลดผลกระทบทางลบของเมืองต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากร โดยรวมถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศและการจัดการของเสียของเทศบาลและอื่นๆ ภายในปี ๒๕๗๓

๗.๖ เป้าหมายที่ ๑๒ สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน

๑) ดำเนินการให้เป็นผลตามกรอบการดำเนินงานระยะ ๑๐ ปี ว่าด้วยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ทุกประเทศนำไปปฏิบัติโดยประเทศที่พัฒนาแล้วเป็นผู้นำ โดยคำนึงถึงการพัฒนาและขีดความสามารถของประเทศกำลังพัฒนา

๒) บรรลุการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดในวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้น ตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศที่ตกลงกันแล้ว และลดการปล่อยสิ่งเหล่านั้นออกสู่อากาศ น้ำ และดินอย่างมีนัยสำคัญ ภายในปี ๒๕๖๓

๓) ลดการผลิตของเสียโดยการป้องกัน การลด การแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำมาใช้ซ้ำ ภายในปี ๒๕๗๓

๗.๗ เป้าหมายที่ ๑๔ อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะทะเลและมลพิษของสารอาหาร (Nutrient Pollution) ภายในปี ๒๕๖๔

๘. ความตกลงปารีส (Paris Agreement)

มีเป้าหมายหลักเพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยให้น้อยกว่า ๒ องศาเซลเซียส และมุ่งมั่นจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยให้อยู่ที่ ๑.๕ องศาเซลเซียส โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก คือการดำเนินงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจก (Mitigation) การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) ความร่วมมือในการรับมือกับความสูญเสียและความเสียหาย (Loss and damage) และการดำเนินงานเพื่อยกระดับการให้การสนับสนุนด้านการเงิน เทคโนโลยี การเสริมสร้างศักยภาพ (Support; Means of Implementation) พร้อมทั้งวางกรอบเพื่อรับรองความโปร่งใสของการดำเนินงานและการสนับสนุน (Transparency) ให้มีความยืดหยุ่นและคำนึงถึงขีดความสามารถของภูมิภาคที่แตกต่างกัน

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ประกาศเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย (Intended Nationally Determined Contributions: INDCs) ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓) ว่าได้กำหนดเป้าหมายขั้นต่ำที่ร้อยละ ๒๐ จากระดับปีฐานการปล่อยปกติ (กรณีปกติ) และเป้าหมายขั้นสูงที่ร้อยละ ๒๕ ในกรณีที่ได้รับการสนับสนุนทางด้านเงินทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศพัฒนาแล้ว โดยจะมุ่งเน้นการลดการใช้พลังงานจากฟอสซิลและหันมาใช้พลังงานทดแทน ส่งเสริมการผลิตพลังงานจากขยะมูลฝอย ส่งเสริมการขนส่งทางรางแทนการใช้ถนน ส่งเสริมการปลูกป่า และให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พร้อมทั้งได้น้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน

บทที่ ๔

ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินงาน จัดการมลพิษระยะ ๒๐ ปี และระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

จากผลการดำเนินงานบริหารจัดการมลพิษในช่วงที่ผ่านมา ยังมีการดำเนินงานหลายส่วนที่ยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย และเมื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงานจัดการมลพิษที่ผ่านมา พบว่ายังมีอีกหลายประเด็นปัญหาที่ยังต้องได้รับการจัดการแก้ไข รวมทั้งจากการประเมินสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยที่ยังไม่ดีขึ้น ทำให้ต้องมีการวางแผนทางการดำเนินงาน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านมลพิษของประเทศ จึงนำไปสู่การจัดทำยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ในลักษณะระยะยาว ๒๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี มีการกล่าวถึงอนาคตประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๗๙ ในมิติสิ่งแวดล้อมผ่านประเด็นความยั่งยืนที่มุ่งเน้นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม และมีการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงได้พิจารณาถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้สามารถสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ที่มุ่งเป้าหมายบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษ ให้มีคุณภาพดีขึ้น

๑. ภาพในอนาคตด้านสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี แบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๔ ช่วง ช่วงละ ๕ ปี มีการวางแผนภาพในอนาคตที่ต้องการจะเห็น ดังนี้

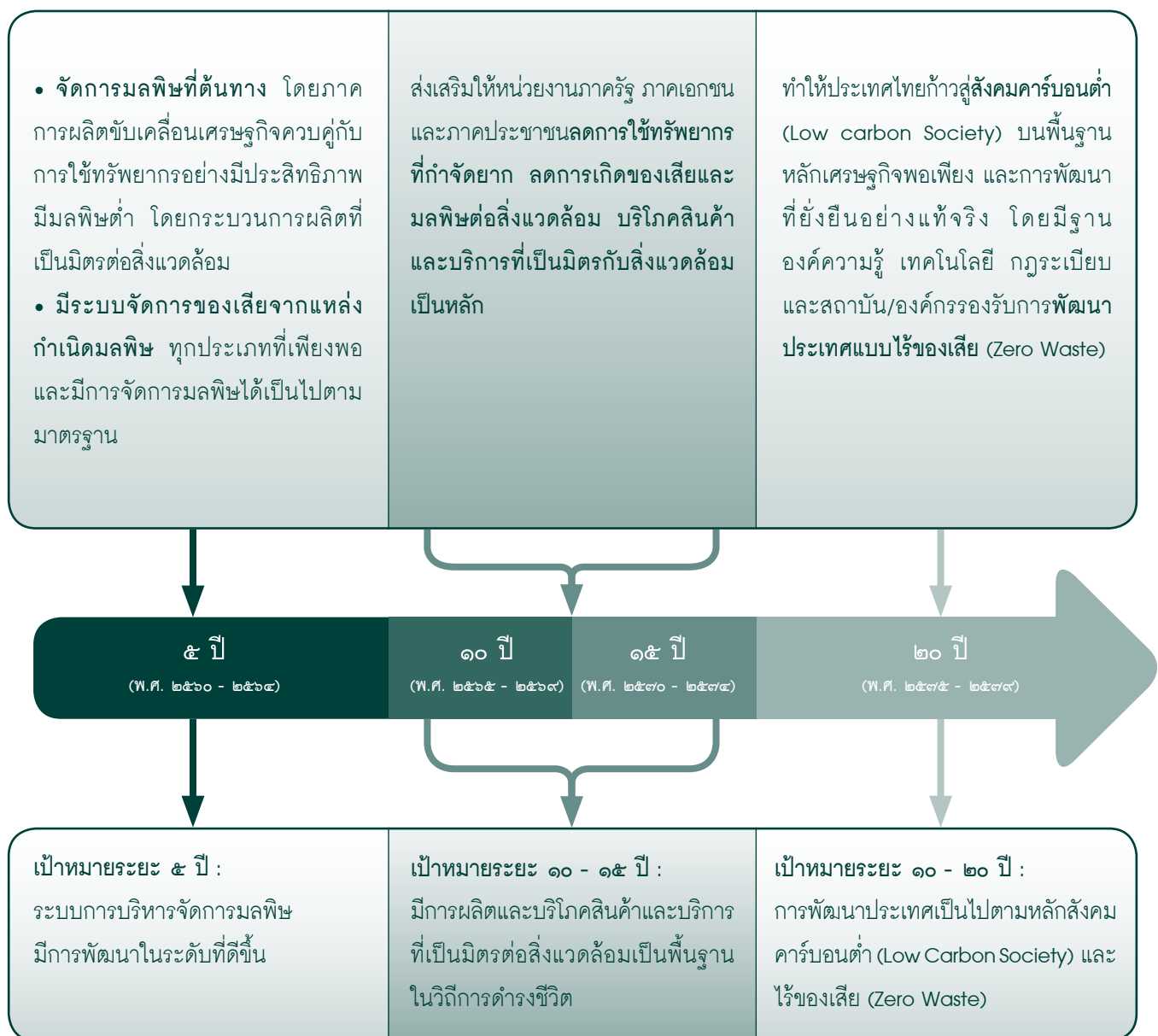
ระยะที่ ๑ ระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จะมุ่งจัดการมลพิษที่ต้นทาง ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาคการผลิตจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดมลพิษต่ำ มีระบบจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทอย่างเพียงพอและจัดการมลพิษได้ตามมาตรฐาน โดยจะใช้ “แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔” เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี มาสู่การขับเคลื่อนและแปลงไปสู่การปฏิบัติ

ระยะที่ ๒ - ๓ ช่วงระยะ ๑๐ - ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔) มุ่งส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ลดการใช้ทรัพยากรที่กำจัดยาก ลดการเกิดของเสียและมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม มีการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นหลักในชีวิตประจำวัน

ระยะที่ ๔ ระยะ ๕ ปีสุดท้าย (พ.ศ. ๒๕๗๕ - ๒๕๗๙) ได้วางกรอบแนวทางดำเนินงานเพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่สังคมคาร์บอนต่ำ (Low carbon Society) บนพื้นฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยมีฐานองค์ความรู้ เทคโนโลยี กฎระเบียบ และสถาบัน/องค์กรรองรับการพัฒนาประเทศแบบไร้ของเสีย (Zero Waste)

ทั้งนี้ เป้าหมายในภาพรวมที่จะเกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา ดังแสดงตามแผนภาพภูมิทัศน์การจัดการมลพิษของประเทศไทย ในระยะ ๒๐ ปี

ภาพในอนาคตด้านสิ่งแวดล้อม



แผนภาพภูมิทัศน์การจัดการมลพิษของประเทศไทยในระยะเวลา ๒๐ ปี

แผนภาพความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

วิสัยทัศน์ประเทศ : ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

ยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง : ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย : สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษ และลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ

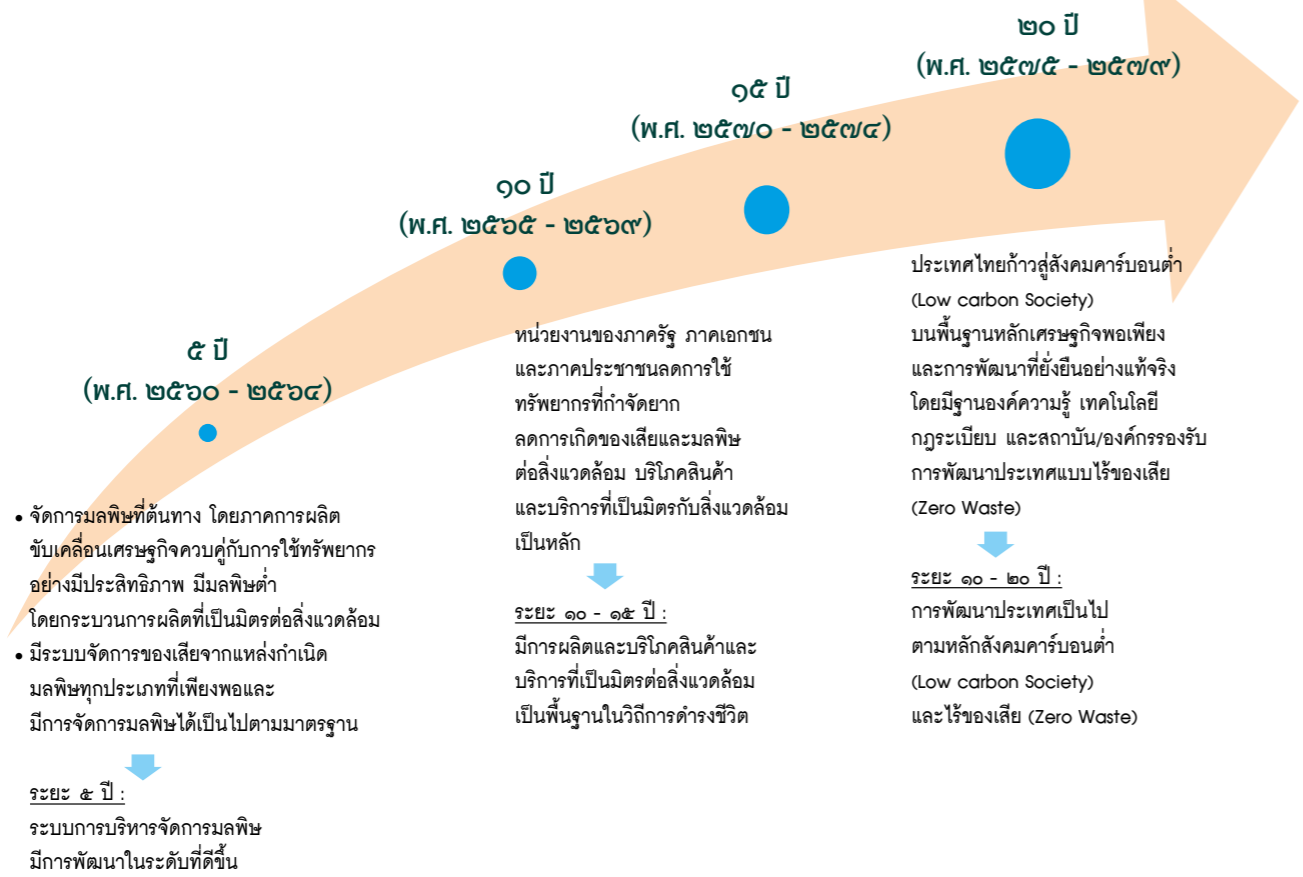
ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี

วิสัยทัศน์ : ประชากรร่วมจัดการมลพิษ เพื่อปกป้องคุณภาพสิ่งแวดล้อม

เป้าหมาย : คุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด

วัตถุประสงค์ : ๑. ป้องกัน ลด และควบคุมมลพิษที่มีประสิทธิผล ๒. สร้างระบบและกลไกการบริหารจัดการมลพิษที่มีประสิทธิภาพ ๓. พัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และบุคลากรให้มีศักยภาพในการจัดการมลพิษ ๔. สร้างหุ้นส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษ

ภาพในอนาคตที่อยากให้เห็น



ค่าเป้าหมายระยะ ๒๐ ปี

มิติการลดปริมาณมลพิษ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลปีฐาน	ค่าเป้าหมาย							
		๒๕๖๐	๒๕๖๑	๒๕๖๒	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๑๐ ปี	๑๕ ปี	๒๐ ปี
๑. นำเสียชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (ร้อยละ)	๔๖	๔๖.๕	๔๗	๔๘	๔๙	๕๐	๖๐	๗๖	๙๓
๒. คุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ฝุ่นละออง PM ₁₀ (จำนวนวันอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน) ๒.๑ ตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี (ร้อยละ) ๒.๒ ภาคเหนือ ๙ จังหวัด (ร้อยละ)	๗๒ ๘๕	๗๓ ๘๕	๗๔ ๘๖	๗๕ ๘๗	๗๖ ๘๘	๗๗ ๘๙	๘๐ ๙๐	๘๓ ๙๒	๘๕ ๙๕
สารเบนซีน (ความเข้มข้นในบรรยากาศลดลง) ๒.๓ จังหวัดระยอง (ไม่โครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร) ๒.๔ กรุงเทพมหานคร (ไม่โครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	๒.๖ ๓.๖	๒.๕ ๓.๕	๒.๔ ๓.๔	๒.๓ ๓.๓	๒.๒ ๓.๒	๒.๑ ๓.๑	๑.๙ ๒.๖	๑.๘ ๒.๑	๑.๗ ๑.๗
๓. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (ร้อยละ)	๔๙	๕๕	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	ได้รับการจัดการทั้งหมดภายในปี ๒๕๖๙		
๔. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (ร้อยละ)	๐.๐๓	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	ได้รับการจัดการทั้งหมดภายในปี ๒๕๗๔		
๕. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (ร้อยละ)	๖๕	๘๕	๙๐	๙๕	ได้รับการจัดการทั้งหมดภายในปี ๒๕๖๓				
๖. กากอุตสาหกรรมอันตรายได้รับการจัดการถูกต้อง (ร้อยละ)	๓๕	๗๐	๘๐	๙๐	ได้รับการจัดการทั้งหมดภายในปี ๒๕๖๓				
๗. สารเคมีได้รับการกำหนดให้เป็นวัตถุอันตรายตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ (จำนวน)	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๗	๒๒	๒๗

มิติผลลัพธ์ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	ข้อมูลปีฐาน	ค่าเป้าหมาย			
		๕ ปี	๑๐ ปี	๑๕ ปี	๒๐ ปี
๑. คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินอยู่ในเกณฑ์ดี (ร้อยละ)	๗๖	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕
๒. คุณภาพแหล่งน้ำทะเลอยู่ในเกณฑ์ดี (ร้อยละ)	๘๗	๘๘	๘๙	๙๐	๙๑
๓. ค่าความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศ (ไม่โครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	๒๘.๐	๒๕.๕	๒๒.๐	๑๘.๐	๑๕.๐
๔. ระดับเสียงรบกวนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ)	๗๐	๗๕	๘๐	๘๕	๙๐

หมายเหตุ : คุณภาพน้ำเกณฑ์ดี หมายถึง คุณภาพน้ำประเภทที่ ๓

แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ
<p>เป้าประสงค์</p> <p>๑. ผู้ประกอบการมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและก่อให้เกิดมลพิษน้อยที่สุด</p> <p>๒. มีรูปแบบและพฤติกรรมบริโภคที่ร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>๑. พัฒนาและรับรองมาตรฐานสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. การใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมจูงใจผู้ผลิตและผู้บริโภค</p> <p>ตัวชี้วัดการดำเนินงาน</p> <p>๑. จำนวนเครื่องมือและกลไกที่ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการ เกษตรกรรม และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น</p> <p>๓. จำนวนสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น</p>	<p>เป้าประสงค์</p> <p>ลดการระบายนพิษจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>๑. บูรณาการทุกภาคส่วนในการกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมาย</p> <p>๒. เพิ่มศักยภาพการบำบัด กำจัดของเสียรวม</p> <p>ตัวชี้วัดการดำเนินงาน</p> <p>๑. แหล่งกำเนิดมีการปฏิบัติตามระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๒. มีระบบการจัดการของเสียและมลพิษอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น</p>	<p>เป้าประสงค์</p> <p>๑. ระบบการบริหารจัดการมลพิษมีประสิทธิภาพ</p> <p>๒. ภาคีเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการมลพิษ</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>๑. บูรณาการทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการมลพิษ</p> <p>๒. สร้างเครื่องมือ กลไกที่มีความหลากหลายครอบคลุมการบริหารจัดการมลพิษ</p> <p>๓. เสริมสร้างภาคีเครือข่ายการจัดการมลพิษ</p> <p>ตัวชี้วัดการดำเนินงาน</p> <p>๑. มีเครื่องมือ กลไก ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน</p> <p>๒. จำนวนภาคีเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการมลพิษเพิ่มขึ้น</p>
		<p>๓. สามารถรับมือกฎระเบียบด้านการค้า การลงทุน และสิ่งแวดล้อมในเวทีโลก</p> <p>๔. เพิ่มความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาคและอาเซียนในรูปแบบการเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญาฯระหว่างประเทศ และข้อตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ</p> <p>๓. มีผลการเจรจาต่อรองในการดำเนินการตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ</p>

๒. วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี

“ประชารัฐร่วมจัดการมลพิษ เพื่อปกป้องคุณภาพสิ่งแวดล้อม”

๓. เป้าหมายยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี

“คุณภาพสิ่งแวดล้อมเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด”

๔. วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี

- ๔.๑ ป้องกัน ลด และควบคุมมลพิษที่มีประสิทธิผล
- ๔.๒ สร้างระบบและกลไกการบริหารจัดการมลพิษที่มีประสิทธิภาพ
- ๔.๓ พัฒนาการองค์ความรู้ นวัตกรรม และบุคลากรให้มีศักยภาพในการจัดการมลพิษ
- ๔.๔ สร้างหุ้นส่วนการมีส่วนร่วมในการจัดการมลพิษ

๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

กำหนดตัวชี้วัดที่มีความสอดคล้องกับภาพในอนาคตที่ต้องการจะเห็น ประกอบด้วย มิติการลดปริมาณมลพิษ และมีดี ผลลัพธ์ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๕.๑ มิติการลดปริมาณมลพิษ

ตัวชี้วัด	ข้อมูล ปีฐาน	ค่าเป้าหมาย								
		ปี พ.ศ.					ระยะ			
		๖๐	๖๑	๖๒	๖๓	๖๔	๑๐ ปี	๑๕ ปี	๒๐ ปี	
๑. น้ำเสียชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (ร้อยละ)	๕๖	๕๖.๕	๕๗	๕๘	๕๙	๕๐	๖๐	๗๖	๙๓	
๒. คุณภาพอากาศในพื้นที่วิกฤตดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ฝุ่นละออง PM ₁₀ (จำนวนวันอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน)										
๒.๑ ตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี (ร้อยละ)	๗๒	๗๓	๗๔	๗๕	๗๖	๗๗	๘๐	๘๓	๘๕	
๒.๒ ภาคเหนือ ๙ จังหวัด (ร้อยละ)	๘๕	๘๕	๘๖	๘๗	๘๘	๘๙	๙๐	๙๒	๙๕	
๓. สารเบนซีน (ความเข้มข้นในบรรยากาศลดลง)										
๓.๓ จังหวัดระยอง (ไม่โครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	๒.๖	๒.๕	๒.๔	๒.๓	๒.๒	๒.๑	๑.๙	๑.๘	๑.๗	
๓.๔ กรุงเทพมหานคร (ไม่โครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	๓.๖	๓.๕	๓.๔	๓.๓	๓.๒	๓.๑	๒.๖	๒.๑	๑.๗	
๓. ขยะมูลฝอยชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (ร้อยละ)	๔๙	๕๕	๖๐	๖๕	๗๐	๗๕	ได้รับการจัดการทั้งหมด ภายในปี ๒๕๖๙			
๔. ของเสียอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (ร้อยละ)	๐.๐๓	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕	๓๐	ได้รับการจัดการทั้งหมด ภายในปี ๒๕๗๔			
๕. มูลฝอยติดเชื้อได้รับการจัดการอย่างถูกต้อง (ร้อยละ)	๖๕	๘๕	๙๐	๙๕	ได้รับการจัดการทั้งหมดภายในปี ๒๕๖๓					
๖. กากอุตสาหกรรมอันตรายได้รับการจัดการถูกต้อง (ร้อยละ)	๓๕	๗๐	๘๐	๙๐	ได้รับการจัดการทั้งหมดภายในปี ๒๕๖๓					
๗. สารเคมีได้รับการกำหนดให้เป็นวัตถุอันตรายตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ (จำนวน)	๗	๘	๙	๑๐	๑๑	๑๒	๑๗	๒๒	๒๗	

๕.๒ มิติผลลัพธ์ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	ข้อมูล ปีฐาน	ค่าเป้าหมาย			
		ระยะเวลา			
		๕ ปี	๑๐ ปี	๑๕ ปี	๒๐ ปี
๑. คุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดินอยู่ในเกณฑ์ดี (ร้อยละ)	๗๖	๘๐	๘๕	๙๐	๙๕
๒. คุณภาพแหล่งน้ำทะเลอยู่ในเกณฑ์ดี (ร้อยละ)	๘๗	๘๘	๘๙	๙๐	๙๑
๓. ค่าความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศ (ไม่โครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	๒๘.๐	๒๕.๕	๒๒.๐	๑๘.๐	๑๕.๐
๔. ระดับเสียงรบกวนอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน (ร้อยละ)	๗๐	๗๕	๘๐	๘๕	๙๐

หมายเหตุ : คุณภาพน้ำเกณฑ์ดี หมายถึง คุณภาพน้ำประเภทที่ ๓

๖. ยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และตัวชี้วัดการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี จะแบ่งออกเป็น ๒ ช่วงเวลา ช่วงที่ ๑ คือ ระยะ ๕ ปี แรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และช่วงที่ ๒ คือ ระยะหลัง ๕ ปีแรกจนถึง ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙) โดยระยะแรก จะวางแนวทางการดำเนินงานในเรื่องที่มีความเร่งด่วน การเร่งแก้ไขปัญหามีความวิกฤต จัดระบบการบริหารจัดการมลพิษ และมีรายละเอียดการดำเนินงานที่ชัดเจนเพื่อสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ส่วนช่วงที่ ๒ จะเป็นการวางทิศทางการดำเนินงานจาก ช่วง ๕ ปีแรก และปรับเปลี่ยนไปสู่ระยะ ๒๐ ปี ซึ่งสอดคล้องกับภาพในอนาคตที่ต้องการจะเห็นและการเกิดผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ในระยะยาว โดยยังไม่ได้ระบุรายละเอียดแนวทางการดำเนินงานในแต่ละช่วงทุก ๕ ปี เช่นเดียวกับช่วงที่ ๑ เนื่องจาก จะต้องมีการปรับและพัฒนาให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของโลกและของประเทศ ตลอดจนการแก้ไขปัญหา จุดอ่อน อุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงานในช่วง ๕ ปีแรก

สำหรับช่วงระยะ ๕ ปีแรก จะเรียกว่า แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ๓ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง

สนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพลังงาน และภาคการขนส่ง ให้ใช้ทรัพยากรในการผลิตอย่างคุ้มค่า ใช้เทคโนโลยีและกระบวนการผลิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในทุกระดับมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการรักษาสิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การบริโภคและการใช้ทรัพยากรที่พอดี

เป้าประสงค์

๑. ผู้ประกอบการมีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและก่อให้เกิดมลพิษน้อยที่สุด
๒. มีรูปแบบและพฤติกรรมบริโภคที่ร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์

๑. พัฒนาและรับรองมาตรฐานสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๒. การใช้กลไกทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคมจูงใจผู้ผลิต และผู้บริโภค
๓. ใช้สื่อประชาสัมพันธ์กระตุ้นการเปลี่ยนแปลง
๔. การติดฉลากแสดงข้อมูลการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัดการดำเนินงาน

๑. จำนวนเครื่องมือและกลไกที่ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๒. จำนวนโรงงานอุตสาหกรรม สถานประกอบการ เกษตรกรรม และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น
๓. จำนวนสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น
๔. มีฉลากสิ่งแวดล้อมครอบคลุมประเภทสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น
๕. ประชากรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

ให้ความสำคัญกับการจัดการมลพิษที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิด การจัดให้มีระบบจัดการของเสีย ทั้งจากภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม ภาคชุมชน ภาคการบริการ ภาคการท่องเที่ยว ภาคพลังงาน ภาคการขนส่ง โดยครอบคลุมการจัดการทั้งขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ กากอุตสาหกรรม สารอันตราย น้ำเสีย และมลพิษทางอากาศ

เป้าประสงค์

ลดการระบายมลพิษจากแหล่งกำเนิดออกสู่สิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์

๑. บูรณาการทุกภาคส่วนในการกำกับดูแลและบังคับใช้กฎหมาย
๒. เพิ่มศักยภาพการบำบัด กำจัดของเสียรวม

ตัวชี้วัดการดำเนินงาน

๑. แหล่งกำเนิดมีการปฏิบัติตามระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๒. มีระบบการจัดการของเสียและมลพิษอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ

เสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหารจัดการมลพิษผ่านทรัพยากรมนุษย์ องค์ความรู้ กลไก กฎหมาย ฐานข้อมูล การกำหนดนโยบาย การใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ มาตรการทางสังคม งานวิจัยและนวัตกรรม การให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม การสื่อสารและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ การดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อผูกพัน และข้อตกลงพันธกรณีระหว่างประเทศ

เป้าประสงค์

๑. ระบบการบริหารจัดการมลพิษมีประสิทธิภาพ
๒. ภาคิเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการมลพิษ
๓. สามารถรับมือกฎระเบียบด้านการค้า การลงทุน และสิ่งแวดล้อมในเวทีโลก

กลยุทธ์

๑. บูรณาการทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการมลพิษ
๒. สร้างเครื่องมือ กลไกที่มีความหลากหลายครอบคลุมการบริหารจัดการมลพิษ
๓. เสริมสร้างภาคิเครือข่ายการจัดการมลพิษ
๔. เพิ่มความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาคและอาเซียน ในรูปแบบการเข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญาระหว่างประเทศ และข้อตกลงระหว่างประเทศอื่นๆ

ตัวชี้วัดการดำเนินงาน

๑. มีเครื่องมือ กลไก ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
๒. จำนวนภาคิเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการจัดการมลพิษเพิ่มขึ้น
๓. มีผลการเจรจาต่อรองในการดำเนินการตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ

รายละเอียดการดำเนินงานในระยะ ๕ ปี หน่วยงานรับผิดชอบ และทิศทางการดำเนินงานในระยะยาว มีดังนี้

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง			
การผลิตภาคอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
๑.๑ กำหนดพื้นที่อุตสาหกรรมหลักของประเทศให้ชัดเจน ดำเนินนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมในลักษณะเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Industrial Town) เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้ กำหนดประเภทและจำนวนอุตสาหกรรมที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาให้สอดคล้องกับความสามารถในการรองรับของพื้นที่ไม่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม	อก.	- ทส. - สศช. - มท. - สกท. - ส.อ.ท.	<ul style="list-style-type: none"> ยกระดับศักยภาพของภาคอุตสาหกรรม ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในทุกประเภทอุตสาหกรรมและทุกขนาด และขยายผลสู่ระบบห่วงโซ่อุปทาน (Green Supply Chain) ขยายผลหลักการดำเนินงานในลักษณะเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศให้กระจายไปตามภูมิภาคที่เป็นพื้นที่เป้าหมายการลงทุนทางเศรษฐกิจ เพิ่มการออกกฎระเบียบของประเทศให้เอื้อต่อการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการลงทุนภาคการผลิตและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Investment) ทั้งด้านแหล่งทุน เช่น การลงทุนร่วมกัน (co-funding) การให้สินเชื่อเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green Credit) เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ มาตรการทางภาษี เป็นต้น และการสร้างงาน (Green Job) ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พัฒนาผู้ประกอบการดำเนินการตามมาตรฐานสากล และพัฒนาต่อเนื่องไปในระดับที่สูงขึ้น เพื่อแสดงความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
๑.๒ สนับสนุนการปรับปรุงกระบวนการผลิตของผู้ประกอบการที่ต้องการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร พลังงาน ลดของเสีย น้ำของเสียหรือวัสดุผลพลอยได้จากกระบวนการผลิตกลับมาใช้ใหม่ การจัดการผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์เมื่อเสื่อมสภาพ	อก.	- ส.อ.ท. - สกท.	
๑.๓ ลดการใช้สารเคมีอันตรายโดยส่งเสริมการใช้เทคนิคที่ดีที่สุด (Best Available Techniques: BAT) และแนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Environmental Practices: BEP) หรือการใช้สารทดแทนสารเคมีที่มีความปลอดภัยมากกว่าในกระบวนการผลิต	อก.	- ส.อ.ท.	
๑.๔ ส่งเสริมการออกแบบสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Eco-Design) ให้มีอายุการใช้งานนานขึ้น นำกลับมาใช้ซ้ำได้หลายครั้ง กำหนดให้การผลิตสินค้ามีส่วนประกอบจากวัสดุรีไซเคิลเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะวัสดุที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ ไม่มีสารพิษ/สารอันตรายตกค้างหรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม	อก.	- วท. - วช. - สกว. - สกท. - ส.อ.ท.	
๑.๕ ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนของเสียจากกระบวนการผลิตระหว่างโรงงานอุตสาหกรรม (Waste Exchange System) และพัฒนาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเชื่อมโยงกัน เพื่อลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด	อก.	ส.อ.ท.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๑.๖ ส่งเสริมและพัฒนานาฏระเบียบควบคุมการนำเข้าส่งออกเศษวัสดุรีไซเคิล และคุณภาพวัตถุบิจากวัสดุใช้แล้ว	อก.	พณ.	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนความร่วมมือระหว่างภาคเอกชนและประชาชนในกระบวนการทำธุรกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมยั่งยืน เพื่อให้เกิดการแข่งขันและเกิดความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม สร้างมาตรฐานทางสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อกระตุ้นภาคการผลิตและเกิดการปรับตัวในการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่า ลดการสร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ออกกฎหมายรองรับฉลากสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบเฉพาะ ศึกษาวิจัยระบบการประเมินวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ และจัดทำคลังข้อมูลวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการกำหนดประเภทฉลากสิ่งแวดล้อม
๑.๗ ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เป็นแรงจูงใจ ได้แก่ ลดภาษีเครื่องจักรอุปกรณ์ให้กับผู้ผลิตสินค้า ลดภาษีเงินได้นิติบุคคล จัดทำโปรแกรมส่งเสริมการลงทุน เพื่อให้สามารถแข่งขันกับสินค้าปกติในตลาดได้ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริโภคหันมาซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น	อก.	- กค. - สกท. - ทส.	
๑.๘ กำหนดมาตรฐานรับรองสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กำหนดฉลากสินค้าและผลิตภัณฑ์ และให้เพิ่มคำแนะนำขั้นตอน วิธีการทั้ง จุดทิ้ง หรือ การกำจัดซากผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ	อก.	- ทส. - ส.อ.ท.	
๑.๙ กำหนดให้มีหน่วยงานให้การรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-Labeling) เพื่อส่งเสริมการผลิตและบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Procurement)	สมอ.	- ทส. - สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย	
๑.๑๐ ให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ยกย่องมาตรฐานทั่วไปที่ควบคุมปริมาณปรอทในผลิตภัณฑ์ ให้เป็นมาตรฐานเชิงบังคับ เพื่อให้ผู้ประกอบการปฏิบัติให้สอดคล้องกับอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท	สมอ.		
๑.๑๑ สื่อสารประชาสัมพันธ์ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมที่ได้รับรางวัลการประกอบกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยกย่องเชิดชูให้มีการรับรู้ในวงกว้าง เพื่อเป็นแรงจูงใจต่อผู้ประกอบการอุตสาหกรรม	- กปส. - อก.	- ทส. - พณ.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
การผลิตภาคเกษตรกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
๑.๑๒ พัฒนาลินค้าเกษตรทั้งการเพาะปลูก การปศุสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร ให้มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ภายใต้วิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) โดยเป็นมาตรฐานเชิงสมัครใจในระยะแรก	กษ.	ทส.	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเพาะปลูก การปศุสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร ภายใต้วิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) ระบบการควบคุมความปลอดภัยของอาหารที่มีผลต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค (Hazard Analysis and Critical Control Points: HACCP) และหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดีในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice: GMP) ตลอดห่วงโซ่ (Green Supply Chain) โดยให้มีมาตรฐานความปลอดภัยที่สูงขึ้นและไร้มลพิษ และยกระดับให้เป็นมาตรฐานเชิงบังคับ มุ่งส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนจากระบบการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย หรือวิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) เข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ หรือออร์แกนิก (Organic) เพื่อยกระดับผลผลิตให้ได้คุณภาพ และมีความปลอดภัยขึ้น โดยไม่ใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมี และลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก ซึ่งจะช่วยลดต้นทุน ส่งผลดีต่อสุขภาพของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมถึงยังช่วยเพิ่มมูลค่าสินค้า
๑.๑๓ ออกนโยบายให้สินค้าเกษตรที่เป็นเป้าหมายสำคัญของประเทศทำการเกษตรโดยใช้วิธีปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) เพื่อลดการเกิดมลพิษจากการทำการเกษตรและป้องกันการกีดกันทางการค้า	กษ.	พณ.	
๑.๑๔ ผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ตามแนวทางการบริหารจัดการเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ (Zoning) และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทำการเกษตรบนพื้นที่ต้นน้ำ	กษ.	- มท. - ทส.	
๑.๑๕ ลดการใช้สารเคมีอันตรายโดยส่งเสริมการใช้เทคนิคที่ดีที่สุด (Best Available Techniques: BAT) และแนวทางปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (Best Environmental Practices: BEP) หรือการใช้สารทดแทนสารเคมีที่มีความปลอดภัยมากกว่าในการเพาะปลูก	กษ.	ทส.	
๑.๑๖ ถอดบทเรียน Smart Farmer ต้นแบบด้านการลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร นำไปขยายผลและเผยแพร่ไปใช้ในการปฏิบัติ	กษ.	ทส.	
๑.๑๗ กำหนดมาตรฐานรับรองสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดฉลากเครื่องหมายคุณภาพสินค้าเกษตรเพื่อเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค	กษ.	- ทส. - พณ.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๑.๑๘ สื่อสารประชาสัมพันธ์เกษตรกรที่ได้รับรางวัล การเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยกย่องเชิดชูให้ มีการรับรู้ในวงกว้าง เพื่อเป็นแรงจูงใจต่อเกษตรกร	- กปส. - กษ.	- ทส. - พณ.	<ul style="list-style-type: none"> สร้างสินค้าเกษตรประเภทที่มี การบริโภคในชีวิตประจำวันให้เป็น สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ไร้สารตกค้างในผลิตภัณฑ์ใน สิ่งแวดล้อมและในร่างกาย พัฒนามาตรฐานและฉลากเครื่องหมาย คุณภาพสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม ให้เป็นมาตรฐานในระดับ อาเซียนและระดับสากล
การท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
๑.๑๙ กำหนดปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพ ของแหล่งท่องเที่ยวและระบบการจัดการด้าน สิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว เริ่มจากแหล่งท่องเที่ยว ที่มีความอ่อนไหว เช่น อุทยานแห่งชาติ พื้นที่เกาะ	ทส.	- มท. - อปท. - กก.	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาการจัดการแหล่งท่องเที่ยว ทุกระดับในประเทศให้มีคุณภาพ ในรูปของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม (Ecotourism) และ ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนสามารถบริหารจัดการ เองได้ กำหนดกฎระเบียบเพื่อให้แหล่ง ท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว รูปแบบใหม่ๆ ดำเนินการตามมาตรฐาน การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ยกระดับให้เป็นมาตรฐานเชิงบังคับ
๑.๒๐ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพให้ผู้ประกอบการ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ ไฟฟ้า พลังงาน ลด การเกิดของเสีย เช่น น้ำเสีย มลพิษทางอากาศ ขยะ วัสดุ บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ใช่แล้ว และให้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ได้ รับการรับรองฉลากสิ่งแวดล้อม	กก.	- ทส. - อปท. - สทท. - สทน.	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดกฎระเบียบเพื่อให้แหล่ง ท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว รูปแบบใหม่ๆ ดำเนินการตามมาตรฐาน การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ยกระดับให้เป็นมาตรฐานเชิงบังคับ
๑.๒๑ จัดทำข้อควรปฏิบัติ (Do and Don't) สำหรับ นักท่องเที่ยวที่ต้องดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว เช่น ไม่ทิ้งขยะในทะเล ลดและคัดแยกขยะมูลฝอย ลดการใช้วัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม อาทิ โฟม ถุงพลาสติก ใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสื่อสาร ให้ข้อมูลคำแนะนำแก่นักท่องเที่ยว ในการปฏิบัติตามข้อควรปฏิบัติดังกล่าว ผ่านธุรกิจ นำเที่ยวและมัคคุเทศก์	กก.	- กปส. - อปท. - สทท. - สทน.	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดกฎระเบียบเพื่อให้แหล่ง ท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว รูปแบบใหม่ๆ ดำเนินการตามมาตรฐาน การเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ ยกระดับให้เป็นมาตรฐานเชิงบังคับ

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๑.๒๒ ใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์เป็นแรงจูงใจผู้ประกอบการ บุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ จัดทำโปรแกรมส่งเสริมการลงทุน ลดภาษีเงินได้ นิติบุคคล อัตราเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ เพื่อให้สามารถแข่งขันกับธุรกิจบริการท่องเที่ยวปกติในตลาดได้ และเป็นแรงจูงใจให้ผู้บริโภคหันมาเลือกใช้บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น	กก.	- กค. - สกท. - ทส.	
๑.๒๓ พัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวไทย (อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวประเภทชายหาด ร้านอาหารเรือรับจ้างนำเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยว มัคคุเทศก์) ที่คำนึงถึงการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และผลักดันไปสู่การรับรองมาตรฐานในระดับภูมิภาคอาเซียนและระดับสากล	กก.	- ทส. - สทท. - สทน.	
๑.๒๔ สื่อสารประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวและสถานประกอบการท่องเที่ยวที่ได้รับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย เช่น การจัดทำทำเนียบนาม การมอบรางวัลประกาศนียบัตร การประชาสัมพันธ์ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ	กปส.		
การคมนาคมขนส่งและการใช้พลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
๑.๒๕ ใช้มาตรการลดปริมาณรถยนต์ส่วนบุคคลที่วิ่งในพื้นที่ การจราจรหนาแน่น เช่น การจัด Zoning เพื่อควบคุมปริมาณการจราจรเฉพาะพื้นที่ การลดพื้นที่จราจรที่แบ่งให้กับรถยนต์ส่วนบุคคล การควบคุมสมรรถนะของเครื่องยนต์ (Performance)	- คค. - สตข.	- มท. - อปท.	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาเทคโนโลยีของเครื่องยนต์และคุณภาพเชื้อเพลิงที่ใช้ในการคมนาคม ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ ให้เกิดมลพิษต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๑.๒๖ ยกกระดับการผลิตยานพาหนะให้รองรับการยกระดับมาตรฐานการควบคุมการระบายมลพิษและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งกำหนดให้รถยนต์ใหม่ประเภทรถยนต์เบนซินขนาดเล็กตามมาตรฐาน EURO 6 รถจักรยานยนต์และรถยนต์ดีเซลขนาดเล็กตามมาตรฐาน EURO 5 รถยนต์ดีเซลขนาดใหญ่ตามมาตรฐาน EURO 4 และคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงตามมาตรฐาน EURO 5	อก.	- วช. - สถาบันยานยนต์ - กลุ่มอุตสาหกรรมกรรมยานยนต์	<ul style="list-style-type: none"> ยกกระดับการผลิตยานพาหนะให้รองรับมาตรฐานสากล โดยรถยนต์ดีเซลขนาดเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐานเทียบเท่า EURO 6 และรถยนต์ขนาดใหญ่ให้เป็นไปตามมาตรฐานเทียบเท่า EURO 4/5/6

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๑.๒๘ สนับสนุนการผลิตยานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยต่อยอดการใช้ภาวีสรรพสามิตรถยนต์ตามค่าคาร์บอนไดออกไซด์ให้ครอบคลุมมลพิษอื่น การได้รับฉลากรับรอง การลดภาวีสานพาหนะที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้ภาครัฐเป็นผู้นำในการจัดซื้อจัดจ้างยานยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมการผลิตเชิงพาณิชย์	กค.	ทส.	<ul style="list-style-type: none"> ให้มีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมในการลดปริมาณการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล ใช้ยานพาหนะที่มีมลพิษต่ำ ปรับปรุงพฤติกรรมกรรขั้บขี่ สร้างทางเลือกในการเดินทางด้วยการขนส่งสาธารณะ เพิ่มการใช้จักรยานและการเดินในระยะทางไม่ไกล
๑.๒๙ สนับสนุนงบประมาณจัดทำสนามทดสอบระดับเสียงยานพาหนะใหม่ขณะวิ่ง การเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และบุคลากรในการปฏิบัติงาน และการรับรองแบบรดด้านระดับเสียงรถขณะวิ่ง เพื่อส่งเสริมการผลิตและใช้ยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	สงป.	คค.	<ul style="list-style-type: none"> ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่มาแทนการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน การประกอบธุรกิจ และการทำงาน เพื่อลดการเดินทาง ใช้กลไกทางด้านราคา เพื่อจูงใจให้ประชาชนใช้พลังงานสะอาด พลังงานทดแทน และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานทั้งในภาคการผลิตไฟฟ้า คมนาคม ขนส่ง อุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการใช้ในครัวเรือน เพื่อลดการระบายมลพิษ การปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
๑.๒๙ สนับสนุนให้เกิดการเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น จัดสร้างทางจักรยาน พัฒนาและยกระดับมาตรฐานระบบขนส่งมวลชน ทางเดินเท้าที่สะดวก สะอาด ปลอดภัย จัดระบบการขนส่งมวลชนที่ดี สะดวก เข้าถึงง่าย มีจุดเชื่อมต่อสู่ระบบการเดินทางอื่น และจัดสภาพแวดล้อมที่สะดวกต่อการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์	คค.	- มท. - อปท.	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนากระบวนการก่อสร้าง การใช้งาน การบำรุงรักษา การปรับปรุง และการทำลายเมื่อเลิกใช้ เพื่อส่งเสริมการเป็นอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Building) ตลอดวงจรอายุอาคาร (Life Cycle)
๑.๓๐ ปรับปรุงถนนให้มีความเรียบ เพื่อลดการกระแทกจากการขับขี่ที่ทำให้เกิดเสียงดัง และพัฒนามาตรฐานสำหรับถนนสร้างใหม่ในพื้นที่ที่มีปัญหาเฉพาะด้าน เช่น พื้นที่ที่มีกิจกรรมการขนส่ง การขนถ่าย หรือการก่อสร้างหนาแน่น	คค.	- มท. - อปท.	
๑.๓๑ จัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของภาคการขนส่ง (Pollution Release and Transfer Registers: PRTR) โดยหน่วยงานราชการเป็นผู้ประเมินหรือคาดประมาณการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษเพื่อใช้ในการวางแผนและกำหนดมาตรการในการป้องกัน	คค.	ทส.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔)
	หลัก	สนับสนุน	
๑.๓๒ สนับสนุนการใช้เชื้อเพลิงสะอาดสำหรับยานพาหนะ เช่น ไบโอดีเซล พลังงานไฮโดรเจน การปรับปรุงคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง และให้ใช้เทคโนโลยีถ่านหินสะอาด (Clean Coal Technology) เพื่อลดการเกิดมลพิษ	พน.	ทส.	
๑.๓๓ กำหนดมาตรการในการป้องกันและควบคุมมลพิษที่เข้มงวดสำหรับโรงไฟฟ้าที่ใช้ถ่านหินและพลังงานทดแทน เช่น ก๊าซธรรมชาติ ชยะชีวมวล ยางรถยนต์ เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย	พน.	ทส.	
๑.๓๔ กำหนดมาตรการหรือระบบรองรับการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ประเภทแบตเตอรี่ที่เกิดจากการสนับสนุนการใช้รถไฟฟ้า รถ Hybrid ผลิตภัณฑ์จากการใช้พลังงานทดแทน เช่น แผง Solar cell ในการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์	อก.	- ทส. - ส.อ.ท.	
๑.๓๕ พัฒนามาตรฐานอาคารที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งด้านการจัดการของเสีย การใช้น้ำ พลังงาน การใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (กรณีปรับปรุง/ซ่อมแซมอาคาร) และสนับสนุนการใช้มาตรฐานการอนุรักษ์พลังงานในอาคาร (Building Energy Code) เป็นลำดับแรก	พน.	- วสท. - สวสท.	
การส่งเสริมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม			
๑.๓๖ เพิ่มการกระตุ้นจิตสำนึกให้เกิดความตระหนักในภาครัฐ เอกชน และประชาชนให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และเกิดค่านิยมการใช้ชีวิตประจำวันในการบริโภคให้มีความพอดี ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย	กปส.	- ทส. - สภาคม ผู้สื่อข่าว และสื่อ มวลชน	<ul style="list-style-type: none"> ปลูกฝังค่านิยมการบริโภคที่มีความพอดี ประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือย ให้เป็นเรื่องทันสมัย มีคุณค่า และสังคมให้การยกย่อง จนกลายเป็นวัฒนธรรมของประเทศ
๑.๓๗ ใช้สื่อประชาสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ (Social Media) รวมทั้ง Mobile Application เพื่อสร้างกระแสให้เกิดค่านิยมในการบริโภคและการเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	กปส.	- ทส. - สภาคม ผู้สื่อข่าว และสื่อ มวลชน	<ul style="list-style-type: none"> สร้างการตัดสินใจกับผู้บริโภคให้เลือกซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการแสดงตราคุณภาพหรือการติดฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-Labeling) การแสดงคุณสมบัติของสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๕	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๑.๓๘ กำหนดพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ให้กับประชาชนในประเทศ อาทิ การใช้น้ำและไฟฟ้าอย่างประหยัด ลดและคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง ใช้บริการระบบขนส่งมวลชน การขนส่งระบบราง ใช้จักรยาน การเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ ใช้รถยนต์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือที่มีมลพิษต่ำ เช่น รถ Eco Car รถ Hybrid เลือกซื้อหรือใช้ผลิตภัณฑ์และบริการ โดยดูจากการติดฉลากสิ่งแวดล้อม (Eco-Labeling) และปฏิบัติตามคำแนะนำขั้นตอนวิธีการทิ้ง จุดทิ้ง หรือการกำจัดซากผลิตภัณฑ์ที่ถูกลดการใช้วัสดุที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม เช่น โฟม ถุงพลาสติก	ทส.	สศช.	<ul style="list-style-type: none"> ออกเครื่องมือประเภทต่างๆ เป็นลำดับ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว เช่น ภาษีสิ่งแวดล้อม ค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ การใช้กลไกราคาที่แตกต่าง สร้างเครือข่ายผู้บริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสื่อสารต่อสังคมในเชิงรุก เกี่ยวกับความใส่ใจและความตระหนักต่อสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนสัมพันธ์กับสุขภาพของประชาชน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความนิยมในสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๑.๓๙ ออกนโยบายรัฐบาลเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเข้าสู่พฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเลือกใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น นำใบเสร็จมาลดภาษี จัดโปรแกรมส่งเสริมการซื้อและใช้บริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ออกบัตรสะสมแต้ม หรือบัตรสีเขียว (Green dot, Green card)	ทส.	- กค. - พณ.	<ul style="list-style-type: none"> สร้างตราคุณภาพ (Brand) สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมหรือสินค้าสีเขียวระดับประเทศ (Eco-Labeling) ให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างและมีความเป็นเอกลักษณ์ เพื่อสนับสนุนการเกิดสินค้าสีเขียวและสร้างตลาดสำหรับสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๑.๔๐ ให้ภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นผู้นำในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Public Procurement) เพื่อสร้างตลาดสินค้า	กค.	- พณ. - ทส.	<ul style="list-style-type: none"> ใช้กฎระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ สร้างตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้ใหญ่ขึ้นทั้งด้านปริมาณและมูลค่า เพื่อเป็นกลไกสำคัญให้เกิดการลงทุนในภาคเอกชน และมีสินค้าในทุกระดับราคาให้กับประชาชน
๑.๔๑ แกไขระเบียบว่าด้วยการพัสดุ เพื่ออำนวยความสะดวกหน่วยงานราชการในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และเพิ่มรายการสินค้าและบริการให้อยู่ในบัญชีแสดงสินค้ามากขึ้น	นร.	- กค. - ทส.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัดกำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด			
การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ของเสียอันตรายชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อ			
๒.๑ กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างและฟื้นฟูประสิทธิภาพสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยเดิม	- มท. - อปท.		<ul style="list-style-type: none"> เพิ่มศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยตามกระบวนการไหลเวียน (Mass Flow) ของขยะมูลฝอยในประเทศไทย โดยมีการลดปริมาณขยะมูลฝอยต่อคน มีการคัดแยกขยะเต็มรูปแบบ และสามารถกำจัดขยะที่ปลายทางได้ทั้งหมด ลดขยะอาหาร (Food Waste) ตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ตั้งแต่การผลิต/เก็บเกี่ยว การจัดเก็บ/ขนส่ง การแปรรูป/บรรจุ การกระจายสินค้าสู่ตลาด และการบริโภคในทุกกระดับ และสามารถนำอาหารส่วนเกินไปจัดสรรแบ่งปันส่วนรวมได้ สร้างและพัฒนาระบบรองรับซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่จะมีแนวโน้มเพิ่มมากยิ่งขึ้นในอนาคต ภายใต้นโยบายดิจิทัลไทยแลนด์ หรือไทยแลนด์ 4.0 พัฒนานวัตกรรมการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายง่าย
๒.๒ กำหนดให้มีการคัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางที่บ้านเรือนและอาคาร โดยเฉพาะการแยกขยะอินทรีย์และของเสียอันตราย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนแบบแยกประเภท	- มท. - อปท.	ทส.	
๒.๓ จัดระบบผู้คัดแยกขยะมูลฝอยรายย่อย (ชาเล้ง) ร้านค้าของเก่าและเครือข่ายกิจกรรมรีไซเคิลชุมชน และตลาดนัดรีไซเคิล กำหนดมาตรฐานการประกอบกิจการออกใบอนุญาต และกำกับดูแลให้ถูกสุขลักษณะ	- อปท. - สตข.	- มท. - ทส.	
๒.๔ จัดให้มีสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอย (Transfer Station) สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ห่างไกล เพื่อรวบรวมขยะมูลฝอยรอการขนส่งไปยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ส่วนพื้นที่ที่ไม่สามารถส่งขยะมูลฝอยไปกำจัดยังศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม อาทิ พื้นที่เกาะพื้นที่สูง พื้นที่หุบเขา ให้จัดการและกำจัดขยะมูลฝอยแยกเฉพาะในพื้นที่ตนเอง (Stand Alone) โดยเน้นการลด คัดแยก และนำขยะมูลฝอยกลับไปใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด	- มท. - อปท.	- ทส. - สกถ.	
๒.๕ จัดให้มีศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม โดยใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสานอย่างเหมาะสม เช่น ระบบคัดแยก ระบบหมักปุ๋ย การฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล สำหรับการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปเป็นพลังงาน เช่น การผลิตไฟฟ้า การผลิตก๊าซชีวภาพ (Biogas) เป็นต้น ให้เป็นผลพลอยได้และเป็นแรงจูงใจให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุน	- มท. - อปท.	- ทส. - สกถ.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔)
	หลัก	สนับสนุน	
๒.๖ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จัดให้มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกสุขลักษณะตามแนวคิดการสุขาภิบาลอย่างยั่งยืน (Sustainable Sanitation) หรือให้นำไปกำจัดใน อปท. อื่นที่มีระบบ และกำหนดให้ภาคเอกชนที่ประกอบกิจการรับกำจัดสิ่งปฏิกูลส่งไปกำจัดที่ระบบของ อปท. เพื่อป้องกันการลักลอบทิ้งในพื้นที่สาธารณะ	- มท. - อปท.	สธ.	
๒.๗ กำหนดมาตรการลดขยะอาหาร (Food Waste) ตั้งแต่การบริโภคในครัวเรือน ธุรกิจบริการเกี่ยวกับอาหาร และการกำจัด โดยเฉพาะในเมืองใหญ่และแหล่งท่องเที่ยว	- สธ. - ทส.	- สภาคมน ผู้ค้าปลีก ไทย	
๒.๘ กำหนดให้มีจุดรวมของเสียอันตรายชุมชนในทุกหมู่บ้าน/ชุมชน และให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัด (รวมถึงเทศบาลที่มีความพร้อม) จัดตั้งสถานที่รวบรวมของเสียอันตรายชุมชนของจังหวัด และส่งไปกำจัดในสถานที่กำจัดอย่างถูกต้อง	- มท. - อปท.	- ทส. - สธ.	
๒.๙ ให้ภาคเอกชนมีระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์เมื่อหมดอายุการใช้งาน ตั้งแต่การเก็บรวบรวมการรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR)	- ส.อ.ท. - ภาค เอกชน	- ทส. - อก. - อปท.	
๒.๑๐ จัดตั้งศูนย์เรียนรู้การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากซากผลิตภัณฑ์มีหลายประเภท และมีการจัดการที่สลับซับซ้อนแตกต่างกัน โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดตั้งและดำเนินงาน	ทส.	- อก. - ส.อ.ท. - ภาค เอกชน	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๒.๑๑ เพิ่มการจัดตั้งศูนย์กำจัดของเสียอันตรายชุมชน โรงงานคัดแยกและรีไซเคิลซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และวัสดุรีไซเคิลอื่นที่ได้มาตรฐาน โดยให้กระจายครอบคลุมทุกภูมิภาคเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการขนส่งหรือใช้บริการศูนย์จัดการกากอุตสาหกรรม และควบคุมไม่ให้กลุ่มรับซื้อของเก่าผู้ประกอบการรายย่อย และชาวบ้านถอดแยกชิ้นส่วนเพื่อขายอย่างไม่ถูกต้อง	- อก. - มท.	- ทส. - สธ.	
๒.๑๒ ออกมาตรการในการป้องกันและควบคุมสินค้าด้อยคุณภาพ สินค้ามือสอง หรือสินค้าคุณภาพไม่ได้มาตรฐานที่มีอายุการใช้งานสั้นและเกิดมลพิษเข้ามาจำหน่ายและใช้งานในประเทศ	พณ.	- ทส. - อก.	
๒.๑๓ จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการมูลฝอยติดเชื้อฉบับใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพปัญหาในปัจจุบัน รวมถึงการกำหนดประเภทขยะที่จะถูกจัดให้เป็นมูลฝอยติดเชื้อด้วย อาทิ ฝ้ายอ้อมสำเร็จรูปสำหรับเด็กและผู้ใหญ่ ยาหมดอายุ เศษวัสดุอุปกรณ์การแพทย์ในบ้านเรือน	สธ.	ทส.	
๒.๑๔ กำหนดสถานบริการสาธารณสุขขนาดเล็ก ให้ควบคุมการขนส่งมูลฝอยติดเชื้อให้เป็นไปตามระบบเอกสาร กำกับกับการขนส่งเช่นเดียวกับโรงพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุขขนาดใหญ่	สธ.	อปท.	
๒.๑๕ ให้ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นการเก็บขนแบบแยกประเภท การกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง และค่ากำจัดขยะมูลฝอยที่สอดคล้องกับต้นทุนเพื่อให้มีรายได้มาดำเนินงาน	- มท. - อปท.	- สธ. - ทส.	
๒.๑๖ เร่งรัดการออกพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยกเว้นกฎหมายส่งเสริมการลด และนำของเสียมาใช้ประโยชน์ และจัดทำกฎหมายเฉพาะการบริหารจัดการขยะในภาพรวมของประเทศ	- มท. - ทส.	- สคก.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔)
	หลัก	สนับสนุน	
๒.๑๗ ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบสถานที่บำบัด/กำจัดขยะมูลฝอย กำกับดูแลการเก็บขน บำบัดและกำจัดขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ที่กำหนดทั้งของรัฐและเอกชน	อปท.	- ทส. - สธ.	
๒.๑๘ ให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมให้ข้อเสนอแนะและร่วมตัดสินใจในโครงการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตั้งแต่เริ่มดำเนินงาน เพื่อลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากประชาชน	อปท.	มท.	
๒.๑๙ เร่งสร้างความเข้าใจและความมั่นใจกับประชาชนและชุมชนที่อยู่โดยรอบสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย ที่ได้รับงบประมาณก่อสร้างแต่ถูกคัดค้านไม่สามารถเปิดดำเนินการได้ถึงเหตุผลความจำเป็นและการเดินระบบเพื่อให้สามารถเข้าเดินระบบได้	อปท.	- มท. - ทส.	
๒.๒๐ ควบคุมกิจกรรมที่ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่ง การทำประมง การเดินเรือ เรือท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว การขนถ่ายสินค้ากลางทะเล ไม่ให้มีการทิ้งขยะมูลฝอยลงในทะเล สร้างระบบการจัดเก็บ รวบรวมขยะที่มาตามแม่น้ำ ลำคลองและนำมาจัดการอย่างถูกต้อง	คค. (กรม เจ้าท่า)	- อปท. - กษ. - กก.	
๒.๒๑ สร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก การวิจัยวัสดุทดแทนพลาสติก เพื่อลดปริมาณขยะทะเลที่ต้นทาง	ทส.	- วช. - สกว.	
การจัดการกากอุตสาหกรรม			
๒.๒๒ จัดตั้งศูนย์จัดการกากอุตสาหกรรมแบบบูรณาการให้ครอบคลุมทุกภูมิภาคและมีขีดความสามารถรองรับปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เกิดขึ้นได้อย่างเพียงพอในระยะยาว รวมถึงให้รองรับของเสียอันตรายชุมชนด้วย	อก.	- มท. - ทส.	<ul style="list-style-type: none"> ยกระดับมาตรฐานโรงงานรับบำบัด/กำจัดกากอุตสาหกรรมที่ไม่เป็นอันตราย ให้มีระบบป้องกันการปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔)
	หลัก	สนับสนุน	
๒.๒๓ กำกับให้โรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายเข้าสู่ระบบการจัดการกากอุตสาหกรรมทุกแห่ง ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติงานและการขนส่งกากอุตสาหกรรมของโรงงานให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐานและกฎระเบียบและไม่ออกใบอนุญาต/ต่อใบอนุญาตให้กับโรงงานที่ไม่เข้าระบบ	อก.		<ul style="list-style-type: none"> ปรับปรุง ออกกฎระเบียบ โดยกำหนดให้มีการสลักหลังเอกสารสิทธิที่ดินที่ถูกลำมาใช้เป็นหลุมฝังกลบกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย พัฒนาให้เป็นระบบการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบสถานที่กำจัดกากอุตสาหกรรมโดยภาคเอกชน
๒.๒๔ กำกับดูแลโรงงานที่ได้รับอนุญาตการบำบัดกำจัดกากอุตสาหกรรมให้ดำเนินการได้ตามมาตรฐาน และกฎระเบียบ	อก.		
๒.๒๕ ติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณโดยรอบสถานที่กำจัดกากอุตสาหกรรมเพื่อเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	อก.	ทส.	
การจัดการสารอันตรายในภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม			
๒.๒๖ ออกประกาศให้สารเคมีทางการเกษตรและอุตสาหกรรมที่ระบุดูอยู่ในพันธกรณีระหว่างประเทศเป็นวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายให้ครบทุกประเภท	- กษ. - อก.	- ทส. - สธ.	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบการประเมินความเสี่ยงจากสารอันตรายทางการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม
๒.๒๗ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดเก็บและการกำจัดทำลายสารอันตรายทางการเกษตรและอุตสาหกรรมที่คงค้างเสื่อมสภาพและซากบรรจุภัณฑ์สารเคมีที่เข้แล้ว และแจ้งให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการ	- กษ. - อก.	ทส.	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดให้มีกฎระเบียบเกี่ยวกับระบบการรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม (Pollution Release and Transfer Registers: PRTR)
๒.๒๘ จัดทำทำเนียบการปลดปล่อย และเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม (Pollution Release and Transfer Registers: PRTR) และบัญชีรายชื่อสารเคมีอันตราย (Priority Substance List) สำหรับอุตสาหกรรมที่จะต้องรายงาน	อก.	ทส.	<ul style="list-style-type: none"> ลดและควบคุมสารเคมีที่ใช้ในการเกษตร อุตสาหกรรม สาธารณสุข และชุมชนไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยมีระบบติดตามตั้งแต่การนำเข้า ผลิตภัณฑ์ ขนย้าย และกำจัด ตลอดจนวัฏจักร เพื่อป้องกันการตกค้างในสิ่งแวดล้อมและการลักลอบทิ้งที่ไม่ถูกต้อง และมีการประเมินผลการจัดการสารเคมีที่มีการใช้ไปแล้ว เพื่อใช้พัฒนาแนวทางการจัดการที่เหมาะสมต่อไป
๒.๒๙ ปรับปรุงทำเนียบข้อมูลสารเคมีอันตรายให้เป็นปัจจุบัน และจัดทำแผนปฏิบัติการระดับชาติ เพื่อการปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสารเคมีอันตราย	ทส.	- กษ. - อก.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๒.๓๐ พัฒนาการดำเนินงานรองรับอนุสัญญามินามาตะ ว่าด้วยสารปรอท อาทิ การจัดทำแนวทางการลดการใช้ปรอท แนวทางการควบคุมการปลดปล่อยสู่อากาศและการปล่อยสู่ดินและดินของสารปรอท	ทส.	- อก. - สธ.	
๒.๓๑ เพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบ ติดตามระบบ เอกสารกำกับการขนส่งสารเคมี เพื่อลดอุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมีอันตราย	อก.	คค.	
๒.๓๒ ผนึกระวัง ติดตามตรวจสอบพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนมลพิษสู่สิ่งแวดล้อม เส้นทาง การขนส่งสารอันตราย และบ่งชี้พื้นที่ปนเปื้อนจากกิจกรรมต่างๆ และจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง	อก.	ทส.	
๒.๓๓ ผนึกระวังและติดตามตรวจสอบปริมาณการตกค้างของสารอันตรายทางการเกษตรในสิ่งแวดล้อม ทั้งในตะกอนดิน ดิน น้ำผิวดิน น้ำใต้ดิน พืช และสัตว์ และจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง	กษ.	ทส.	
๒.๓๔ กำหนดมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดที่ครอบคลุม สารอันตรายชนิดใหม่ๆ ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตรวจพบบ่อยครั้ง	ทส.		
๒.๓๕ ปรับปรุงกฎหมายสำหรับการควบคุมโฆษณาสารเคมีทางการเกษตรให้มีความชัดเจนและเพิ่มบทลงโทษ เนื่องจากที่ผ่านมาไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบกำกับดูแลการโฆษณาสารเคมีทางการเกษตรโดยตรง	กษ.	สคป.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
การจัดการน้ำเสียชุมชน			
๒.๓๖ ประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้ทุกภาคส่วนใช้น้ำอย่างประหยัดและรู้คุณค่าเพื่อลดปริมาณการใช้น้ำ และปริมาณน้ำเสียที่จะระบายลงสู่แหล่งน้ำ	กปส.	- ทส. - มท.	<ul style="list-style-type: none"> ยกระดับคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานในระดับที่สูงขึ้นฟื้นฟูคุณภาพน้ำที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ โดยการลดมลพิษ ขจัดการทิ้งขยะ ลดการปล่อยสารเคมี บำบัดน้ำเสียจากชุมชนเมือง ลด ปริมาณ น้ำ เสีย ที่ ไม่ ผ่าน กระบวนการบำบัดจากกิจกรรมการผลิตและการบริโภคทั้งจากครัวเรือน ภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการบริการ การประหยัดน้ำในภาคบริการ และเพิ่มการนำน้ำกลับมาใช้ประโยชน์ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของแหล่งน้ำทะเลและชายฝั่ง โดยเน้นการจัดการของเสียและมลพิษบนฝั่งจากภาคชุมชนเมือง อุตสาหกรรม เกษตรกรรมตั้งแต่ต้นทาง รวมถึงปัญหาขยะทะเลในแหล่งท่องเที่ยวชายทะเล พัฒนานวัตกรรมจัดการน้ำเสียชุมชนให้มีคุณภาพดีพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์ใหม่ในอุตสาหกรรมหรือการประกอบกิจการ เพื่อเปลี่ยนแนวคิดให้น้ำเสียเป็นสิ่งที่ใช้ประโยชน์ได้ และคุ้มค่าต่อการลงทุน
๒.๓๗ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ดำเนินการตามกฎกระทรวงภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร สำหรับบ้านเรือนและอาคารประเภทต่างๆ อาทิ อาคารชุด โรงแรม ห้างสรรพสินค้า รวมทั้งที่ดินจัดสรร โดยกรณีบ้านเรือน ให้กำหนดแนวปฏิบัติให้กับ อปท. ในการอนุญาตการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียที่ต้องรับน้ำเสียจากทุกส่วนของบ้าน และกรณีที่ดินจัดสรร ให้กระทรวงมหาดไทยปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงให้ อปท. สามารถตรวจสอบและกำกับดูแลการจัดการน้ำเสียจากหมู่บ้านจัดสรรให้ครอบคลุมถึงการจัดสรรที่ดินเกิน ๑๐๐ หลังด้วย	- อปท. - มท.		
๒.๓๘ จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชนของประเทศ เพื่อเป็นข้อเสนอต่อรัฐบาลในการตัดสินใจระบบการบริหารจัดการน้ำเสียชุมชนของประเทศ ในภาพรวม อาทิ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก การลงทุนระบบ ปริมาณการงบประมาณและแผนการลงทุนในแต่ละช่วงเวลา รูปแบบการเก็บเงินค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ออกกฎหมายการจัดการน้ำเสีย	ทส.	มท.	
๒.๓๙ ปรับทิศทางการจัดการน้ำเสียรวมชุมชนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและพื้นที่ โดยให้ความสำคัญกับระบบจัดการน้ำเสียขนาดเล็กระดับชุมชนหรือกลุ่มอาคาร (Cluster Wastewater Treatment) หรือระบบบำบัดน้ำเสียแบบพึ่งพาธรรมชาติ	- มท. - อปท.	- ทส. - สกถ.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๒.๔๐ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสร้างระบบรวบรวมและบำบัดน้ำเสียรวมเพิ่มเติม โดยเฉพาะชุมชนเมืองในพื้นที่คุณภาพน้ำวิกฤต (พื้นที่ริมน้ำ) แหล่งท่องเที่ยวเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ เขตควบคุมมลพิษ และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดสนับสนุนการศึกษาออกแบบรายละเอียด (Detail Design)	- มท. - อปท.	- ทส. - สกถ.	<ul style="list-style-type: none"> กำหนดให้กิจการระบบบำบัดน้ำเสียรวมเป็นกิจการสาธารณะลักษณะเดียวกับกิจการประปาที่รัฐบาลต้องดูแลในการบริหารจัดการ โดยส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ลงทุนในการจัดการน้ำเสีย ปรับแก้ไขพระราชบัญญัติการประปา กำหนดให้จัดเก็บค่าน้ำเสียผนวกอยู่ในใบเรียกเก็บค่าน้ำประปา
๒.๔๑ แก้ไขกฎหมายหรือระเบียบเพื่อให้กระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดตั้งงบประมาณสำหรับก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมชุมชนได้นอกเหนือจากการจัดตั้งงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัดตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕	ทส.	มท.	
๒.๔๒ กำหนดอัตราค่าบริการบำบัดน้ำเสียในภาพรวมของประเทศที่สอดคล้องกับต้นทุนการบำบัดน้ำเสียและให้กระทรวงมหาดไทยออกเป็นนโยบายบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสียในระยะแรก และนำไปกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง	- ทส. - มท.	อปท.	
๒.๔๓ กำหนดให้นำรายได้จากการจำหน่ายน้ำประปาในสัดส่วนที่เหมาะสมเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมตามหลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) เพื่อนำมาใช้ในการลงทุนบำบัดน้ำเสียที่เกิดจากการใช้น้ำประปา การรักษาคุณภาพของแหล่งน้ำที่จะเป็นแหล่งน้ำดิบของการผลิตน้ำประปาและการใช้ประโยชน์ของประชาชน	มท.	- กปน. - กปภ. - ทส.	
๒.๔๔ จัดทำแนวทางการนำน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนไปใช้ประโยชน์ และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำน้ำที่บำบัดแล้วกลับไปใช้ประโยชน์	ทส.	- มท. - อปท.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
การตรวจสอบและควบคุมแหล่งกำเนิด			
๒.๔๕ กำหนด/ปรับปรุง มาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษทางน้ำ ได้แก่ อาคาร ที่ดินจัดสรร สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ฟาร์มสุกร บ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โรงงานอุตสาหกรรมแยกเฉพาะประเภท เช่น ฟอกหนัง ฟอกย้อม แป้ง เยื่อและกระดาษ ปิโตรเคมี	ทส.	- อก. - กษ - มท.	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาปรับปรุงมาตรฐาน มาตรการในการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดให้สอดคล้องกับสถานการณ์การพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยีในการผลิต รูปแบบของวิถีการใช้ชีวิต ครอบคลุมทั้งการปล่อยมลพิษจากแหล่งที่มีจุดกำเนิดแน่นอนและมีจุดกำเนิดไม่แน่นอน เพิ่มประสิทธิภาพของการตรวจสอบกำกับและบังคับใช้กฎหมายกับแหล่งกำเนิดมลพิษ โดยการกำหนดกฎระเบียบให้มีการรายงานและประเมินการระบายมลพิษของแหล่งกำเนิด อาทิ ระบบการรายงานการระบาย การปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ ระบบการรายงานคุณภาพน้ำทิ้งและอากาศเสียแบบอัตโนมัติอย่างต่อเนื่อง การให้ผู้ประกอบการประเมินตนเอง (Self-Monitoring) การกำหนดให้มีบุคคลที่สาม (Third Party) ในการตรวจสอบการระบายมลพิษ การตรวจสอบในลักษณะไตรภาคี เพื่อให้เกิดความโปร่งใสในการทำงาน และมีการทำงานแบบบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒.๔๖ กำหนดหลักเกณฑ์เพื่อส่งเสริมการนำน้ำทิ้งจากภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม กลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยเฉพาะการนำน้ำทิ้งจากอุตสาหกรรมไปใช้ประโยชน์ในภาคเกษตรกรรม	- อก. - ทส.	กษ.	
๒.๔๗ กำหนด/ปรับปรุงมาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษทางอากาศจากแหล่งกำเนิดสำคัญ ได้แก่ โรงงานกลั่นน้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากโรงงานอุตสาหกรรม ฝุ่นละอองจากโรงโม่ บด ย่อยหิน การขนถ่ายสินค้า โรงไฟฟ้าที่ใช้ของเสียเป็นเชื้อเพลิง ปริมาณรวม (Loading) ของสารเบนซิน และสาร 1,3-บิวทาไดอีน จากโรงงานอุตสาหกรรมเคมี	ทส.	- พน. - คค. - อก.	
๒.๔๘ ปรับปรุงกฎระเบียบการควบคุมมลพิษจากการขนส่งทางน้ำและเรือ ได้แก่ การขนถ่ายสินค้า ของเสียจากเรือ เช่น น้ำทิ้งเรือ น้ำอับเฉา ฝุ่นละออง ไอเสีย เสียงดัง เป็นต้น การขนส่งทางเรือ เรือท่องเที่ยว และการขนส่งสินค้าอันตราย กำกับดูแล และมีบทลงโทษที่เหมาะสม	คค. (กรมเจ้าท่า)	ทส.	
๒.๔๙ กำหนดมาตรการ แนวปฏิบัติที่ดี (Best Management Practice : BMP) และหลักเกณฑ์วิชาการในการควบคุมมลพิษแหล่งกำเนิดมลพิษที่ไม่มีจุดปล่อยแน่นอน (Non-point source) และให้ความสำคัญกับการลดปริมาณสารอาหารในรูปของไนโตรเจนและฟอสฟอรัสที่จะระบายลงสู่แหล่งน้ำ เช่น การใช้ปุ๋ยในพื้นที่เกษตร อาหารที่เหลือจากการเลี้ยงสัตว์ของเสียจากการประกอบกิจการต่างๆ	ทส.	- กษ. - มท.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๒.๕๐ นำระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring : CEMs) มาใช้โดยขยายไปในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นที่สำคัญ หรือเขตพัฒนาอุตสาหกรรม และให้หน่วยงานของรัฐสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลร่วมกัน	อก.		<ul style="list-style-type: none"> สร้างและพัฒนาระบบการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ (Public Disclosure) เพื่อสร้างความร่วมมือและแรงผลักดันให้ผู้ก่อมลพิษมีการจัดการมลพิษให้เป็นไปตามมาตรฐานเป็นการสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานของภาครัฐและผู้ประกอบการในการจัดการมลพิษ และให้หน่วยงานของภาครัฐหรือโครงการของรัฐเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎหมายและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ
๒.๕๑ นำผลการติดตามตรวจสอบตามมาตรการรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น รายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รายงานวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพ (IEE,EIA,E-HIA) รวมถึงการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (Code of practice: COP) ไปใช้ในการกำกับ บังคับใช้กฎหมาย อนุมัติ อนุญาตและต่ออายุใบอนุญาตประกอบกิจการ	ทส.	- อก. - มท. - อปท.	
๒.๕๒ ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายกับผู้ก่อมลพิษ โดยให้ความสำคัญในพื้นที่วิกฤต ส่งเสริม เพิ่มศักยภาพในการจัดการมลพิษให้กับผู้ก่อมลพิษที่ละเมิดกฎหมาย และหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎหมาย	- อก. - ทส.	- คค. - อปท.	
๒.๕๓ กำหนดให้สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงต้องติดตั้งระบบควบคุมไอระเหยน้ำมัน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) ในเมืองใหญ่	พน.	ทส.	
๒.๕๔ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำกับดูแล และส่งเสริมการประกอบกิจการที่อยู่ในชุมชน สถานประกอบการขนาดเล็กที่เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ให้มีการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง และกำหนดเป็นหลักเกณฑ์และเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมในการออกใบอนุญาตด้วย	อปท.	- มท. - สธ. - ทส.	
๒.๕๕ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลการตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงาน สิทธิและหน้าที่ของแหล่งกำเนิดมลพิษ ให้เป็นที่รับทราบในวงกว้าง	- อก. - ทส.	- กษ. - คค. - มท.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๒.๕๖ ใช้กลไกเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมรอบแหล่งกำเนิด เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเปิดเผยข้อมูลการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อมและสร้างแรงผลักดันให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามกฎหมาย	ทส.		
การตรวจสอบและควบคุมยานพาหนะ			
๒.๕๗ พัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานเครื่องยนต์ คุณภาพเชื้อเพลิง และมาตรฐานการระบายมลพิษจากยานพาหนะให้ทันกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมยานยนต์ ได้แก่ ค่าควันดำ ก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์และก๊าซไฮโดรคาร์บอนของรถยนต์ที่ใช้งานแล้วตามมาตรฐาน EURO 4 รถยนต์ใหม่ประเภทรถยนต์เบนซินขนาดเล็กตามมาตรฐาน EURO 6 รถจักรยานยนต์และรถยนต์ดีเซลขนาดเล็กตามมาตรฐาน EURO 5 รถยนต์ดีเซลขนาดใหญ่ตามมาตรฐาน EURO 4 และคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงตามมาตรฐาน EURO 5	ทส.	- อก. - พน. - สภาคมน ยานยนต์	<ul style="list-style-type: none"> ยกระดับมาตรฐานการระบายมลพิษจากยานพาหนะให้รองรับมาตรฐานสากล อาทิ รถยนต์ดีเซลขนาดเล็กตามมาตรฐาน EURO 6 รถยนต์ดีเซลขนาดใหญ่ตามมาตรฐาน EURO 4/5/6 ให้นำผลการตรวจมลพิษจากยานพาหนะเชื่อมโยงกับการต่อทะเบียนประจำปี เพื่อให้ผู้ครอบครองยานพาหนะให้ความสำคัญและตระหนักในการบำรุงรักษาสภาพรถยนต์สม่ำเสมอ
๒.๕๘ พัฒนามาตรฐานการตรวจสภาพรถยนต์และเรือยนต์ประจำปี ปรับปรุงระบบการตรวจสภาพรถยนต์และเรือยนต์ให้มีการตรวจมลพิษตามมาตรฐานการระบายมลพิษทางอากาศและเสียงจากยานพาหนะ กำกับดูแลการดำเนินงานของสถานตรวจสภาพรถยนต์และเรือยนต์ให้มีมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ	คค.	ทส.	<ul style="list-style-type: none"> เพิ่มบtlงโทษกรณีผู้ขับขีรถยนต์และเรือยนต์ที่มีพฤติกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศและเสียงดังรบกวนประชาชนใกล้เคียง
๒.๕๙ ตรวจจับและบังคับใช้กฎหมายกับยานพาหนะ โดยเฉพาะในเขตเมืองและการบรรทุกขนส่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ ส่งเสริม เพิ่มศักยภาพในการดูแลเครื่องยนต์สภาพยานพาหนะ และการขนส่งกับผู้ขับขีที่ละเมิดกฎหมาย และหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นตัวอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎหมาย	- คค. - สตข. - ทส.		

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
การจัดการปัญหาหมอกควัน			
๒.๖๐ จัดที่ดินทำกินในสัดส่วนที่เหมาะสมให้กับเกษตรกรในพื้นที่ป่า เพื่อลดการเผาป่าจากการบุกรุก และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการส่งเสริมการทำเกษตรปลอดการเผา โดยใช้วิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) เป็นมาตรฐานบังคับสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ หรือปลูกพืชทางเลือกทดแทนการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่สูงเพื่อลดการเผา	- ทส. - กษ.		<ul style="list-style-type: none"> จัดการกับปัญหาหมอกควันโดยคำนึงถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจ ความยากจน และวิถีชีวิต การควบคุมการเผา ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน และการให้ความรู้แก่ประชาชน ถึงผลกระทบจากปัญหาหมอกควันต่อสุขภาพของประชาชน ขยายการใช้วิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) เป็นมาตรฐานบังคับสำหรับพืชทางการเกษตรที่เป็นสาเหตุของการลักลอบเผาในที่โล่ง เช่น อ้อย เป็นต้น
๒.๖๑ ส่งเสริมความร่วมมือจากชุมชนติดแนวเขตป่าอยู่ร่วมกับป่าอย่างยั่งยืน โดยไม่เผาป่า หรือเผาเศษวัสดุทางการเกษตร ติดตามเฝ้าระวังพื้นที่เสี่ยงการเกิดไฟป่าและการเผา	ทส.	กษ.	
๒.๖๒ ดำเนินมาตรการควบคุมการเผาในพื้นที่ทั่วไป ประกอบด้วย พื้นที่การเกษตร โดยส่งเสริมการจัดการเศษวัสดุทางการเกษตร การปรับรูปแบบการทำเกษตร ควบคุมการเผา ควบคุมกับการสร้างวิถีการเกษตร ปลอดการเผา และการงดการเผาในชุมชน งดเผาริมทาง รวมถึงการเผาในที่ดินว่างเปล่า ซึ่งเจ้าของที่ดินจะจัดการกับพื้นที่หรือกำจัดวัชพืช	- กษ. - อปท.	มท.	
๒.๖๓ ให้ผู้ประกอบการและพ่อค้าคนกลางมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหา เช่น จัดการเศษวัสดุทางการเกษตรรับซื้อผลผลิตจากเกษตรกรที่ได้รับการตรวจรับรองตามวิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practice: GAP) ไม่รับซื้อผลผลิตที่มาจากกรนุกรุก/เผาป่า	กษ.	- พณ. - ทส. - ภาคเอกชน	
๒.๖๔ ดำเนินงานตามข้อตกลงอาเซียนด้านการจัดการหมอกควันข้ามแดนและผลักดันการดำเนินการตามกรอบโรดแมปอาเซียนปลอดหมอกควัน (ASEAN Haze-Free Roadmap) ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม	ทส.	กต.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
การจัดการมลพิษเชิงพื้นที่			
๒.๖๕ กำหนดมาตรการป้องกันและจัดการมลพิษเพื่อรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรมและ/หรือในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงการป้องกันผลกระทบต่อสุขภาพ	- อก. - นร.	- สศช. - ทส. - สธ.	<ul style="list-style-type: none"> บริหารจัดการและประเมินผลพื้นที่ที่มีปัญหามลพิษที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยประชาชนหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น เขตควบคุมมลพิษ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พื้นที่การทำเหมืองแร่ แหล่งอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ พื้นที่ปนเปื้อนมลพิษเพื่อนำไปสู่การดำเนินการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่ ทั้งการเพิ่มระดับความเข้มงวด และการสร้างแรงจูงใจ
๒.๖๖ กำกับดูแลและติดตามการประกอบกิจการในพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อพื้นที่รอบนอก รวมถึงการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสุขภาพ	อก.	- ทส. - มท. - สธ.	
๒.๖๗ เร่งรัดการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่วิกฤต ได้แก่ พื้นที่เขตควบคุมมลพิษที่มีการประกาศไปแล้ว ๑๘ พื้นที่ หมู่บ้าน/ชุมชนที่ประกอบอาชีพคัดแยกชิ้นส่วนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่ถูกต้อง พื้นที่เหมืองแร่ที่มีปัญหาการปนเปื้อน	- อก. - ทส.	- มท. - อปท. - กษ.	
๒.๖๘ วางระบบการจัดการน้ำเสียและขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศและพื้นที่อุทยานแห่งชาติ	- อปท. - ทส.	- มท. - กก.	
๒.๖๙ ปรับปรุงลำน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการไหลเวียนของน้ำและเพิ่มออกซิเจน เช่น ขุดลอก กำจัดผักตบชวาไม่ทิ้งขยะ ส่งเสริมให้แหล่งน้ำเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้มีการดูแลรักษาคุณภาพน้ำ	อปท.	- มท. - กษ. - คค.	
๒.๗๐ เพิ่มประสิทธิภาพในการได้ตอบเหตุฉุกเฉินด้านมลพิษ เช่น การรั่วไหลของสารเคมี อุบัติเหตุจากการขนส่งสารเคมี การเกิดเพลิงไหม้จากสารเคมี น้ำมันรั่วไหล	อก.	- ทส. - มท.	
๒.๗๑ ให้มีการเชื่อมโยงฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานในเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะข้อมูลผลการตรวจวัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม มลพิษจากแหล่งกำเนิด ผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยจากภาวะมลพิษ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังสถานการณ์มลพิษในพื้นที่	ทส.	- อก. - สธ.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ			
การบริหารจัดการในภาพรวม			
๓.๑ ศึกษาและกำหนดศักยภาพการรองรับมลพิษของพื้นที่ (Carrying Capacity) เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณากำหนดประเภทและจำนวนสถานประกอบการในพื้นที่สำคัญโดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นเป้าหมายของพัฒนา เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่เขตอุตสาหกรรมหลัก	อก.	- ทส. - สศช.	<ul style="list-style-type: none"> • ดำเนินนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจโดยพิจารณากำหนดทิศทางจากดัชนีชี้วัดการเติบโตที่คำนึงถึงต้นทุนด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม (Green GDP) เป็นหลัก • ใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ในการบริหารพื้นที่พัฒนา หรือโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ทุกแห่ง • ให้มีการเตรียมการล่วงหน้าในการจัดทำมาตรการรองรับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Green Precautionary) ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ต่างๆ อาทิ รูปแบบของเมือง รูปแบบของวิถีการใช้ชีวิต โครงสร้างทางเศรษฐกิจ โครงการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การเป็นภูมิภาคอาเซียน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาพลังงานทางเลือกใหม่ ปัญหามลพิษข้ามแดน
๓.๒ ให้ระบบของรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสุขภาพ (IEE,EIA,E-HIA) รวมถึงการปฏิบัติตามประมวลหลักการปฏิบัติ (Code of Practice: COP) เป็นเครื่องมือในการป้องกันการเกิดมลพิษและการควบคุมการดำเนินงานของสถานประกอบการให้เป็นไปตามมาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษที่กำหนด	- ทส. - อก. - อปท.	- มท. - สธ.	
๓.๓ กำหนดและจัดทำฐานข้อมูลกลางสำคัญด้านมลพิษของประเทศที่เชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฐานข้อมูลคุณภาพสิ่งแวดล้อม ฐานข้อมูลแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทและข้อมูลการระบายมลพิษของแต่ละแหล่งกำเนิด ฐานข้อมูลสารเคมี ฐานข้อมูลกากอุตสาหกรรม ฐานข้อมูลขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ฐานข้อมูลการตรวจสภาพรถยนต์ ฐานข้อมูลด้านพลังงาน โดยทุกส่วนราชการสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลกลางและใช้ประโยชน์ในการอนุมัติ อนุญาต กำกับดูแล ในการประกอบกิจการ	อก.	- กษ. - คค. - ทส. - พน.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๓.๔ กำหนดสัดส่วนงบประมาณด้านสิ่งแวดล้อมในระบบงบประมาณของประเทศ เพื่อสนับสนุนให้การจัดการมลพิษมีประสิทธิภาพมากขึ้น พิจารณางบประมาณตามประเด็นหรือวาระสำคัญ (Agenda-base) มากกว่าตามภารกิจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน และใช้เงื่อนไขงบประมาณบูรณาการในการขับเคลื่อนโครงการสำคัญ	สงป.	สกก.	<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาฐานข้อมูลกลางของประเทศที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดมลพิษคุณภาพสิ่งแวดล้อม สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และอื่นๆ เพื่อใช้เป็นศูนย์กลางข้อมูลที่จะเปิดเผยต่อสาธารณะ เชื่อมโยงการให้บริการระหว่างหน่วยงานและนำมาใช้ในการบริหารจัดการมลพิษทั้งในระดับประเทศและในระดับพื้นที่ สร้างระบบ พัฒนาเทคโนโลยีและเครือข่ายการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและหรือภาวะมลพิษให้ครอบคลุมทุกประเภทมลพิษ หรือชนิดมลพิษที่มีผลกระทบ มีระบบเตือนภัยด้านมลพิษทั้งในระดับพื้นที่ ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ ระดับอาเซียน และการรายงานต่อสาธารณะ และหน่วยงานรับผิดชอบ
๓.๕ กำหนดให้มีตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อมในลักษณะตัวชี้วัดร่วมเชื่อมโยงจากระดับกระทรวง กรม จังหวัด จนถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สำนัก งาน กพร.	- มท. - ทส.	
๓.๖ สร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ในการจัดการมลพิษ อาทิ การให้รางวัลยกย่องเชิดชูการรายงานสาธารณะ การจัดสรรงบประมาณจากส่วนกลางโดยพิจารณาจากผลการดำเนินงานของอปท. เป็นต้น	- มท. - สกก.	อปท.	
๓.๗ เพิ่มการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะมลพิษที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบและมีความเสี่ยงต่อสุขภาพ เช่น ฝุ่นละอองขนาดเล็ก ๒.๕ ไมครอน (PM _{2.5}) สารประกอบกลุ่มโพลีไซคลิกอะโรมาติกไฮโดรคาร์บอน (PAHs) และพยากรณ์สถานการณ์มลพิษเพื่อแจ้งเตือนแก่ประชาชนโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ตลอดเวลา	ทส.		

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔)
	หลัก	สนับสนุน	
การเข้ามาตราทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการทางสังคม			
๓.๘ กำหนดเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลดการปล่อยมลพิษ ได้แก่ ภาษีการระบายมลพิษทางน้ำ ภาษีน้ำมัน เพิ่มภาษียรถยนต์เก่าหรือรถยนต์ที่ปล่อยมลพิษมาก ค่าธรรมเนียมการให้บริการเก็บขนและกำจัดขยะมูลฝอย ค่าธรรมเนียมการบำบัดน้ำเสีย	กค.	ทส.	<ul style="list-style-type: none"> • ประยุกต์ใช้หลักการผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) และหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้ประโยชน์และการรักษาสิ่งแวดล้อม • กำหนดเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ประเภทอื่นเพิ่มเติม ภายใต้แนวคิดที่ว่ามลพิษมีค่าใช้จ่าย เพื่อให้สะท้อนต้นทุนด้านสิ่งแวดล้อมตามหลักการผู้ก่อให้เกิดมลพิษเป็นผู้รับผิดชอบ ค่าใช้จ่ายเพื่อจูงใจให้เกิดการพัฒนาการผลิตและการบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยลดปริมาณมลพิษที่จะเกิดจากการผลิตหรือการประกอบการแทนการปล่อยให้เกิดขึ้นและเสียค่าใช้จ่ายในการบำบัดหรือกำจัดสูง เช่น ภาษีสีสิ่งแวดล้อม การกำหนดสิทธิการปล่อยมลพิษ ภาษีคาร์บอนจากยานยนต์ ค่าธรรมเนียมผลิตภัณฑ์ที่มีมลพิษสูง ระบบมัดจำ-คืนเงิน (Deposit-Refund System) บรรจุภัณฑ์ต่างๆ โดยเน้นหลัก 3Rs หลักประกันความเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อม และออกเป็นพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการมลพิษของภาครัฐ
๓.๙ กำหนดประเภทกิจการที่มีความเสี่ยงที่จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และให้จัดทำหลักประกันความเสี่ยงในการที่จะก่อให้เกิดมลพิษ โดยให้ครอบคลุมถึงการขจัดใช้ให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบและการฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อม และพัฒนาเป็นกองทุนเพื่อประกันความเสี่ยง หรือกองทุนฟื้นฟูสำหรับกิจการที่มีความเสี่ยง	อก.	ทส.	
๓.๑๐ จัดให้มีระบบการชดเชยให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากกิจการของรัฐ หรือกิจการสาธารณประโยชน์ เช่น ที่ตั้งศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม ที่ตั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวม โรงไฟฟ้า	- มท. - ทส.	อปท.	
๓.๑๑ ใช้มาตรการทางสังคมติดตาม เฝ้าระวัง ตรวจสอบ แจ้งข้อมูลข่าวสารผู้ฝ่าฝืนกฎหมายสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้สื่อมวลชนและนักข่าวประชาชนช่วยติดตามดูแลสิ่งแวดล้อม	ทส.	- มท. - อปท.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
			<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาและบังคับใช้เครื่องมืออื่นเพื่อใช้ร่วมกับเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ เช่น การเปิดเผยข้อมูล การติดฉลาก และสร้างภาพลักษณ์ของสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การใช้เครื่องมือทางสังคมหรือการลงโทษทางสังคม
การเพิ่มประสิทธิภาพด้านกฎหมาย			
๓.๑๒ กำหนดให้หน่วยงานซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายอื่น ๆ นำมาตรวจหรือมาตรฐานตามกฎหมายสิ่งแวดล้อม มากำหนดเป็นเงื่อนไขในการสั่งอนุญาตหรือต่ออายุใบอนุญาต โดยให้ถือเป็นเงื่อนไขที่กำหนดตามกฎหมายในเรื่องนั้นด้วย	- อก. - มท.	- ทส. - อปท.	<ul style="list-style-type: none"> ทบทวนกฎหมาย กฎระเบียบต่างๆ เป็นระยะเพื่อให้เอื้อต่อการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ การบังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนการดำเนินการเกี่ยวกับคดีสิ่งแวดล้อมและการเยียวยาความเสียหายด้านสิ่งแวดล้อม จัดทำประมวลกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อน มีเจ้าภาพชัดเจน และลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน ออกพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ผู้ก่อมลพิษมีการจัดการมลพิษและเปลี่ยนพฤติกรรมให้ลดมลพิษ
๓.๑๓ ปรับปรุงกฎระเบียบภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	- อก. - สธ. - คค. - มท.	- ทส. - อปท.	
๓.๑๔ ให้กระทรวงสาธารณสุขเร่งกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กที่เป็นกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้ครบทุกประเภท และออกเป็นกฎกระทรวงเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปออกข้อกำหนดท้องถิ่น	สธ.	- อปท. - มท. - ทส.	
๓.๑๕ ปรับปรุงกฎระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น เพื่อให้มีอำนาจในการควบคุม กำกับดูแลการประกอบกิจการ	- อก. - ทส. - พน.	มท.	
๓.๑๖ ออกกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีการระบายมลพิษทางน้ำ	กค.	- ทส. - อก.	
๓.๑๗ ใช้กลไกคณะกรรมการว่าด้วยการประสานงานเพื่อบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมเร่งรัดการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งการดำเนินคดีแพ่งคดีอาญา และคดีปกครอง การป้องกันและปราบปรามการละเมิดกฎหมายและแก้ไขเยียวยาความเสียหาย	ทส.	ยธ.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔)
	หลัก	สนับสนุน	
ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ ในการจัดการมลพิษ			
๓.๑๘ ให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เพื่อการประสานและบูรณาการการดำเนินงานในระดับจังหวัดและท้องถิ่น	- ทส. - มท. - อภ. - กษ. - สธ.		<ul style="list-style-type: none"> พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการมลพิษในลักษณะองค์รวมไปสู่การทำงานตามประเด็นหรือวาระ (Agenda-based Approach) เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐด้วยกัน และกระจายการจัดการมลพิษจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นและชุมชนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องกันของทิศทางนโยบาย เกิดการเรียนรู้ระหว่างกัน และมีความยืดหยุ่นในการดำเนินการ และสนับสนุนการจัดตั้งพันธมิตรความร่วมมือท้องถิ่นและชุมชน
๓.๑๙ ให้เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) มีบทบาทในการเฝ้าระวัง ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม การแจ้งเหตุมลพิษและอุบัติภัย และร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงานในการจัดการมลพิษของภาครัฐ โดยเฉพาะในพื้นที่วิกฤต	- ทส. - ทสม.	มท.	<ul style="list-style-type: none"> ภาคีเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทสม.) และเครือข่ายอื่นร่วมแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมของตนเอง ร่วมตรวจสอบและติดตามการแก้ไขปัญหามลพิษของส่วนราชการและผู้ประกอบการ การติดตามเฝ้าระวังการระบายมลพิษจากการประกอบการ แจ้งข้อมูลข่าวสารสิ่งแวดล้อม
๓.๒๐ เพิ่มบทบาทของชุมชนในการร่วมจัดสภาพแวดล้อมของชุมชนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีการดูแลสิ่งแวดล้อมในชุมชน แหล่งน้ำ การจัดการน้ำเสีย การจัดการขยะมูลฝอย สารอันตรายและของเสียอันตราย มลพิษบริเวณที่อยู่อาศัย การจรรยาบรรณการจัดการพื้นที่สีเขียว การไม่เผาในที่โล่ง	มท.	- อปท. - สธ. - ทส.	<ul style="list-style-type: none"> สร้างเครือข่ายนักวิชาการและนักวิจัยในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมในการจัดการมลพิษและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Green Technology) โดยผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้าน รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมที่อาจจะเกิดขึ้นจากการพัฒนา
๓.๒๑ สนับสนุนการวิจัยโดยให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อม เพื่อนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ถึงการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างนวัตกรรม เช่น การจัดการขยะอินทรีย์ในบ้าน วัสดุทดแทนไมโครพลาสติกเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเล วัสดุทดแทนผลิตภัณฑ์กำจัดยาก (เช่น โฟมพลาสติก) การนำวัสดุรีไซเคิลมาเป็นวัตถุดิบในการผลิต การประเมินวัฏจักรชีวิตผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Assessment : LCA) การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Eco-design) เครื่องมืออุปกรณ์การวิเคราะห์มลพิษ ระบบป้องกันสุขภาพให้กับผู้ปฏิบัติงานจากกระบวนการจัดการมลพิษ การเตรียมการรับมือมลพิษใหม่ เช่น ฝุ่นละอองขนาดนาโน (Nano-Particles) มลพิษข้ามแดนระยะไกล (Long Range Transport Pollution)	วช.	- วท. - สกว.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๓.๒๒ จัดทำพื้นที่ต้นแบบศูนย์การเรียนรู้ หรือกรณีตัวอย่างในการจัดการมลพิษทางน้ำ มลพิษทางอากาศ การจัดการขยะมูลฝอย การจัดการสารอันตรายและของเสียอันตราย และเผยแพร่ไปในวงกว้าง ทั้งในระดับประเทศจนถึงระดับครัวเรือน	- มท. - อปท.	- ทส. - อก. - สธ.	
๓.๒๓ ให้สถานศึกษาบรรจุหลักสูตร ปลุกฝังอบรมตั้งแต่เด็ก ๆ ให้ใช้ชีวิตอย่างพอเพียง บริโภคสินค้าอย่างพอดี และจัดกิจกรรมให้เด็กและเยาวชน ฝึกปฏิบัติเพื่อเข้าสู่พฤติกรรมกรรมการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการศึกษานอกระบบและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในสังคม เพื่อให้ประชาชนและชุมชนร่วมคิดร่วมทำในการรักษาสิ่งแวดล้อม การจัดการมลพิษ และดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ศธ.	ทส.	
๓.๒๔ ใช้หลักการความเป็นหุ้นส่วนของรัฐและเอกชน จูงใจให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุนในการจัดสร้างระบบจัดการของเสียตามหลักวิชาการ ทั้งน้ำเสีย ขยะมูลฝอยของเสียอันตราย มูลฝอยติดเชื้อ กากอุตสาหกรรมจากภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ภาคบริการ และภาคชุมชน	- ทส. - อก. - มท.	ภาค เอกชน	
๓.๒๕ ประชาสัมพันธ์เชิงรุกเพื่อสร้างความเข้าใจและรับฟังความเห็นของประชาชนในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐเพื่อให้ภาคส่วนต่างๆ เข้าใจ สนับสนุน และลดการต่อต้านการดำเนินงานในการจัดการสิ่งแวดล้อม	- ทส. - มท. - อก.		
๓.๒๖ สร้างศักยภาพของสื่อมวลชนด้านสิ่งแวดล้อม ให้มีการผลิตสื่อสร้างสรรค์ด้านมลพิษ เพื่อเพิ่มความตระหนักและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านมลพิษให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย	กปส.	ทส.	

ระยะ ๕ ปีแรก แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	หน่วยงาน รับผิดชอบ		ระยะ ๑๐ - ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๙)
	หลัก	สนับสนุน	
๓.๒๗ จัดทำข้อมูลและองค์ความรู้ด้านการจัดการมลพิษในรูปแบบที่เข้าใจง่ายเพื่อสื่อสารกับประชาชนในวงกว้าง เช่น Infographic ใช้สื่อและสื่อทางสังคม ทั้งรูปแบบเก่าและรูปแบบใหม่ เช่น Line Facebook Mobile Application สื่อโทรทัศน์ วิทยู และสื่อสิ่งพิมพ์ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในช่วงวัยต่างๆ	ทุก หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง		
การดำเนินงานตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ			
๓.๒๘ ให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนปฏิบัติตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ	- ทส. - อก. - กษ. - สธ. - พณ.	กต.	<ul style="list-style-type: none"> ส่งเสริมความร่วมมือทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อรองรับการดำเนินงานตามข้อผูกพันและพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของประเทศ เตรียมความพร้อมมาตรการเพื่อรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากมาตรการทางการค้า การออกกฎระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม ความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ดำเนินงานเชิงรุกกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศสมาชิกตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ ในการจัดการปัญหามลพิษข้ามแดน
๓.๒๙ การดำเนินการเพื่อเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญา มินามาตะว่าด้วยปรอท ทั้งการจัดทำทำเนียบข้อมูลแผนปฏิบัติการระดับชาติ แนวทางการลดการใช้และการควบคุมการปลดปล่อยสารปรอทออกสู่สิ่งแวดล้อม	ทส.	กต.	
๓.๓๐ เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการเจรจาจัดการมลพิษระหว่างประเทศ มีการหารือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดท่าทีที่เหมาะสมของประเทศไทยในการเจรจา	กต.	- ทส. - อก. - กษ. - สธ.	
๓.๓๑ ดำเนินงานร่วมกันในระดับภูมิภาคอาเซียนเพื่อจัดการปัญหามลพิษข้ามแดน เช่น ปัญหาหมอกควันข้ามแดน การลักลอบขนส่งสินค้า สารอันตราย ยานพาหนะ เป็นต้น	ทส.	กต.	
๓.๓๒ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านการจัดการมลพิษสู่สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	ทส.	- กต. - อก. - สธ. - กษ.	
๓.๓๓ ให้มีการกำหนดหัวข้อการศึกษาวิจัยไว้ในยุทธศาสตร์การวิจัยของประเทศ และดำเนินการวิจัยเพื่อรองรับการปฏิบัติตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ	วช.	สกว.	

๗. โครงการ/กิจกรรมสำคัญในระยะ ๕ ปี ภายใต้แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม สามารถตอบสนองต่อเป้าประสงค์และตัวชี้วัดในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ร่วมกัน รวมทั้งใช้เป็นกรอบในการขอรับการจัดสรรงบประมาณประจำปีของหน่วยงาน งบประมาณในลักษณะบูรณาการ และอื่นๆ จึงกำหนดโครงการ/กิจกรรมสำคัญใน ๓ ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ภายใต้แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การป้องกันและลดการเกิดมลพิษที่ต้นทาง

๗.๑ โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมสีเขียวและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ เพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพในการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของอุตสาหกรรม โดยกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายให้มีประเภทและจำนวนที่มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ สนับสนุนและยกระดับโรงงานอุตสาหกรรมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตใช้วัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง ลดการระบายมลพิษในทุกขั้นตอนตั้งแต่การออกแบบ การใช้วัตถุดิบจนถึงผลิตภัณฑ์ขั้นสุดท้าย พัฒนามาตรฐานและฉลากสินค้าที่รับรองสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยกย่องมอบรางวัลให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานหลัก : กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

๗.๒ โครงการส่งเสริมเกษตรกรรมปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามความเหมาะสมของพื้นที่ (Zoning) พัฒนาระบบการผลิตสินค้าเกษตรทั้งการเพาะปลูก การปศุสัตว์ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีคุณภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ปลอดภัย ส่งเสริมการลดการใช้สารเคมี มีการจัดการน้ำเสียให้ได้มาตรฐาน ทำการเกษตรปลอดการเผา การสร้างตลาด พัฒนามาตรฐานการรับรองสินค้าเกษตร สร้างฉลากสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยกย่องมอบรางวัลให้แก่เกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานหลัก : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงพาณิชย์

๗.๓ โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องกับการท่องเที่ยวให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยศึกษาเพื่อประเมินขีดความสามารถของพื้นที่ (Carrying Capacity) ที่จะรองรับจำนวนนักท่องเที่ยว ส่งเสริมระบบการจัดการขยะมูลฝอย น้ำเสีย การจัดการระบบจราจรเพื่อลดมลพิษทางอากาศในแหล่งท่องเที่ยว กำหนดมาตรฐานรับรองแหล่งท่องเที่ยวและธุรกิจบริการต่อเนื่องกับการท่องเที่ยว ยกย่องมอบรางวัลให้แก่แหล่งท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

หน่วยงานหลัก : กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๔ โครงการส่งเสริมสถานประกอบการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาสถานประกอบการ โดยเฉพาะสถานประกอบการขนาดกลางและขนาดเล็กที่ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้มีการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้มีการลดใช้ทรัพยากร และลดการเกิดน้ำเสียและขยะมูลฝอย กำหนดมาตรฐานรับรองสถานประกอบการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ยกย่องมอบรางวัลให้แก่สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน

หน่วยงานหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๕ โครงการประหยัดพลังงานและลดมลพิษในภาคขนส่ง โดยการรณรงค์ให้ใช้การเดินทางที่ไม่เกิดมลพิษ จัดให้มีระบบการเชื่อมต่อเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้ระบบขนส่งสาธารณะ พัฒนาระบบการจัดการจราจรที่ลดมลพิษทางอากาศ ส่งเสริมการผลิตยานพาหนะที่ประหยัดพลังงานและระบายมลพิษต่ำ ส่งเสริมการใช้เชื้อเพลิงสะอาดและเชื้อเพลิงทางเลือก พัฒนาระบบการกำจัดซากแบตเตอรี่จากยานยนต์และแผง Solar Cell จากระบบการใช้พลังงานทดแทน

หน่วยงานหลัก : กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กรุงเทพมหานคร องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗.๖ โครงการส่งเสริมการใช้สินค้าและบริการ สาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยรณรงค์ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ประชาชนและเยาวชน เพื่อปรับพฤติกรรมการใช้วิถีชีวิต การบริโภคที่ไม่ฟุ่มเฟือย ส่งเสริมการเลือกใช้สินค้าที่ติดฉลากสิ่งแวดล้อม จัดโปรแกรมส่งเสริมการซื้อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการ “บัตรเขียวเขียวทั่วไทย” โครงการ “ธงเขียวคู่ธงฟ้า”

หน่วยงานหลัก : กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพในการบำบัด กำจัดของเสีย และควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิด

๗.๗ การขับเคลื่อนแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) โดยจัดการขยะมูลฝอยตกค้างในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่ทั่วประเทศ สร้างระบบจัดการที่เหมาะสม กำจัดแบบศูนย์รวม และแปรรูปผลิตพลังงานโดยมีเอกชนร่วมลงทุน จัดให้มีสถานที่รวบรวมและจัดการของเสียอันตรายชุมชน สถานที่กำจัดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย และศูนย์กำจัดมูลฝอยติดเชื้อให้เพียงพอ วางระเบียบมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เพื่อให้เกิดการลดและคัดแยกตั้งแต่ต้นทางและเก็บ รวบรวม ขนส่ง และกำจัดอย่างถูกต้อง การสร้างวินัยและจิตสำนึกประชาชน

หน่วยงานหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๘ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยส่งเสริมการสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบ ขยายผลดำเนินงานลดและคัดแยกขยะมูลฝอย การประหยัดและลดปริมาณการใช้น้ำ การบำบัดน้ำเสียจากบ้านเรือน และส่งเสริมการนำน้ำทิ้งกลับมาใช้ประโยชน์ตามหลักการ 3Rs ไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ

หน่วยงานหลัก : องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗.๙ การกำกับดูแล ควบคุมแหล่งกำเนิดมลพิษ และบังคับใช้กฎหมาย โดยกำหนดมาตรฐาน มาตรการ และแนวทางในการควบคุมมลพิษจากแหล่งกำเนิดในพื้นที่เฉพาะ เช่น เขตเศรษฐกิจพิเศษ พื้นที่ท่องเที่ยว เขตนิคมอุตสาหกรรม เขตควบคุมมลพิษ การกำกับดูแล ติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายให้แหล่งกำเนิด จัดทำระบบการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมสู่สาธารณะ เช่น Public Disclosure การเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม (PRTR)

หน่วยงานหลัก : กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๗.๑๐ การจัดการมลพิษในพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่วิกฤต โดยดำเนินการจัดการมลพิษในพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่วิกฤต ได้แก่ พื้นที่ที่มีปัญหาหมอกควัน ๙ จังหวัดภาคเหนือ เขตควบคุมมลพิษ ตำบลมาบตาพุด จังหวัดระยอง และตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี พื้นที่วิกฤตคุณภาพน้ำ

หน่วยงานหลัก : กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการมลพิษ

๗.๑๑ โครงการการจัดเก็บภาษีมลพิษ ค่าธรรมเนียม และค่าบริการด้านสิ่งแวดล้อม โดยศึกษาและออกกฎหมายเพื่อจัดเก็บภาษีการระบายมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ การลดภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เร่งรัดการออกและบังคับใช้กฎหมายในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขนและกำจัด ขยะมูลฝอย สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บค่าบริการบำบัดน้ำเสีย ให้มีการจัดเก็บค่าการใช้ประโยชน์จากน้ำเพื่อการผลิตน้ำประปาจากการประปา

หน่วยงานหลัก : กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย

๗.๑๒ โครงการพัฒนากฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำกฎหมาย กฎระเบียบ ระบบการรายงานการปลดปล่อย และเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม (PRTR) การเตรียมความพร้อมในการออกกฎหมายอนุบัญญัติภายใต้กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม การแก้ไขกฎระเบียบให้นำผลการติดตามการดำเนินงานตามมาตรการด้านสิ่งแวดล้อมมาใช้ประกอบการตอบอนุญาตการประกอบกิจการ การแก้ไขกฎระเบียบให้มีการนำผลการติดตามตรวจสอบมลพิษเพื่อไปเชื่อมโยงกับระบบการอนุมัติ อนุญาตการประกอบกิจการ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายควบคุมมลพิษจากการขนส่งทางน้ำ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยให้มีความสอดคล้องกับกฎหมายด้านสิ่งแวดล้อมในระดับสากล

หน่วยงานหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม

๗.๑๓ โครงการเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพให้แก่บุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมและภาคประชาชนให้มีความรู้และมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ส่งเสริมการสร้างพื้นที่ต้นแบบ ศูนย์การเรียนรู้การจัดการมลพิษทางน้ำ ทางอากาศ และการจัดการขยะมูลฝอย สารอันตราย และของเสียอันตรายในชุมชน ส่งเสริมให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านมลพิษสู่สาธารณะ

หน่วยงานหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ กรมประชาสัมพันธ์

๗.๑๔ โครงการพัฒนาและวิจัยเพื่อสนับสนุนการจัดการมลพิษ โดยสนับสนุนการวิจัย องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม เพื่อนำมาใช้ในการจัดการมลพิษ โดยเฉพาะมลพิษที่เป็นปัญหาใหม่ เช่น การรองรับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม การขยายตัวของเมือง การส่งเสริมการวิจัยและการพัฒนาความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการมลพิษให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ การสนับสนุนงานวิจัยเพื่อศึกษาหาสาเหตุและการแก้ไขปัญหา

มลพิษที่เกิดขึ้นใหม่ๆ เช่น ปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ปัญหาฝุ่นละอองขนาดนาโน (Nano particle) ปัญหามลพิษข้ามแดนระยะไกล (Long Range Transport Air Pollution) การสนับสนุนงานวิจัยที่ส่งเสริมการผลิตสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การพัฒนายานยนต์ที่ใช้พลังงานสะอาด การศึกษาวิจัยที่จะเตรียมการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีและความร่วมมือระหว่างประเทศ

หน่วยงานหลัก : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๗.๑๕ การจัดการมลพิษข้ามแดน และความร่วมมือด้านการจัดการมลพิษในภูมิภาคอาเซียนและระหว่างประเทศ โดยส่งเสริมความร่วมมือการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการดำเนินงานตามอนุสัญญาและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการปัญหามลพิษข้ามแดนในภูมิภาคอาเซียน พัฒนาคู่มือการดำเนินงานด้านทักษะการเจรจาจัดการมลพิษระหว่างประเทศ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศแก่สาธารณชน

หน่วยงานหลัก : กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๘. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

๘.๑ การกำหนดนโยบายที่ทันต่อสถานการณ์ มีความต่อเนื่องและการแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนในทุกระดับ

๘.๒ ความพร้อมและศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการมลพิษ

๘.๓ กฎหมาย กฎระเบียบ ที่ครอบคลุมเป็นเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อน และเอื้อต่อการดำเนินงานจัดการมลพิษของภาคส่วนต่างๆ

๘.๔ งบประมาณและเงินทุนสนับสนุนที่เพียงพอต่อการดำเนินการจัดการมลพิษอย่างมีประสิทธิภาพ

๘.๕ ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบในการจัดการมลพิษ

บทที่ ๕

กลไกการแปลงแผนและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

การแปลงแผนและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นการเชื่อมโยงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ไปสู่แผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อผลักดันให้บรรลุเป้าประสงค์และตัวชี้วัดของ แต่ละยุทธศาสตร์ และให้แนวทางการดำเนินงานภายใต้แผนได้ถูกนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมชัดเจน ซึ่งการดำเนินการ จะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกลไกการแปลงแผน และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย

๑. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมควบคุมมลพิษนำยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติพิจารณา และนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ

๒. รณรงค์ประชาสัมพันธ์ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ผ่านการสื่อสารหลายช่องทาง เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้รับรู้รับทราบ

๓. เสริมสร้างความเข้าใจในแนวคิดของยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้แก่องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก มีความเข้าใจ ความพร้อมและมีส่วนร่วมในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยจัดเวทีสร้างความเข้าใจในภารกิจ เป้าหมายและยุทธศาสตร์ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งส่วนกลาง และภูมิภาค ให้ทราบถึงบทบาทความรับผิดชอบของตนที่จะสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

๔. จัดตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ติดตาม และกำกับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยเน้นการขับเคลื่อนมาตรการหรือแนวทางที่ยังไม่เคยดำเนินการหรือมาตรการใหม่ๆ และมาตรการเร่งด่วน

๕. สร้างการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ในทิศทางเดียวกัน เช่น การลงนามคำรับรองการปฏิบัติงานเพื่อสร้างพันธสัญญาระหว่างหน่วยงาน การกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักที่จะเป็นแกนนำการบูรณาการและประสานงาน กำหนดตัวชี้วัดร่วม (Joint KPI) กับหน่วยงานราชการอื่นๆ

๖. เชื่อมโยงและบูรณาการกับแผนเฉพาะเรื่องระดับชาติที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนแม่บทการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๗๔ แผนพัฒนาพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๗๔ แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๙๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐ แผนการจัดการกากอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) แผนยุทธศาสตร์อนามัยสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เป็นต้น

๗. ใช้ระบบงบประมาณในลักษณะบูรณาการเป็นกลไกผลักดันการดำเนินงานจัดการมลพิษ เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงาน/โครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๘. เชื่อมโยงและบูรณาการโดยผ่านการจัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด และแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานเกี่ยวข้องทั้งในระดับส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๙. ให้เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นผู้ประสานกับภาคประชาชน ชุมชน ภาคเอกชน และเครือข่ายประชาชนในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานในเชิงพื้นที่ตามยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๑๐. ขับเคลื่อนเชิงนโยบายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการตามแผนฯ ผ่านกลไกของคณะกรรมการตามกฎหมาย เช่น คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมมลพิษ คณะกรรมการวัตถุอันตราย คณะกรรมการสาธารณสุข เป็นต้น

๑๑. จัดทำระบบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานเป็นประจำทุกปี และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ในระยะครึ่งแผน เพื่อนำผลไปปรับปรุงแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ในช่วงครึ่งหลังของแผน (ช่วงปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔) และติดตามประเมินผลในระยะสิ้นสุดแผน เพื่อเป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการจัดทำแผนจัดการมลพิษฉบับต่อไป รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานตามแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ทั้ง ๒ ระยะ เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมมลพิษ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อสาธารณะ

חכמת ארת

ภาคผนวก ก.
บัญชีอักษรย่อ
ชื่อหน่วยงานรับผิดชอบ

ตัวย่อ	ชื่อหน่วยงาน
กค.	กระทรวงการคลัง
กต.	กระทรวงการต่างประเทศ
กก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
คค.	กระทรวงคมนาคม
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
พน.	กระทรวงพลังงาน
พณ.	กระทรวงพาณิชย์
มท.	กระทรวงมหาดไทย
ยธ.	กระทรวงยุติธรรม
วท.	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ศธ.	กระทรวงศึกษาธิการ
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข
อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม
วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
วช.	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
กปส.	กรมประชาสัมพันธ์
กค.	กรมที่ดิน
สงป.	สำนักงานประมาณ
นร.	สำนักนายกรัฐมนตรี
สศช.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
สกท.	สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
สำนักงาน ก.พ.ร.	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
สตช.	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
สคก.	สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สคบ.	สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (รวมถึงกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา)
สกถ.	สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กปน.	การประปานครหลวง
กปภ.	การประปาส่วนภูมิภาค
ส.อ.ท.	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
วสท.	สมาคมวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
สวสท.	สมาคมวิศวกรรมสิ่งแวดล้อมแห่งประเทศไทย
สทท.	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สทน.	สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวภายในประเทศไทย
สกว.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
สกอ.	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
ทสม.	เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน

ภาคผนวก ข.

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
และคณะทำงานจัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

คำสั่งกรมควบคุมมลพิษ

ที่ ๕๒๗ /๒๕๕๘

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
และคณะทำงานจัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ด้วยกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กำหนดให้กรมควบคุมมลพิษมีหน้าที่จัดทำนโยบาย แผน และมาตรการด้านการควบคุมมลพิษ จึงมีการจัดทำแผนจัดการมลพิษของประเทศ ทุก ๕ ปี เสนอต่อ คณะรัฐมนตรี เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางในการควบคุม ป้องกัน และแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศไทย และเนื่องจากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ เป็นปีที่สิ้นสุดแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙ กรมควบคุมมลพิษจึงจะจัดทำ แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ดังนั้น เพื่อให้การจัดการมลพิษของประเทศมีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจน เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนจัดการคุณภาพ สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และเกิดกระบวนการการมีส่วนร่วมโดยบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงาน ต่างๆ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น รวมถึงภาคเอกชนและประชาชน จึงแต่งตั้ง คณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และคณะทำงานจัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

ชุดที่ ๑ คณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

องค์ประกอบ

๑.๑	อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ	ประธานกรรมการ
๑.๒	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๓	ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑.๔	ผู้แทนกรมปศุสัตว์	กรรมการ
๑.๕	ผู้แทนกรมประมง	กรรมการ
๑.๖	ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
๑.๗	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
๑.๘	ผู้แทนกรมโรงงานอุตสาหกรรม	กรรมการ
๑.๙	ผู้แทนการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๑๐	ผู้แทนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	กรรมการ
๑.๑๑	ผู้แทนกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่	กรรมการ
๑.๑๒	ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ

/ ๑.๑๓ ผู้แทน...

- ๒ -

๑.๑๓ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรรมการ
๑.๑๔ ผู้แทนกรมอนามัย	กรรมการ
๑.๑๕ ผู้แทนสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๑๖ ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๑๗ ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๑๘ ผู้แทนกรมการขนส่งทางบก	กรรมการ
๑.๑๙ ผู้แทนกรมเจ้าท่า	กรรมการ
๑.๒๐ ผู้แทนกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน	กรรมการ
๑.๒๑ ผู้แทนกองบังคับการตำรวจจราจร (บก.จร.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๒๒ ผู้แทนกรมการท่องเที่ยว	กรรมการ
๑.๒๓ ผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๒๔ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๒๕ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๒๖ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๑.๒๗ ผู้แทนกรมประชาสัมพันธ์	กรรมการ
๑.๒๘ ผู้แทนมหาวิทยาลัยมหิดล	กรรมการ
๑.๒๙ ผู้แทนสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย	กรรมการ
๑.๓๐ ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๓๑ ผู้แทนเครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน	กรรมการ
๑.๓๒ ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ	
๑.๓๒.๑ ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	กรรมการ
๑.๓๒.๒ ผู้อำนวยการจัดการคุณภาพน้ำ	กรรมการ
๑.๓๒.๓ ผู้อำนวยการจัดการคุณภาพอากาศและเสียง	กรรมการ
๑.๓๓ ผู้อำนวยการกองแผนงานและประเมินผล กรมควบคุมมลพิษ	กรรมการและ เลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณา และให้ข้อเสนอแนะกรอบทิศทางจัดการมลพิษของประเทศไทยใน ๕ ปีข้างหน้า
๒. สนับสนุนการจัดทำและพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ชุดที่ ๒ คณะทำงานจัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

องค์ประกอบ

- | | |
|--|-------------------|
| ๒.๑ รองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ (ที่ได้รับมอบหมาย) | ประธานคณะทำงาน |
| ๒.๒ ผู้อำนวยการกองแผนงานและประเมินผล | รองประธานคณะทำงาน |

/ ๒.๓ ผู้แทน...

- ๓ -

๒.๓	ผู้แทนสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	
๒.๓.๑	ผู้อำนวยการส่วนแผนงาน	คณะทำงาน
๒.๓.๒	ผู้อำนวยการส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	คณะทำงาน
๒.๓.๓	ผู้อำนวยการส่วนของเสียอันตราย	คณะทำงาน
๒.๓.๔	ผู้อำนวยการส่วนสารอันตราย	คณะทำงาน
๒.๔	ผู้แทนสำนักจัดการคุณภาพน้ำ	
๒.๔.๑	ผู้อำนวยการส่วนแผนงาน	คณะทำงาน
๒.๔.๒	ผู้อำนวยการส่วนน้ำเสียเกษตรกรรม	คณะทำงาน
๒.๔.๓	ผู้อำนวยการส่วนน้ำเสียอุตสาหกรรม	คณะทำงาน
๒.๔.๔	ผู้อำนวยการส่วนน้ำเสียชุมชน	คณะทำงาน
๒.๕	ผู้แทนสำนักจัดการคุณภาพอากาศและเสียง	
๒.๕.๑	ผู้อำนวยการส่วนแผนงาน	คณะทำงาน
๒.๕.๒	ผู้อำนวยการส่วนมลพิษทางอากาศจากอุตสาหกรรม	คณะทำงาน
๒.๕.๓	ผู้อำนวยการส่วนมลพิษทางอากาศจากยานพาหนะ	คณะทำงาน
๒.๕.๔	ผู้อำนวยการส่วนมลพิษทางเสียงและความสั่นสะเทือน	คณะทำงาน
๒.๖	ผู้แทนกองนิติการ	คณะทำงาน
๒.๗	ผู้แทนฝ่ายตรวจและบังคับการ	คณะทำงาน
๒.๘	ผู้แทนฝ่ายคุณภาพสิ่งแวดล้อมและห้องปฏิบัติการ	คณะทำงาน
๒.๙	หัวหน้าส่วนวิเคราะห์แผนและประเมินผล กองแผนงานและประเมินผล	คณะทำงานและ เลขานุการ
๒.๑๐	เจ้าหน้าที่ส่วนวิเคราะห์แผนและประเมินผล กองแผนงานและประเมินผล	คณะทำงานและ ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. กำหนดรูปแบบและโครงสร้างแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
๒. จัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง
๓. ยกร่างกรอบทิศทางการจัดการมลพิษของประเทศไทยใน ๕ ปีข้างหน้า
๔. ยกร่างแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
๕. ปฏิบัติภารกิจอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘



(นายวิจารณ์ สิมายา)
อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ



คำสั่งกรมควบคุมมลพิษ
ที่ ๑๙๔ /๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพิ่มเติม

อนุสนธิคำสั่งกรมควบคุมมลพิษ ที่ ๔๔๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และคณะทำงานจัดทำแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้มีความครบถ้วนและสมบูรณ์ขึ้น จึงมีคำสั่ง ดังนี้

ข้อ ๑. แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ เพิ่มเติม

ในชุดที่ ๑ คณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

โดยมีองค์ประกอบ (เพิ่มเติม) ดังนี้

- | | |
|---------------------------------------|---------|
| ๑. ผู้แทนกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม | กรรมการ |
| ๒. ผู้แทนองค์การเจ้าหน้าที่เสียด | กรรมการ |
| ๓. ผู้แทนสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ | กรรมการ |

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข้อ ๒. นอกจากที่แก้ไขตามข้อ ๑ ให้เป็นไปตามคำสั่งเดิม

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

(นายวิจารณ์ สีมาฉายา)

อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

รายชื่อคณะกรรมการพิจารณาแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

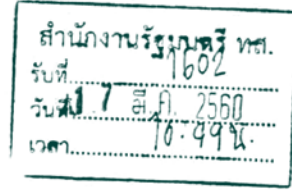
1.	นายวิจารณ์ สิมฉายา	กรมควบคุมมลพิษ
2.	นางสุนิ ปิยะพันธุ์พงศ์	กรมควบคุมมลพิษ
3.	นางสาวจงจิตร นีรนาทเมธีกุล	กรมควบคุมมลพิษ
4.	นายสุวรรณ นันทศรุต	กรมควบคุมมลพิษ
5.	นายอนุพันธ์ อิจูรัตน์	กรมควบคุมมลพิษ
6.	นายวัชรพล พุ่มแก้ว	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
7.	นายเตชะวัฒน์ พจน์สมพงษ์	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
8.	นายฉัตรชัย อินตะทา	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
9.	นายเจนวิทย์ วงษ์ศานูน	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
10.	นายดำรงค์ นิลหลา	องค์การจัดการน้ำเสีย
11.	นายสุชัย เจนพจนารถ	องค์การจัดการน้ำเสีย
12.	นายกานตพันธุ์ พิศาลสุขสกุล	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
13.	นายนิพนธ์พันธุ์ กุลปรีดาร์ตน์	กรมปศุสัตว์
14.	นายบุญส่ง ศรีเจริญธรรม	กรมประมง
15.	นางจิตติมา ยดภูธานนท์	กรมวิชาการเกษตร
16.	นางจุไรรัตน์ แสงสวัสดิ์	กรมส่งเสริมการเกษตร
17.	นางสาววิไลวรรณ สอนพูล	กรมส่งเสริมการเกษตร
18.	นายบุญส่ง ทนองนา	กรมส่งเสริมการเกษตร
19.	นางจินดา เตชะศรีรินทร์	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
20.	นายไชยรัตน์ เลี้ยงสุพงศ์	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
21.	นางสุวลี รักพานิชศิริ	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
22.	นางสาวเพียงใจ หาญวัฒนาวุฒิ	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
23.	นางสาวอิศริยา แสงเจริญ	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
24.	นายนฤปดิษฐ์ วุฒิวรรณ	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
25.	นายนิพิฐพนธ์ โอภาวัฒน์นะ	กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม
26.	นางสาวสรัญพร แสงอุทัย	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
27.	นายบุญศิริ อังครุรัตน์	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
28.	นางสาววรรณพร ความสุข	กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่
29.	นายภู่เกียรติ นิมเนียม	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
30.	นายพิชัย ชัยสัมฤทธิ์โชค	สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

31.	นายสมศักดิ์ ศิริวนารังสรรค์	กรมอนามัย
32.	นางเพ็ญผกา วงศ์กระพันธุ์	กรมอนามัย
33.	นายสมบัติ ชนะสิทธิ์	สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
34.	นายประจักษ์ เขียนนอก	สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย
35.	นายมานพ คล้ายบัณฑิต	กรมการขนส่งทางบก
36.	นางสาวรุติมา แสงงาม	กรมการขนส่งทางบก
37.	นางสาวสุนทรี ภิรมย์	กรมเจ้าท่า
38.	นายศุภกิตต์ เจียรสุวรรณ	กรมเจ้าท่า
39.	นางจรีรัตน์ สาตราวาหะ	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
40.	นางสาวอารทิพย์ เศรษฐชาวนวิทย์	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
41.	นางสาวสุทธาสินี กล่าวกิติกุล	กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
42.	พันตำรวจโท วีรพล วุฒิเสน	กองบังคับการตำรวจจราจร (บก.จร.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
43.	พันตำรวจโท สวิสส์ เจริญผล	กองบังคับการตำรวจจราจร (บก.จร.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
44.	ร้อยตำรวจเอก อนุชา กาญจนภรณ์	กองบังคับการตำรวจจราจร (บก.จร.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
45.	นางสาวกอบกุล ปิตรชาติ	กรมการท่องเที่ยว
46.	นางสาวทัศนีย์ วีรสสิทธิ์	กรมการท่องเที่ยว
47.	นายยุทธพันธ์ ไชยทิพย์	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
48.	นางมณฑิพย์ ศรีรัตน	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
49.	นายสุรชัย สถิตคุณารัตน์	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ
50.	นางวาสนา เข็มขวัญ	กรมประชาสัมพันธ์
51.	นางสาวพนิดา ภาคพิธเจริญ	กรมประชาสัมพันธ์
52.	นางสาววีรดี อิศรเสนา ณ อยุธยา	กรมประชาสัมพันธ์
53.	นางอัจฉรา อัครจุฑุฑชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
54.	นางภัทรา จิตรานนท์	สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
55.	นางจูน กังวานนกุล	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
56.	นายสมศักดิ์ สุขสำราญ	เครือข่ายอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน
57.	นายรังสรรค์ ปิ่นทอง	กรมควบคุมมลพิษ
58.	นายเฉลิมศักดิ์ เพ็ชรสุวรรณ	กรมควบคุมมลพิษ
59.	นางกัญชลี นาวิกภูมิ	กรมควบคุมมลพิษ

ภาคผนวก ค.

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/๗๓๘๓



สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๖ มีนาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๐๓๐๓/๑๙๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ไปเพื่อดำเนินการ ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลัง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ ลงมติว่า

๑. เห็นชอบยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยเฉพาะในระยะ ๕ ปีแรก และดำเนินการตามยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ต่อไป ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๕๙ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับความเห็นของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติไปพิจารณา ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป สำหรับงบประมาณในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ฯ และแผนจัดการมลพิษดังกล่าวในงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และปีต่อ ๆ ไป ให้เป็นไปตามความเห็นของสำนักงบประมาณ

๒. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้แก่ทุกภาคส่วนให้ตระหนักถึงโทษและอันตรายที่เกิดขึ้นจากมลพิษต่าง ๆ หากไม่ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือและเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการปัญหา มลพิษที่เกิดขึ้นในปัจจุบันให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

/ต. ...

-๒-

๓. ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งเรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ให้คณะกรรมการเตรียมการยุทธศาสตร์ชาติทราบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับการเตรียมการยุทธศาสตร์ในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ



(นางนันทฎจารี อนันตศิลป์)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๕ (วรรณิ) ๔๔๔ (บุษกร)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖
www.soc.go.th



กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2298 2000 โทรสาร 0 2298 2002

www.pcd.go.th

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และมีสิทธิในเอกสารฉบับนี้

ISBN: 978-616-316-379-0